

Bilag 1**Høringssvarnotat**

Forslaget har været i høring i perioden 23. marts 2026 – 23. april 2026. Derudover har forslaget været offentliggjort på høringsportalen www.naalakkersuisut.gl i samme periode.

Forslaget har været sendt i høring til følgende:

Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Ligestillingsrådet i Grønland, Institut for Menneskerettigheder, MIO, Foreningen Grønlandske Børn, MIBB - Bedre Børneliv, Sorlak (Fællesråd for børne- og ungdomsorganisationerne i Grønland), Det Grønlandske Hus i Aarhus, Det Grønlandske Hus i Odense, Det Grønlandske Hus i Aalborg, Det Grønlandske Hus i København, Grønlands Politi, Handicaptalsmanden Tilioq, Inooqat (Forældreforening for udviklingshæmmede i Grønland), NIIK (Grønlandske Handicaporganisationer), ISI (Foreningen for blinde og svagsynede i Grønland), KTK (Døveforeningen i Grønland), Landsforeningen Autisme, kreds Grønland, Utoqqaat Nipaat / Ældreforeningen, Ældretalsmanden, Angajoqqaatigiit (Forældreforening til børn med ADHD og/eller autisme), Kræftens Bekæmpelse i Grønland, KNIPK (Handicapforeningen i Grønland), Sugisaq (Foreningen for sindslidende og deres pårørende), GE Grønlands Erhverv, SIK, NIISIP (faglærte socialrådgiveres forening i Grønland) og PPK (Det grønlandske sundhedskartel).

Følgende har indsendt høringssvar:

Kommune Qeqertalik, Kommune Kujalleq/Suspensionsenheden, Avannaata Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Tilioq, NIIK, Autismeforeningen, Ando og Jens Møller, MIO, Ældretalsmanden, IPPS, IMR, PPK, Pillorissaasut, SIK og Klinikki.

Høringssvar:**1. Kommune Qeqertalik:**

”Til at starte med under generelle bemærkninger bør Naalakkersuisoq, gøre Inatsisartut opmærksom på, 2 væsentlige ændringer som har store økonomiske konsekvenser for kommunerne, som er:

- At kommunerne iht § 6 skal til at tilbyde terapi for personer med vidtgående handicap, og i bemærkninger står der at det skal tilbydes terapeutiske samtaler med psykologer, psykoterapeuter, fysioterapeut, ergoterapeut og andre fagpersoner. Det er en væsentlig udvidelse af muligheder som ikke findes på kysten. Derfor bør der afsættes ekstraordinære mange penge til formålet til kommunerne, for at kunne løse opgaven. Familiecentre har ikke kapacitet eller viden til at yde terapi for fx personer med ADHD / autisme, angst mv., depressive og skizofrene. Det er en opgave for psykiatrien indenfor sundhedsvæsenets regi. Der er risiko for væsentlig forskelsbehandling af de handicappede, som vil være afhængig af

hvilke kommune de bør i, i stedet for som nu at det er psykiatriske afdelings ansvar. (på kysten – måske ikke i Nuuk).

Familier hvor der er noget af familien er vidtgående handicappet, og som har brug for hjælp ift. sociale problemer, har som andre familier mulighed for at blive visiteret gennem forvaltningerne til familiecentrene.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 6 i forslaget følger det, at: ”Rådgivning har til formål at styrke den enkeltes muligheder for at overkomme barrierer i hverdagen, som er en følge af personens handicap.” Der er tale om videreførelse af en eksisterende bestemmelse i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, § 37, hvorfor nærværende forslag ikke medfører en merudgift for kommunerne. Desuden har kommunalbestyrelsen mulighed for at henvende sig til Pissassarfik med henblik på relevant rådgivning og vejledning.

”- § 39 og § 13. punkt 3 er også en væsentlig ændring af opgavefordeling mellem sundhedsvæsenet og socialområdet. Det har altid været sundhedsvæsenets/selvstyrets opgave, at sørge for patienters habilitet (genoptræning) og socialområdet har til ansvar at vedligeholde træningen. Ændringen kan medføre væsentlig forskelsbehandling – afhængig af hvilke kommune man bor i. (På kysten, måske ikke for Nuuk) Ændringen vil også have store økonomiske konsekvenser for kommunerne.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der er tale om en videreførelse af eksisterende bestemmelser i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, § 44 og § 11, stk. 1, nr. 3. Der er ikke forskelsbehandling af kommunerne, da træningsophold på Pissassarfik finansieres af landskassen på hovedkonto 34.01.11 Pissassarfik og transport til Pissassarfik finansieres på hovedkonto 34.01.09 Central pulje til transportsomkostninger til Pissassarfik.

”- § 3 ved udvidelse til at gælde for ældre, bør der inden behandling i Inatsisartut, udarbejdes beregninger af hvilke meromkostninger ændringen vil have for kommunerne. Fx hvis pårørende har et ønske om at komme på kursus omk. Demens, pleje af plejekrævende ældre, besøgsrejser med ledsager mv.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det fremgår af gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, § 6: "Denne Inatsisartutlov finder anvendelse for personer med handicap uanset alder, som har bopæl i Grønland."

Det fremgår af bemærkningerne til § 3 i nærværende forslag: "Denne bestemmelse præciserer, at personer med handicap som har ophold på en ældreinstitution, er omfattet af dette forslag. Præciseringen omfatter også personer under aldersgrænsen for alderspension. Forslaget omfatter alle personer uanset alder."

"Kap. 3. Det undrer Kommune Qeqertalik at Naalakkersuisut udarbejder en lovgivning, som beskriver hvordan socialt arbejde skal foregå, med beskrivelse af hvilke metoder der skal gøres bruges og hvordan det skal udføres. Det hører vel mere til udarbejdelse af en vejledning. Det er redskaber som indgår i uddannelsen af socialrådgivere, selvom der er stor mangel af socialrådgivere, er det vel ikke grundlag til at udarbejde en meget detaljeres beskrivelse af sagsbehandlingen. Som vil gøre det endnu sværere for de mange ikke uddannede sagsbehandlere i kommunerne (primært på kysten), og endnu større kritik af ombudsmanden mv. Fx vil sundhedsvæsenet aldrig udarbejde en lovgivning over hvordan sygeplejerskerne skal udføre deres daglige arbejde."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Kapitel 3 omfatter dels bestemmelser, som fremgår af gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, dels nye bestemmelser som medvirker til at sikre en god sagsbehandling.

Det er gennemgående i Tilsynsenhedens tilsynsrapporter om kommunernes forvaltning af Inatsisartutloven om støtte til personer med handicap, at der er store udfordringer med hensyn til at sikre god sagsbehandling. Der er i alle kommuner observeret megen mangelfuld sagsbehandling og Tilsynsenheden har givet mange vejledende henstillinger og nogle påbud.

Nærværende forslags kapitel 3 kan medvirke til en forbedret sagsbehandling for alle sagsbehandlere, men måske især sagsbehandlere uden en socialfaglig uddannelse.

"Selvom det er meget relevant at der udarbejdes en bred udredning iht. § 18, er dette urealistisk for mange at udføre pga. manglende uddannet sagsbehandlere. Naalakkersuisut skulle hellere få uddannet flere socialrådgivere og sikre ansættelse som sagsbehandler."

Ressortdepartementets svar:

§ 18 er en videreførelse af § 25 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Jf. § 13 i nærværende forslag har kommunerne mulighed for at anmode Pissassarfik om at gennemføre udredning i særligt komplicerede sager.

”§ 23 stk. 3 og 4, for at sikre den handicappede bedst muligt og for at forhindre de offentlige kan misbruge deres magt, bør afsnittet slettes, eller til at det er retten, der træffer afgørelse om forældremyndigheden eller værgeren – i den grad er til gene for de offentlige ansattes behandling af sagen. Det er ofte ufaglærte der sagsbehandler på kysten, og da forslaget er meget indgribende i forældremyndighedsindehaverens eller værgens mulighed for deltagelse i afgørelse af sagsbehandlingen, vil det være passende at det er retten der træffer afgørelsen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 23, stk. 3 og 4 er en videreførelse af § 23, stk. 3 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

”Hele kap. 3 bør gennemtænkes grundigt, da mangel af uddannet socialrådgiver på kysten, vil gøre det endnu sværere at fastholde sagsbehandlere, eller at der måske ikke er nogen til at sagsbehandle handicapområdet. Selvstyret bør i stedet for gøre en massiv indsats for at opkvalificere sagsbehandlere, det er ikke nok med lovgennemgang på 2-3 dage. Der er brug for massiv viden om de forskellige handicapområder, hvilke hjælpeforanstaltninger, hvilke hjælpemidler, pædagogiske metoder m.v. og ikke for nuværende en meget detaljeret lovgivning, som ikke kan opfyldes.”

Ressortdepartementets svar:

Departementet for Sundhed og Personer med Handicap har igangsat en omfattende decentral kursusindsats for at forbedre kompetencerne hos de kommunale handicapsagsbehandlere samt ved månedlige teams-møder for alle kommunale handicapsagsbehandlere.

”§ 40 – hvilke grunde er der til at indføre denne regel, lovgivningen gælder også for personer over 18 år. Grunden til at efterværn findes i lovgivningen om hjælp til børn, er at børneloven er for børn indtil de fylder 18 år. Efterværn indtil 23. år, er for at sikre at børn der har modtaget hjælp indtil de fyldte 18 år, kan sikres at de fortsat kan modtage hjælp. Dette er ikke tilfælde for denne lov om hjælp til handicappede der iht § 3, gælder for alle uanset alder.

Ressortdepartementets svar:

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 40: ”Formålet med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen begynder forberedelsen af overgangen til voksenlivet for den unge person

med handicap. Den forberedende indsats tilsigter, at unge i alderen 18 – 23 år, skal forberedes til en selvstændig tilværelse. Indsatsen skal have fokus på at understøtte den unges udvikling og trivsel, uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold, herunder anskaffelse af selvstændig bolig.”

”§§ 32 og 35 det bør ikke være nødvendigt i en lov, at beskrive hvad en støtteperson er – det er et fagligt og pædagogisk redskab, som kan beskrives i en vejledning.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 32 i nærværende forslag er en videreførelse af § 42 stk. 1 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Der planlægges udarbejdet en vejledning til lovgivningen om støtte til personer med handicap, som uddyber og beskriver, hvorledes lovgivningen administreres.

2. Avannaata Kommunia:

“Avannaata Kommunia takker for muligheden for at afgive høringssvar til det fremsendte udkast til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Indledningsvist skal forvaltningen henvise til sit høringssvar fra 2024, særligt vedrørende hensynet til sagsbehandlerne og de administrative konsekvenser af lovgivningen. Disse bemærkninger er fortsat gældende og vurderes fortsat relevante i forhold til nærværende lovforslag.

Avannaata Kommunia anerkender Naalakkersuisuts overordnede intentioner med lovforslaget. Det er positivt, at forslaget bygger på et menneskeretligt grundlag og har til formål at styrke rettigheder, værdighed, selvbestemmelse og retssikkerhed for personer med handicap. Kommunen finder det ligeledes positivt, at der lægges vægt på tidlig indsats, helhedsvurdering, tværfaglig koordinering, forebyggelse af seksuelle overgreb, mulighed for kommunale døgntilbud samt større ensartethed og digital understøttelse af sagsbehandlingen.

Kommunen støtter således lovforslagets overordnede formål om at styrke rettighederne for personer med handicap. Samtidig må det understreges, at lovforslaget indebærer omfattende nye forpligtelser for kommunerne. Det gælder blandt andet i forhold til myndighedsudøvelse, sagsbehandling, dokumentation, tilsyn, handleplaner, rejseforpligtelser, bisidderordning, kvalitetsstandarder, forebyggelse og etablering af tilbud.

For en geografisk stor kommune som Avannaata Kommunia med spredt bosætning, store afstande, mange bygder, høje transportomkostninger og betydelige rekrutteringsudfordringer er det afgørende, at lovgivningen også er praktisk og økonomisk realistisk. Lovgivningen må udformes og

implementeres med respekt for, at ens rettigheder ikke nødvendigvis kræver ens løsninger. Der er behov for fleksibilitet, lokalt råderum og national understøttelse, hvis ligebehandling også skal være reel i praksis.

Lovforslaget indeholder en række nye rettigheder og forpligtelser, herunder krav om administration af kvalitetsstandarder, udarbejdelse af seksualpolitik samt en generel forpligtelse for forvaltningen til at tilbyde kurser, undervisning og rådgivning. Disse tiltag vil nødvendigvis medføre et betydeligt øget ressourceforbrug, både i form af tid, personale og økonomi. Hertil kommer blandt andet bestemmelsen om, at alle voksne borgere skal have ret til en årlig rejse, hvilket ligeledes må forventes at medføre både øget administration og væsentlige merudgifter. Forvaltningen savner i den forbindelse en tydelig redegørelse for finansieringen, herunder ressourceforbruget af disse tiltag.”

Ressortdepartementets svar:

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3 om de økonomiske og administrative konsekvenser af nærværende forslag.

Det skal bemærkes, at der mangler kommunale data, som vanskeliggør beregninger af de økonomiske konsekvenser af flere nye initiativr i nærværende forslag.

“Det bemærkes generelt, at lovforslaget fastsætter en række udvidede rettigheder uden samtidig i tilstrækkelig grad at tage højde for de eksisterende ressourcemæssige begrænsninger i landet. Forvaltningen skal understrege, at det ikke er hensigten at modsætte sig udvidelsen af rettigheder, men det er væsentligt, at Naalakkersuisut er opmærksom på det øgede ressourcebehov, som lovforslaget medfører. Den i lovforslaget anførte forventning om en samlet kommunal besparelse på 1,0 mio. kr. forekommer i den forbindelse ikke realistisk, hvilket forvaltningen ikke kan tiltræde.

Lovforslaget indeholder endvidere en række økonomiske og implementeringsmæssige forudsætninger, herunder etablering af nye indsatser, kompetenceudvikling samt udvidelse af botilbud til også at omfatte blandt andet lejligheder, klubværelser og kollegier. Den afsatte bevilling til 4 rådgivere fordelt på 5 kommuner, svarende til 2 mio. kr., vurderes ikke at være tilstrækkelig i forhold til de opgaver, der pålægges kommunerne. Der savnes generelt en bedre sammenhæng mellem de foreslåede opgaver og den tilhørende finansiering.

Avannaata Kommunua finder det derfor nødvendigt, at der foretages:

1. en fornyet og mere realistisk beregning af de kommunale merudgifter,
2. en særskilt vurdering af konsekvenserne for geografisk store kommuner med mange bygder,
3. fuld finansiering af de nye lovbundne opgaver,

4. udarbejdelse af en national implementeringsplan,
5. at nødvendige bekendtgørelser og vejledninger foreligger i god tid før ikrafttræden,
6. at kommunerne tilbydes målrettet kompetenceudvikling og tilstrækkelig IT-understøttelse, samt
7. at der overvejes trinvis ikrafttræden for de mest ressourcekrævende bestemmelser.”

Ressortdepartementets svar:

Der henvises til afsnit 3 i de almindelige bemærkninger. Det skal endvidere bemærkes, at der mangler kommunale data på handicapområdet for bedre beregninger af de økonomiske konsekvenser af flere nye initiativer i nærværende forslag.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, som uddyber implementeringen af bestemmelserne i nærværende forslag. Der afsættes endvidere midler til afholdelse af kurser og etablering af digital sagsbehandling.

Det er hensigten, at der udarbejdes bekendtgørelser og vejledning, som ligger klar forud for ikrafttræden af nærværende forslag. Endvidere planlægges kurser før ikrafttrædelse af nærværende forslag.

“Forvaltningen har herudover en række bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

Ved § 1

Det bemærkes, at målgruppen relaterer sig til varig funktionsnedsættelse, og der savnes en afklaring af, hvilken betydning det har for forståelsen af bestemmelsen, at begrebet “varig” ikke fremgår af § 1.

Derudover anbefales det, at ordet “nyde” erstattes af et mere præcist begreb, idet formuleringen dels fremstår upræcis, dels kan give anledning til misforståelser ved oversættelse.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 1 omhandler formål med inatsisartutloven om støtte til personer med handicap. § 2 omhandler definitioner, bl.a. om at personer med handicap omfatter personer, der har en varig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Ordet ”nyde” er almindelig brugt sprog ifm. menneskerettigheder. Det søges sikret, at ”nyde” versioneres korrekt i den grønlandske version af forslaget.

“Ved § 2

Ved nr. 1 savnes en afklaring af sammenhængen med aldersbetingede funktionsnedsættelser.

Ved nr. 6 og nr. 7 [nu nr. 7 og 8] savnes en præcisering af henholdsvis efterværn samt aldershenvisninger i relation til kriminalretlige forhold.

For så vidt angår nr. 4 foreslås det, at ordet “problemer” ændres til “udfordringer”.

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

Vedrørende nr. 1 kan en aldersbetinget funktionsnedsættelse være varig og i samspil med forskellige barrierer hindre en ældre person med handicap i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Vedrørende definitionerne af efterværn og seksuelt overgreb er disse passende præcise.

Vedrørende nr. 7 er det ikke relevant at indarbejde aldershenvisning i relation til kriminalretlige forhold.

Vedrørende nr. 4 i forslaget, som var sendt i høring, er dette udgået i nærværende forslag.

“Ved § 3

Der savnes en nærmere afklaring af, hvordan vurderingen skal foretages i forhold til ældre borgere samt i relation til ligebehandling af borgere uden funktionsnedsættelse.

Udvidelsen af målgruppen, jf. blandt andet bemærkningernes s. 4, pkt. 2.3, til også at omfatte aldersbetingede funktionsnedsættelser giver anledning til en række væsentlige afklaringsbehov. Det fremstår uklart, hvad borgere “må tåle” som følge af almindelig aldring, og hvornår der indtræder en ret til “kompensation/støtte” som tilsvarende uden funktionsnedsættelse selv skal “kompensere” for. Der savnes klare måleparametre for, hvornår en aldersbetinget funktionsnedsættelse giver adgang til støtte, og hvordan denne skal vurderes i forhold til tidligere skader, der først kommer til udtryk senere i livet. I den forbindelse bemærkes det, at kravet om “varig” funktionsnedsættelse synes at være bortfaldet, jf. § 1 og § 3 samt bemærkningerne s. 20, hvilket giver anledning til tvivl om målgruppens afgrænsning og rækkevidde.

Det er forvaltningens opfattelse, at aldring i sig selv ikke udgør en funktionsnedsættelse, og den foreslåede udvidelse af målgruppen skaber derfor usikkerhed om bestemmelsens fremtidige anvendelse.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen præciserer, at alle personer med handicap er omfattet uanset alder, aldersbetingede funktionsnedsættelser og ophold på ældreinstitutioner. Der er ikke tale om udvidelse af målgruppen. Aldring medfører ikke nødvendigvis en permanent funktionsnedsættelse, som kan berettige til støtte efter nærværende forslag.

“Ved § 6

Mangler en nærmere vurdering af omfanget af pårørende, særligt i relation til borgere med aldersbetingede funktionsnedsættelser, herunder demens. Dette vurderes at have væsentlig betydning for bestemmelsens anvendelsesområde og de afledte forpligtelser for kommunerne.

For så vidt angår bestemmelsen om terapeutiske samtaler, savnes der en præcisering af rammerne herfor. Det er uklart, om der er tale om en løbende ydelse, samt hvilke kriterier der skal være opfyldt for, at forvaltningen er forpligtet til at tilbyde sådanne samtaler. Ligeledes efterlyses en tydelig afgrænsning af målgruppe og varighed.

Den manglende afklaring indebærer en risiko for betydelige økonomiske konsekvenser for kommunerne, idet der ikke er fastsat klare grænser for omfanget af indsatsen.

På den baggrund anbefales det, at bestemmelsen præciseres yderligere med henblik på at sikre klarhed over målgruppe, ydelsens karakter samt de økonomiske rammer.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 6 er en videreførelse af § 37, stk. 1 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Bestemmelsen vedrører den generelle rådgivning og vejledning til personer med handicap samt nærtstående til en person med handicap.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, som uddyber implementeringen af bestemmelserne i nærværende forslag, bl.a. § 6.

“Ved § 7

Bestemmelsen og bemærkningerne s. 24-25, giver anledning til tvivl om sammenhængen mellem anonym rådgivning, målgruppevurdering og notatpligt. Det fremstår uklart, hvordan en anonym og

åben rådgivningsordning kan forenes med kravene til sagsbehandling og dokumentation. Endvidere synes der at være overlap mellem stk. 2 og stk. 4, nr. 3, uden at forskellen i indsats og målgruppe er tydeligt beskrevet.

Såfremt rådgivningen reelt er åben for alle borgere, bør det overvejes, om bestemmelsen rettelig hører hjemme i handicaplovgivningen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det fremgår af § 7, at “kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for personer med handicap, som har behov for særlig støtte.” Bestemmelsen sikrer således, at personer med handicap er inkluderet som målgruppe i kommunens forebyggende arbejde.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, som uddyber implementeringen af bestemmelserne i nærværende forslag, bl.a. § 7.

“Ved § 9

Bestemmelsen giver anledning til væsentlige praktiske og retlige problemstillinger. Erfaringer viser, at visse borgere kan befinde sig i sårbare situationer, hvor de risikerer at blive udnyttet af omgivelserne, eksempelvis i relation til alkoholproblematikker, og i yderste konsekvens miste deres bolig.

På den baggrund vurderes der at være behov for en klarere regulering af forvaltningens rolle og ansvar i forbindelse med borgerens frie valg af bolig. Det bør præciseres, i hvilket omfang forvaltningen skal foretage en faglig vurdering og vejlede borgeren om konsekvenserne af forskellige boligvalg. Der savnes endvidere en tydelig afgrænsning af, hvor grænsen går for forvaltningens mulighed for at stille krav til indretning og anvendelse af borgerens private hjem, særligt i situationer, der nærmer sig eller overlapper med døgntilbud. Den nuværende formulering giver samlet set anledning til uklarhed om balancen mellem borgerens selvbestemmelsesret og forvaltningens omsorgsforpligtelse.

I tilknytning hertil giver bestemmelserne om botilbud og anbringelser, herunder bemærkningernes s. 5, pkt. 2.8 og s. 6, pkt. 2.9, anledning til yderligere uklarhed. Det er blandt andet uklart, hvordan forvaltningen skal forholde sig, hvis en borger afslår et tilbudt botilbud, eller hvis der ikke er tilgængelige pladser. Ligeledes savnes der klarhed om, hvorvidt der i sådanne situationer forudsættes anvendelse af enkeltprojekter eller anbringelser i Danmark.

For så vidt angår botilbud uden for Grønland, savnes der klare retningslinjer for den administrative godkendelse samt fastsættelse af sagsbehandlingsfrister. Det foreslås i den forbindelse, at ansvaret for overholdelse af sådanne frister, herunder konsekvenserne ved manglende overholdelse, placeres hos Departementet.

Det anbefales samlet set, at bestemmelsen og tilhørende bemærkninger præciseres for at sikre en klar og anvendelig retlig ramme.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen præciserer retten til støtte vedrørende bolig for borgeren med handicap. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 8 og bestemmelserne i kapitel 4 og 6. Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, som uddyber implementeringen af bestemmelserne i nærværende forslag, bl.a. § 9.

“Ved § 10

I praksis er ordningen vanskelig for forvaltningen at opfylde, særligt i mindre byer. I større byer som Ilulissat opleves der betydelige udfordringer med at sikre tilstrækkelig adgang til bisiddere. På nuværende tidspunkt er der eksempelvis kun et begrænset antal bisiddere til rådighed i forvaltningen, hvilket medfører, at der i perioder ikke er tilgængelige bisiddere.

Den nuværende udformning indebærer således en risiko for, at ordningen ikke kan efterleves i praksis, hvilket kan svække borgernes retssikkerhed.

På den baggrund efterlyses der øget støtte til kommunerne i forbindelse med implementeringen og driften af ordningen. Det anbefales endvidere, at Naalakkersuisut i højere grad inddrages i ansvaret, således at kommunerne ikke alene bærer opgaven. Der henvises i den forbindelse til modeller fra andre lovgivningsområder, herunder børnestøttelovgivningen, hvor ansvaret i højere grad er delt. Endelig foreslås det, at der overvejes en ordning, hvor bisiddere er organisatorisk uafhængige af kommunerne. En sådan model kan bidrage til at styrke både tilgængeligheden og borgernes oplevelse af uvildighed.

Det anbefales samlet set, at bestemmelsen justeres med henblik på at sikre en realistisk implementering samt en styrkelse af borgernes retssikkerhed.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen er en videreførelse af § 24 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. For at understøtte bisidderordningen er der afsat midler på finansloven hovedkonto 34.01.08 Kurser og efteruddannelse på handicapområdet. Der har tidligere år været afholdt kursus for bisiddere i et samarbejde mellem Socialstyrelsen og NIIK (den landsdækkende handicapforening).

Da bisidderordningen i praksis er vanskelig at efterleve pga., at der er meget få bisiddere, kan der gøres forskellige overvejelser om bl.a. rekruttering af flere bisiddere, kompetenceudvikling af bisidderne og evt. anden organisering af bisidderordningen. Disse overvejelser vil indgå i en videre dialog med bl.a. kommunerne og handicapforeningerne.

“Ved § 11

Bestemmelsen kan være ressourcekrævende for kommunerne, særligt i lyset af den aktuelle personalemangel.

På den baggrund foreslås det, at der udarbejdes et centralt, standardiseret udkast til kvalitetsstandard, som kommunerne kan tage udgangspunkt i og tilpasse lokale forhold. En sådan model vil kunne bidrage til at lette det administrative arbejde og sikre en mere ensartet kvalitet på tværs af kommunerne.

Det fremhæves endvidere, at der generelt er udfordringer forbundet med de nødvendige ressourcer til at implementere og vedligeholde kvalitetsstandarderne. Dette gælder både i forhold til administrative kapaciteter og fagligt personale.

Det anbefales derfor, at der i tilknytning til bestemmelsen tages højde for de eksisterende rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer, herunder ved at overveje initiativer, der kan understøtte kommunerne i forhold til personalemangel.

Samlet set anbefales det, at bestemmelsen suppleres med konkrete støttemekanismer og værktøjer, der kan sikre en realistisk implementering.”

Ressortdepartementets svar:

Det påtænkes, at der udarbejdes nærmere retningslinjer for kvalitetsstandarder i forbindelse med udarbejdelse af vejledning til nærværende forslag.

“Ved § 12

Implementering af nye it-systemer, herunder i forbindelse med børnestøttelovgivningen, har vist, at overgangen til nye systemer er særdeles ressourcekrævende. Særligt arbejdet med indlæsning og

korrekt oprettelse af eksisterende sager i nye systemer har medført et betydeligt merforbrug af tid og administrative ressourcer.

På den baggrund anbefales det, at der i forbindelse med implementeringen af et fælles it-system tages højde for disse erfaringer, herunder at der afsættes tilstrækkelige økonomiske og personalemæssige ressourcer til opgaven. Det bør overvejes, om dele af opgaven, såsom dataoverførsel og indlæsning af eksisterende sager, kan varetages centralt eller af eksterne aktører for at aflaste kommunerne.

Det fremhæves i den forbindelse, at sagsbehandlerne i kommunerne allerede er under betydeligt arbejdspress. En implementering uden tilførsel af ekstra ressourcer vil derfor kunne få direkte konsekvenser for den løbende sagsbehandling.

Såfremt der ikke afsættes tilstrækkelige ressourcer til implementeringen, vurderes det, at dette vil medføre forlængede sagsbehandlingstider på handicapområdet, hvilket vil have negative konsekvenser for borgernes mulighed for en rettidig og effektiv afklaring af deres sager. Det anbefales derfor, at bestemmelsen suppleres med klare forudsætninger om finansiering, ressourceallokering og implementeringsstøtte med henblik på at sikre en forsvarlig overgang til det fælles it-system.”

Ressortdepartementets svar:

Der er i de almindelige bemærkninger, afsnit 3, til nærværende forslag beregnet de økonomiske og administrative konsekvenser af implementeringen af § 12.

“Ved § 13

Det foreslås at tidsperspektivet for sagsbehandlingen ved Pissassarfik bør være i overensstemmelse med de gældende forvaltningsretlige regler om sagsbehandlingstid.

Der savnes imidlertid en nærmere stillingtagen til situationer, hvor forvaltningen har anmodet om bistand fra centret, og hvor der opstår længere sagsbehandlingstider. I sådanne tilfælde er det uklart, hvordan forvaltningen forventes at håndtere den forlængede sagsbehandlingstid i forhold til den enkelte borger.

Den manglende afklaring indebærer en risiko for usikkerhed i sagsbehandlingen samt forringet retssikkerhed for borgeren, herunder i relation til forventningsafstemning og opfølgning på sagen. Det anbefales derfor, at bestemmelsen præciseres med klare retningslinjer for håndtering af sagsbehandlingstider, herunder ansvarsfordelingen mellem forvaltningen og centret samt forvaltningens forpligtelser over for borgeren i tilfælde af forsinkelser.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Pissassarfik er en institution drevet af Naalakkersuisut, som skal følge Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, når Pissassarfik varetager sagsbehandlingsopgaver. Jf. § 13, stk. 1, varetager Pissassarfik flere opgaver, hvoraf kun nogle opgaver kræver sagsbehandling. Der er i § 13, stk. 1, nr. 10, fastsat en sagsbehandlingstid på 14 kalenderdage.

“Ved § 14

Det er uklart, hvorvidt handicaplovgivningen fortsat er tiltænkt at være subsidiær i forhold til anden relevant lovgivning. Med subsidiaritet forstås, at såfremt støtte kan ydes efter anden lovgivning, foreligger der ikke et selvstændigt kompensationsbehov efter handicaplovgivningen.

Der savnes i den forbindelse en klar stillingtagen til, om det er hensigten, at forvaltningen selv skal foretage en konkret vurdering af, hvilken lovgivning en given indsats skal bevilliges og administreres efter.

Såfremt dette er tilfældet, vurderes der at være behov for en tydeligere regulering og vejledning herom.

Uden klare retningslinjer er der risiko for uensartet praksis mellem kommunerne samt retlig usikkerhed i forhold til borgernes retsstilling.

Endvidere efterlyses en præcisering af, hvordan lovens formålsbestemmelse, herunder principper om ligebehandling og kompensation, skal fortolkes i denne sammenhæng. Det er forvaltningens forståelse, at målgruppen ikke opnår bedre retsstilling end borgere uden funktionsnedsættelse, men derimod kompenseres med henblik på at opnå reel ligestilling.

Det anbefales på den baggrund, at der indarbejdes en klar bestemmelse eller vejledning om subsidiaritetsprincippets anvendelse samt en nærmere fortolkning af forholdet mellem kompensation og ligebehandling.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Inatsisartutloven om støtte til personer med handicap er ikke subsidiær anden lovgivning. Der kan dog være enkelte bestemmelser, f.eks. § 34, stk. 5, som viger for anden lovgivning.

Udgangspunktet for hvilken lovgivning der skal anvendes, hvis der skal ydes støtte, hvor der er mulighed for at anvende flere lovgivninger, beror på en konkret vurdering af behovet hos borgeren med handicap.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, som uddyber implementeringen af bestemmelserne i nærværende forslag, bl.a. § 18.

“Ved § 19

Det bemærkes, at der er uoverensstemmelse mellem de angivne frister, idet der i bestemmelsens ordlyd fremgår 2 måneder, mens der i bemærkningerne er angivet 3 måneder.

Det anbefales, at dette præciseres, så der sikres overensstemmelse mellem lovtekst og bemærkninger.

Derudover er det afgørende, at der afsættes tilstrækkelig tid til en grundig udredning, samtidig med at borgerens behov for afklaring tilgodeses. Forvaltningen finder det derfor nødvendigt, at der sikres en hensigtsmæssig balance herimellem. Det anbefales i den forbindelse, at der fastsættes klare frister for udredninger, herunder ved Pissassarfik, jf. § 13.

Endvidere rejser bestemmelsen om styrket retssikkerhed og tidlig indsats spørgsmål om, hvor de nødvendige kompetencer og ressourcer skal tilvejebringes.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet. I § 19, stk. 2 er anført en frist på 2 måneder. Der er også i bemærkningerne til § 19, stk. 2 anført en frist på 2 måneder.

Der kan ikke fastsættes klarere frister for udredninger, da dette f.eks. ville betyde, at der blev sat frist for udredning i Sundhedsvæsenet. Nærværende forslag er ikke sundhedslovgivning.

Der kan i den kommende vejledning til nærværende forslag fastsættes vejledende frister for udredning ved Pissassarfik.

“Ved § 21

Den foreslåede hyppighed for opfølgning i stk. 1 vurderes at være ressourcekrævende for kommunerne.

På den baggrund foreslås det, at opfølgningsintervallet fastsættes til hvert 4. år. Dette vil kunne bidrage til en mere hensigtsmæssig anvendelse af kommunernes ressourcer samt reducere det administrative tidsforbrug.

Det bemærkes endvidere, at et 4-årigt interval med fordel kan koordineres med kommunalvalgperioden, hvilket kan understøtte en mere sammenhængende planlægning og opfølgning på tværs af den kommunale indsats.

Det anbefales derfor, at bestemmelsen justeres i overensstemmelse hermed med henblik på at sikre en bedre balance mellem faglige hensyn og ressourceforbrug.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

Frist jf. § 21, stk. 2 er ændret til: “Fristerne skal revideres med højest 4 års mellemrum”. Det ændrede tidsinterval tager hensyn til en passende balance mellem faglige hensyn og det kommunale ressourceforbrug.

“Ved § 24

Bestemmelsen forudsætter, at barnet allerede inden det fylder 5,5 år er vurderet inden for målgruppen. Dette kan give anledning til praktiske udfordringer, herunder i de tilfælde hvor en sådan afklaring endnu ikke foreligger.

Herudover er det forvaltningens erfaring, at den støtte, der tilbydes til visse typer af funktionsnedsættelser, ofte enten er af begrænset omfang eller af mere stationær karakter uden væsentlig udvikling over tid. I disse tilfælde vurderes behovet for løbende handleplansarbejde at være begrænset.

Det bemærkes i den forbindelse, at krav om løbende sagsbehandling og opfølgning medfører et betydeligt ressourceforbrug for forvaltningen. Samtidig forudsætter det en kontinuerlig medvirken fra borgeren, hvilket ikke altid er hensigtsmæssigt eller nødvendigt i sager med stabile støttebehov. På den baggrund vurderes det, at bestemmelsen bør justeres, således at der i højere grad åbnes mulighed for en differentieret tilgang, hvor krav om handleplan målrettes de tilfælde, hvor der er et reelt udviklings- eller koordineringsbehov, mens øvrige sager kan håndteres med en mere begrænset opfølgningsindsats”.

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 24 regulerer, hvornår der skal udarbejdes en skriftlig handleplan for personer med handicap. Det vil være en konkret vurdering i de enkelte sager, hvor meget ressourceforbrug der er nødvendigt.

Nogle personer er født med funktionsnedsættelser, andre personer erhverver funktionsnedsættelse i løbet af livet. § 24 forudsætter ikke, at et barn inden det fylder 5,5 år, er vurderet inden for målgruppen.

“Ved § 28

Begreberne “anbringelsessted” og “døgntilbud” giver anledning til uklarhed, herunder særligt hvad der forstås ved et midlertidigt anbringelsessted, og hvordan dette adskiller sig fra et døgntilbud.

Bestemmelsen fremstår ikke tilstrækkeligt gennemtænkt i forhold til den praktiske anvendelse. Der er allerede betydelige udfordringer med kapacitet og personale, og midlertidige ophold kan i praksis blive langvarige uden en klar løsning.

Der anmodes derfor om en tydelig begrebsafklaring, en tidsfrist for tilbud om døgntilbud og klare konsekvenser ved manglende overholdelse.

Der er samtidig bekymring for, at manglende kapacitet kan føre til øget brug af anbringelser i Danmark.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres for at sikre klarhed og sammenhæng med de faktiske forhold”.

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Følgende fremgår af § 28, stk. 2. “Det midlertidige anbringelsessted kan være i eget hjem eller kommunalt botilbud med midlertidige støtteforanstaltninger, som imødekommer behov hos personen med handicap.” Herved er tydeliggjort, hvor et midlertidigt anbringelsessted kan være.

Der fremgår af bemærkningerne til § 28, stk. 1 følgende: “Naalakkersuisut, som varetager det centrale visitationssystem, skal ved den midlertidige løsning fortsat sikre, at personen med handicap snarest tilbydes en plads på et af Selvstyrets døgntilbud, der kan imødekomme behovet hos personen med handicap.”

“Ved § 29

Der ses ikke at være afsat særskilt finansiering til bestemmelsen, hvilket giver anledning til bekymring. Der ønskes en tydelig afklaring af de økonomiske rammer.

Derudover er det uklart, hvordan ordningen med enkelttimer er tænkt anvendt i praksis. Særligt ønskes det afklaret, om bestemmelsen indebærer, at en borger kan varetage en fuldtidsstilling og samtidig aflønnes for nærtstående pasning på timebasis.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres både i forhold til finansiering og anvendelsesområde.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 29 er en videreførelse af § 40, stk. 1, 2 og 5 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

“Ved § 30

Der efterlyses en konkret og praksisnær vejledning om anvendelsen af § 30 samt sammenhængen til § 29.

Det ønskes præciseret, hvilke konsekvenser der indtræder, hvis fastsatte tidsfrister ikke overholdes, samt hvordan situationer håndteres, hvor der ikke længere er hjemmel til udbetaling af løn til nærtstående. Endvidere er der behov for en tydelig beskrivelse af, hvordan vejledningsforpligtelsen over for den nærtstående skal udmøntes i praksis.

Der savnes desuden en afklaring af, hvordan ordningen påvirker den nærtståendes tilknytning til arbejdsmarkedet samt de økonomiske forhold, som bør indgå i overvejelserne forud for at påtage sig rollen efter bestemmelsen.

Det anbefales, at der udarbejdes klare retningslinjer, som kan understøtte en ensartet og retssikker praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Hjemlen i § 29, stk. 3 samt hjemlen i § 30, stk. 4 vil blive anvendt til at fastsætte nærmere bestemmelser i bekendtgørelsesform. Herudover planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag om bl.a. anvendelsen af § 29 og § 30 i praksis.

“Ved § 32

Det bemærkes, at der savnes en stillingtagen til situationer, hvor borgere efter lovgivningen har ret til støtte, men hvor det i praksis ikke er muligt at levere støtten i borgerens bopælsområde, herunder i bygder.

Der efterlyses en afklaring af, hvordan sådanne situationer skal håndteres i praksis. Særligt er det uklart, om der er tale om en ubetinget kommunal forpligtelse til at levere støtten uanset geografiske og ressourcemæssige udfordringer, herunder begrænset adgang til personale og vanskelige vejrforhold, eller om der i praksis eksisterer situationer, hvor borgere – trods en ret til støtte – ikke kan tilbydes denne.

Den manglende afklaring giver anledning til retlig og praktisk usikkerhed, både for kommunerne og for borgerne.

Det anbefales derfor, at bestemmelsen præciseres med klare retningslinjer for håndtering af sådanne situationer, herunder forvaltningens forpligtelser og eventuelle alternative løsninger.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 32, stk. 2 fastsætter Naalakkersuisut nærmere bestemmelser i bekendtgørelsesform. Derudover planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag om bl.a. støttepersoner.

“Ved § 34

Det bemærkes, at der savnes klarhed om betalingsforpligtelser mellem kommuner. Det er uklart, om der henvises til gældende regler, herunder landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser, herunder 2-årsreglen efter flytning.

Derudover savnes en tydelig afgrænsning af, hvad flyttehjælp omfatter. Det er uklart, om der alene er tale om flytning af indbo fra nuværende bolig, eller om bestemmelsen også omfatter en fuld flytning, herunder transport af bil og øvrige motordrevne køretøjer samt udgifter til depositum i ny bolig.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres for at sikre klarhed om både betalingsansvar og ydelsens omfang.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Vedrørende betalingsforpligtelser mellem kommuner gælder bestemmelserne i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser, med mindre der i anden lovgivning er fastsat nyere bestemmelser.

§ 34 regulerer kommunernes mulighed henholdsvis forpligtelse til at yde flyttehjælp. Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag om bl.a. flyttehjælp, således at der i vejledningen kan uddybes og gives eksempler på implementering af § 34.

“Ved § 36

Der er behov for en nærmere afklaring af, hvordan ophold i Danmark skal klassificeres, afgrænses og håndteres i praksis.

Dette gælder særligt i lyset af Departementets ønske om øget inddragelse af indsatser og tilbud, der finder sted i Danmark. Der savnes i den forbindelse klare retningslinjer for, hvordan sådanne ophold indgår i den samlede sagsbehandling, herunder i forhold til ansvar, opfølgning og koordinering. Den manglende afklaring kan medføre usikkerhed om retstilstanden og udfordringer i den praktiske administration.

Det anbefales derfor, at bestemmelsen præciseres med henblik på at sikre klare rammer for håndtering af ophold i Danmark.”

Ressortdepartementets svar:

Ophold i Danmark falder ikke inden for bestemmelserne i § 36.

“Ved § 37

I praksis er der betydelige udfordringer med at rekruttere aflastningsfamilier, herunder trods opslag og øvrige tiltag. Dette giver anledning til tvivl om, hvordan bestemmelsen reelt kan efterleves, således at borgeren ikke alene får en afgørelse om ret til støtte, men også modtager den faktiske indsats.

Vedrørende stk. 6 savnes der klarhed om, hvem der har ansvaret for offentliggørelse og fastsættelse af vederlag. Såfremt dette påhviler kommunerne, vurderes det ikke at være foreneligt med de anførte frister, idet hverken finansloven eller kommunernes budgetter typisk er endeligt fastlagt på det pågældende tidspunkt.

Det anbefales derfor, at bestemmelsen præciseres med henblik på både ansvarsplacering og realistiske frister.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

§ 37, stk. 6 er ændret til: "Aflastningsvederlag fastsættes af Naalakkersuisut og offentliggøres på hjemmesiden nalunaarutit.gl senest 15. november året før satserne træder i kraft." Herved er det præciseret, at aflastningsvederlaget fastsættes af Naalakkersuisut.

"Ved § 38

Det er fortsat uklarerhed om ansvarsfordelingen mellem sundheds- og socialområdet i relation til hjælpemidler. I praksis træffes der beslutninger i sundhedsvæsenet om valg af konkrete hjælpemidler, eksempelvis stomiposer, hvorefter udgiften overføres til kommunerne. Dette vurderes ikke hensigtsmæssigt, idet forvaltningen pålægges et betalingsansvar for ydelser, som forvaltningen ikke selv har haft indflydelse på eller været en del af beslutningsprocessen omkring.

Derudover bemærkes en stigning i bevillinger af motordrevne køretøjer. Det ses i den forbindelse, at nogle borgere ikke har forudgående erfaring med kørsel eller kendskab til færdselsregler, hvilket i sin helhed udsætter dem selv og andre for fare. Der savnes derfor en afklaring af, hvordan sådanne situationer skal håndteres i praksis, herunder hvordan hensynet til borgerens ret til støtte skal afvejes i forhold til blandt andet trafiksikkerhed.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres med henblik på en klar ansvarsfordeling samt retningslinjer, der understøtter både en forsvarlig bevillingspraksis og sikker anvendelse af hjælpemidler."

Ressortdepartementets svar:

§ 38 er en hjemmel for Naalakkersuisut til at fastsætte nærmere bestemmelser om støtteforanstaltninger. Disse vil blive fastsat i en bekendtgørelse. Endvidere planlægges udarbejdet en vejledning om nærværende forslag bl.a. om støtteforanstaltningerne jf. § 38.

"Ved § 39

Det foreslås at bestemmelserne vedrørende Pissassarfik er samlet. Dette er af hensyn til sagsbehandlernes praktiske anvendelse af lovgivningen."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§§ 29 – 39 omfatter bestemmelser vedrørende støtteformer, som kommunalbestyrelsen kan eller skal tilbyde, herunder om habilitering og rehabilitering på Pissassarfik.

§ 13 omhandler opgaverne for Pissassarfik, drevet af Naalakkersuisut.

“Ved § 40

Begrebet efterværn kan give anledning til misforståelser, idet begrebet også anvendes i lov om støtte til børn. Det anbefales derfor, at der anvendes et andet begreb for at undgå begrebsforvirring mellem lovgivningerne.

Bestemmelserne fremstår uklare. Det er ikke tydeligt, om der er tale om efterværn i samme forstand som i lov om støtte til børn, eller om der er tale om en ny ordning. Forvaltningen finder det nødvendigt, at både begreb og målgruppe præciseres, herunder i forhold til unge, som først sent omfattes af loven. Der anmodes om at der anvendes et andet begreb end efterværn, da dette kan skabe tvivl om det er efterværn i henhold til lov om støtte til børn eller handicaplovgivningen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Begrebet efterværn omhandler støtte ved overgangen til voksenlivet både i Inatsisartutloven om støtte til børn og i nærværende forslag, men herudover er målgruppen og formålet med efterværn forskelligt i børnestøtteloven og nærværende forslag.

Begrebet efterværn anvendes i nærværende forslag i mangel af et bedre begreb.

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 40: “Formålet med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen begynder forberedelsen af overgangen til voksenlivet for den unge person med handicap. Den forberedende indsats tilsigter, at unge i alderen 18 – 23 år, skal forberedes til en selvstændig tilværelse. Indsatsen skal have fokus på at understøtte den unges udvikling og trivsel, uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold, herunder anskaffelse af selvstændig bolig.”

“Ved § 42

Der udtrykkes bekymring for merudgifter i forbindelse med etablering af bokollektiver, idet der ikke ses at være tilført tilsvarende økonomiske midler til kommunerne.

Det anbefales, at bestemmelsen ændres fra en pligtbestemmelse til en mulighedsbestemmelse (“kan”). Såfremt dette havde været muligt, ville forvaltningen allerede have etableret sådanne tilbud.

Det vurderes, at bestemmelsen i sin nuværende form ikke er realistisk uden tilførsel af yderligere ressourcer.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er delvist videreført fra § 13 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Det er uklart, hvorfor det anbefales at ændre stk. 1 fra en pligtbestemmelse til en mulighedsbestemmelse, hvorved der ville have været etableret flere bokollektiver.

“Ved § 43

Det anbefales, at bestemmelsen ændres fra en pligtbestemmelse til en mulighedsbestemmelse (“kan”).

Såfremt bestemmelsen opretholdes som en pligt, bør ansvaret i stedet placeres hos Naalakkersuisut frem for kommunerne.

Der savnes endvidere en vurdering af de samfundsøkonomiske konsekvenser ved at pålægge kommunerne denne opgave, herunder hvordan opgaven finansieres.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er delvist videreført fra § 14 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Det er uklart, hvorfor det anbefales at ændre stk. 1 fra en pligtbestemmelse til en mulighedsbestemmelse, og at ansvaret bør placeres hos Naalakkersuisut.

“Ved § 51

Det bemærkes, at overblikket over visitation til døgntilbud allerede i dag er forankret i visitationsenheden.

Det anbefales derfor, at ansvaret i denne bestemmelse tilsvarende placeres i visitationsenheden, primært af hensyn til en hensigtsmæssig og ressourceeffektiv opgaveløsning.”

Ressortdepartementets svar:

Visitation til Selvstyrets døgntilbud varetages jf. § 46 af det centrale visitationssystem.

Bestemmelserne i § 51 vedrører anbringelser jf. Retsplejelov for Grønland og Kriminallov for Grønland og varetages af det ressortområde, som varetager Inatsisartutloven om støtte til personer med handicap.

Jf. § 51, stk. 4, fastsætter Naalakkersuisut "närmere regler om, hvilken myndighed under socialvæsenet, der gennemfører domme, som nævnt i Kriminallov for Grønland § 240, stk. 2."

"Ved § 57, stk. 3, nr. 7

I praksis er det Socialstyrelsen, der finder det konkrete tilbud i Danmark, hvilket gør det vanskeligt for forvaltningen at fremsende modtagelses- eller optagelsesbrev fra relevant myndighed.

Der savnes derfor klarhed over, hvilke krav der stilles til forvaltningens indstilling, herunder hvordan samtlige otte punkter i bestemmelsen forventes opfyldt i praksis.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres, så der sikres en realistisk og tydelig ramme for forvaltningens sagsbehandling."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det afhænger af ressortfordelingen i Naalakkersuisut, hvilken administrativ enhed, som i praksis finder det konkrete tilbud i Danmark. Det har tidligere været Socialstyrelsen og er efter nuværende ressortfordeling Departementet for Sundhed og Personer med Handicap.

Jf. § 57, stk. 4, er der hjemmel til at fastsætte nærmere regler om ophold på botilbud uden for Grønland. Herudover planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag om bl.a. § 57.

"Ved § 59

Der savnes en vurdering af konsekvenserne ved dobbeltbetaling i forbindelse med ophold uden for hjemstedet, særligt ved efterskoleophold.

Det anbefales, at bestemmelsen suppleres med en nærmere afklaring af de økonomiske konsekvenser samt en tydelig regulering af betalingsansvaret."

Ressortdepartementets svar:

Det er uklart, hvad der menes med dobbeltbetaling i forbindelse med ophold uden for hjemstedet, særligt ved efterskoleophold.

Der er ikke uklarhed mht. betalingsansvaret, som påhviler kommunalbestyrelsen, jf. § 91, stk. 1 i nærværende forslag.

“Ved § 60

Det bemærkes, at forvaltningen allerede i dag – grundet begrænsede ressourcer – har udfordringer med at opdatere handleplaner inden for et år.

Dette gør sig særligt gældende for borgere, der opholder sig i Danmark, hvor det i praksis er vanskeligt at gennemføre samtaler, og hvor borgerens tilknytning til den grønlandske kommune ofte er begrænset.

Der savnes på den baggrund en stillingtagen til ressourcebehovet, herunder enten en øget ressourcetildeling eller en justering af kravene, således at fristerne kan overholdes i praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Der er ikke i § 60 fastsat frist for opdatering af handleplan inden for et år.

“Ved § 66

Henviser til bemærkningerne til § 11.”

Ressortdepartementets svar:

Der henvises til ressortdepartementets svar til § 11.

“Ved § 84

Det bemærkes, at der er behov for, at døgninstitutioner forpligtes til at medvirke til tilsyn, samt at der fastsættes klare konsekvenser ved manglende samarbejde.

Derudover efterlyses mulighed for at indhente central bistand til gennemførelse af tilsyn, eksempelvis fra Naalakkersuisut.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres i overensstemmelse hermed.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag om bl.a. § 84.

“Ved § 96 [nu § 95]

Der rejses spørgsmål om, hvorvidt kredsen af klageberettigede indskrænkes med bestemmelsen, eller om partsrepræsentanter, bisiddere og pårørende fortsat vil have adgang til at klage.

Det anbefales, at bestemmelsen præciseres, så der sikres klarhed om, hvem der er klageberettiget.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 95 fastsætter følgende: “Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne Inatsisartutlov kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter bestemmelserne i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, dog ikke personalesager i enheder oprettet i henhold til § 42, stk. 1, § 43, stk. 1, § 48 og § 49.

Stk. 2. En person med handicap eller dennes partsrepræsentant, herunder en bisidder, jf. § 10, kan søge rådgivning og vejledning om indgivelse af en klage efter stk. 1 hos Pissassarfik.”

Bestemmelsen indeholder ikke indskrænkning af kredsen af klageberettigede. Bestemmelsen præciserer, at der ikke kan klages til Det Sociale Ankenævn i personalesager.

“Afslutningsvist

Afslutningsvis skal Avannaata Kommunua understrege, at forvaltningen overordnet støtter intentionen om at styrke rettighederne for personer med handicap. Det er imidlertid afgørende, at lovgivningen udformes således, at der sikres en klar målgruppeafgrænsning, en realistisk sammenhæng mellem opgaver og ressourcer samt en tydelig ansvarsfordeling mellem myndighederne.

Kommunen finder samlet, at lovforslaget i sin nuværende form rejser væsentlige spørgsmål om finansiering, implementering, administrativ bæredygtighed, rekruttering, kapacitet og hensynet til geografiske forskelle mellem kommunerne. Kommunen skal derfor anbefale, at lovforslaget bearbejdes yderligere, således at de økonomiske konsekvenser genberegnes mere realistisk, kommunernes merudgifter fuldt ud finansieres, og der tages særskilt højde for kommuner med store afstande og mange bygder.

Forvaltningen står gerne til rådighed for yderligere dialog om lovforslaget og bidrager gerne til det videre arbejde med, hvordan lovens gode intentioner kan omsættes til en praksis, der både styrker borgernes rettigheder og kan løftes forsvarligt i kommunerne.

Avannaata Kommunia ønsker implementeringsprocessen af lovgivningen skal være realistisk. For nuværende fremgår det, at kommunen vil modtage bloktilskud ved lovgivningens ikrafttrædelse, og kommunen har ikke mulighed for at rekruttere førend. Både nuværende sagsbehandlere og nye sagsbehandlere skal have modtaget undervisning og kursus af den nye lovgivning, hvilket er ikke realistisk, vil ske i løbet af et halvt år.”

Ressortdepartementets svar:

Der planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag, hvilket vil indeholde beskrivelse af implementering af forslaget.

Vedrørende beregning af de økonomiske konsekvenser af nye initiativer i nærværende forslag er det en vanskelighed, at der mangler valide data fra kommunerne på handicapområdet.

Afsnit 3 i de almindelige bemærkninger til nærværende forslag omhandler de økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

3. Qeqqata Kommunia:

”Qeqqata Kommunia takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med høring til forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Qeqqata Kommunia bemærker, at den aftalte høringsfrist mellem Naalakkersuisut og kommunerne på mindst 5 uger uden ferieperioder ikke er overholdt, da høringen har ligget hen over påskeperioden. Det har derfor ikke været muligt at forelægge lovforslaget for Velfærdsudvalget, hvilket kommunen finder uhensigtsmæssigt ved et så omfattende og indgribende lovforslag. Dette bemærkes med ærgrelse. Vi vil gerne understrege vigtigheden af, at høringsfristen i fremtiden overholdes, hvis man ønsker relevante og kompetente høringssvar.”

Ressortdepartementets svar:

Høringsfristen er fastsat til 4 uger jf. ”Retningslinjer for høringer”. Hertil er lagt 3 dage pga. 3 helligdage i påsken.

”Qeqqata Kommunia støtter lovforslagets rettighedsbaserede grundlag og den klare forankring i FN’s Handicapkonvention. Kommunen anerkender ambitionen om ligebehandling, værdighed, selvstændighed og inklusion samt ønsket om øget kvalitet, sammenhæng og retssikkerhed. Samtidig bemærker kommunen, at forslaget samlet set indebærer en markant udvidelse og præcisering af kommunernes forpligtelser – fagligt, administrativt, økonomisk og organisatorisk – herunder gennem detaljerede proceskrav, korte frister, skærpet tilsyn og sanktionsmuligheder. En

vellykket implementering forudsætter derfor realistiske forudsætninger, løbende dialog og mulighed for justering.

Kommunerne har begrænset ressourcer, både økonomisk og faguddannet medarbejder og lovforslaget understøtter ikke problematikken.”

Ressortdepartementets svar:

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag med henblik på en god implementering af forslaget. Udarbejdelse af vejledningen vil være i dialog med kommunerne og Tilioq.

Der er afsnit 3 i de almindelige bemærkninger beskrevet de økonomiske og administrative konsekvenser, herunder at der afsættes midler til kurser mv.

”Specifikke kommentarer til lovforslaget:

Kapitel 3 Sagsbehandling og handleplaner

Afgørelse og udredning

9. Qeqqata Kommunia finder den foreslåede 2-måneders frist for udredning meget udfordrende, særligt i bygger.

Udredninger forudsætter ofte udtalelser fra børnehaver og skoler, inddragelse af sundhedsvæsenet, samarbejde med MISI og psykiatrien og tværfaglig koordinering mellem flere sektorer. Disse aktører har egne ventetider, og geografiske afstande forlænger processerne. Kommunen vurderer derfor, at fristen i mange sager er urealistisk, og anbefaler enten længere frister eller mulighed for differentierede frister afhængigt af sagens kompleksitet og geografi.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der henvises til § 19, stk. 3. ”Hvis udredningen ikke kan afsluttes, eller der ikke foreligger en handleplan inden for den fastsatte tidsfrist i stk. 2, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en foreløbig vurdering og orientere personen med handicap skriftligt herom med angivelse af den forventede dato for, hvornår udredningen er afsluttet, eller handleplanen foreligger.”

Udredning kan være tidskrævende. Derfor giver § 19, stk. 3 mulighed for en foreløbig vurdering af tidsrammen for udredning i konkrete sager.

”10. Derudover vil Qeqqata Kommunia understrege vigtigheden i kurser og uddannelsessteder, som er tilpasset lovgivningen, idet der er mangel på kvalificeret uddannet arbejdskraft. Dette gælder også ved manglende redskaber og vejledninger til samtaler. Der bør være klare retningslinjer for hvordan personalet skal afholde svære samtaler med personer med svære fysiske eller psykiske handicap.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Kapitel 4 Støtteformer

Nærtstående pasning af person med handicap

11. Kommunen ser positivt på styrkelsen af hjælp i eget hjem, men finder, at et loft på 40 timer ugentligt i visse sager er utilstrækkeligt. Der findes borgere med behov for: døgnhjælp, natlig overvågning og kontinuerlig tilstedeværelse.

Kommunen anbefaler derfor fleksibilitet ud over 40 timer, når behovet er dokumenteret.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

40 timer er den normale arbejdstid fastsat i overenskomster. Mange overenskomster indeholder også aftaler om merarbejde og andre forhold. Det er behovet hos personen med handicap, som skal ligge til grund for støtte jf. § 29.

Jf. § 29, stk. 3 kan fastsættes nærmere bestemmelser, hvilket kan fastsættes i en bekendtgørelse.

”Ordnningen for nærtståendes pasning vurderes positiv, men 6 måneder med mulighed for 3 måneders forlængelse opleves som for begrænsende. Kommunen foreslår en mere fleksibel ordning, fx opdelt efter: akut behov, længerevarende behov og midlertidig løsning i afventning af andet tilbud.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er ikke hensigten at fastsætte detaljerede bestemmelser i nærværende forslag udover muligheden for forlængelse af ordningen. Endvidere henvises til § 31.

”Støtteperson og Ledsagelse

12. Qeqqata Kommunia efterlyser tydeligere præcisering af forskellen mellem støtteperson og ledsager.

Manglende klarhed kan føre til: dobbelthjælp, uklare roller og uhensigtsmæssig ressourceanvendelse.

Kommunen anbefaler klare definitioner i bekendtgørelser og vejledninger, så det tydeligt fremgår, hvornår der ydes socialpædagogisk støtte, og hvornår der alene er tale om ledsagelse.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

Der fastsættes nærmere bestemmelser i bekendtgørelsesform vedrørende støttepersoner og ledsagere.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag med henblik på en god implementering af forslaget.

”13. Det bemærkes, at der mangler rehabiliteringssteder samt døgninstitutioner for psykisk syge. Flere unge lider af psykiske problemer og handicap, og der mangler steder at placere dem. Der er i øjeblikket kun ét rehabiliteringscenter langs kysten – Pissassarfik.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 38, nr. 8: ”Habilitering og rehabilitering omfatter bl.a. forskellige former for træning. Træning kan f.eks. foregå i hjemmet, i en offentlig facilitet eller i Pissassarfik.”

Bemærkningerne vedrørende mangel på døgntilbud for personer med psykisk nedsat funktionsevne, er disse taget til efterretning.

”Kapitel 9 Forebyggelse og beskyttelse

Forebyggelse af seksuelle overgreb

Det er glædeligt, at der er i lovforslaget har fokus på seksuelle overgreb og seksualpolitik. Det ses positivt at medarbejderne får redskaber til at identificere og se signalerne ved seksuelle overgreb.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Kapitel 11 Besøgsrejser og kistetransport

Besøgsrejser for børn og besøgsrejse for voksne

14. Qeqqata Kommunia anerkender formålet med besøgsrejser, men finder det nødvendigt, at lovgivningen tydeligt præciserer, hvem der kan få besøgsrejse til personer med handicap i Danmark. Der er risiko for at der bevilges rejser til mange familiemedlemmer og at ordningen anvendes som almindelige ferierejser.”

Ressortdepartementets svar:

§ 75 regulerer hvem, der kan få besøgsrejse til person med handicap. Jf. 75, stk. 2 gælder:

”Besøgsrejsen kan, hvis det er til barnets bedste, ydes til forældremyndighedsindehaverne eller værgeren eller 1 eller 2 nærtstående således, at disse besøger barnet på døgntilbuddet.”

”15. Kommunen peger desuden på problematikken omkring betalingsansvar for personer med handicap, som har boet i Danmark i mange år, og efterlyser en tydeligere afgrænsning af hjemkommuneprincip og varigt betalingsansvar.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 7 i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser gælder: ”Hvis en person er anbragt på institution, i familiepleje, på plejeafdeling, på sygehus, på anstalt under kriminalforsorgen eller lignende ved det offentliges foranstaltning, anses den kommune, som ved anbringelsen var hjemkommune, fortsat for at være hjemkommune under anbringelsen.” Denne bestemmelse omfatter bl.a. personer med handicap, som på anbringelsestidspunktet blev godkendt til ophold i botilbud i Danmark, fordi alle muligheder i Grønland var udtømte.

”Fælles IT-system på tværs af forvaltningsområder

16. Qeqqata Kommunia peger på et klart behov for ét fælles og sammenhængende IT-system, som kan anvendes på tværs af relevante forvaltningsområder – særligt Børn og Familie-området og Handicapområdet.

Lovforslaget forudsætter:

- sammenhængende indsatser
- fælles udredninger og handleplaner
- smidige overgange mellem barn og voksen
- løbende tværfaglig koordinering
- Uden et fælles system er der risiko for:
- dobbeltregistrering
- tab af viden
- forlænget sagsbehandling

Kommunen anbefaler, at det fælles IT-system reelt understøtter tværgående sagsbehandling og kan anvendes på flere områder.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Økonomi, tilsyn og sanktioner

Selvom der i lovforslaget er lagt op til, at de væsentligste kommunale merudgifter finansieres via det kommunale bloktilskud, vil lovændringen samlet set medføre et øget økonomisk og administrativt pres på kommunerne.

Implementeringen indebærer nye og udvidede forpligtelser, bl.a. i relation til tidlig indsats, rådgivning, gruppebaseret støtte, sagsbehandling og frister, besøgsrejser, forebyggelse, digitalisering og administration, hvor udgiftsniveauet i praksis vil afhænge af efterspørgsel, lokal organisering og personalemæssige ressourcer.

Kommunerne gør derfor opmærksom på, at der kan opstå økonomiske merudgifter ud over de skønnede, særligt hvis udnyttelsen af rettighederne bliver højere end forudsat, eller hvis der opstår rekrutteringsudfordringer.”

Ressortdepartementets svar:

Bemærkningerne er taget til efterretning.

”Afsluttende bemærkninger

Qeqqata Kommunia støtter lovforslagets værdimæssige og rettighedsbaserede grundlag, men understreger behovet for, at lovens implementering sker under hensyntagen til kommunernes forskellige forudsætninger, kapacitet og geografi.

Kommunen ser frem til et fortsat konstruktivt samarbejde om den videre behandling og implementering af Inatsisartutloven.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

4. Kommune Kujalleq – Suspensionsenheden:

”Generelle bemærkninger

Vi sætter pris på at have mulighed for at afgive bemærkninger til den kommende handicaplovgivning, og vi ser det som positivt, at der gives rum for kommunale perspektiver i den videre proces.

Samtidig finder vi anledning til at bemærke, at den høringsfrist, der er stillet til rådighed, opleves som relativt kort, særligt set i lyset af lovgivningens omfang, samt at perioden har indeholdt helligdage. Dette har begrænset mulighederne for en bred intern inddragelse og grundigere behandling af materialet. En senere svarfrist ville have styrket kvaliteten af de samlede bemærkninger.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. Retningslinjer for høringer er høringsfristen fastsat til 4 uger. Hertil er lagt 3 dage, da perioden omfattede 3 helligdage.

”Derudover savner vi en tydelig og systematisk oversigt over de ændringer, der er foretaget i forhold til den gældende lovgivning. En sådan sammenstilling ville understøtte forståelsen af de foreslåede ændringer og lette den kommende implementeringsproces for kommunerne, der efterfølgende skal arbejde med loven i praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. Retningslinjer for teknisk opsætning af lovgivning og administrative forskrifter, er det et krav ved forslag til ændringslove, at der medtages en oversigt over ændringer i forhold til gældende lovgivning. Nærværende forslag er ikke et forslag til ændringslov.

Vedrørende implementering planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag til inatsisartutlov.

”Overordnet set finder vi positivt, at den nye lov fremstår mere detaljeret og udførlig, hvilket kan bidrage til en øget klarhed på området. Vi bemærker dog samtidig, at visse bestemmelser kan give anledning til usikkerhed i fortolkningen. Dette gælder eksempelvis, hvor der henvises til, eller udtages elementer fra, andre lovgivninger, særligt bestemmelser relateret til retshåndhævende myndigheder, børnestøtteloven samt sundhedsvæsenet.

Vi efterspørger i den forbindelse en præcisering af, hvordan samspillet mellem de forskellige lovgivningsområder skal implementeres i praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Det vil blive nærmere beskrevet i vejledning til nærværende forslag til inatsisartutlov, hvordan samspillet med anden lovgivning kan implementeres.

”Specifikke bemærkninger

- § 3. Ældreinstitutioner; Hvad menes der her i praksis? Skal der yde støtte efter handicaplovgivningen til personer, som allerede har en bemanding på ældreområdet, eller er det noget andet, der er hensigten?”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 3 er bestemmelsen en præcisering af, at personer med handicap som har ophold på en ældreinstitution, er omfattet af dette forslag. På en ældreinstitution kan nogle ældre med handicap have behov for støtte, som ikke ydes af ældreinstitutionen, men som ældre med handicap kan være berettiget til.

”§ 4. Hvem skal i praksis varetage denne sagsbehandling i forhold til anden lovgivning? Skal handicapsagsbehandleren også behandle sager efter eksempelvis børnestøtteloven, eller forudsættes det, at sagsbehandlingen sker hos en medarbejder med kompetence inden for den relevante lovgivning?”

Ressortdepartementets svar:

Jf. den kommunale styrelseslov er der kommunalt selvstyre, hvor kommunerne selv organiserer forvaltningen, herunder hvem der administrerer de enkelte lovgivninger, som kommunerne har ansvar for at administrere.

”§ 7. stk. 4. 1) Kan det præciseres, hvilke typer konsulenter der er omfattet her, herunder hvilke faglige kompetencer der forudsættes i de familierettede indsatser?”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 7, stk. 4, er nr. 1-4 en opstilling af flere forebyggende indsatser. Der planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag til inatsisartutlov, hvori eksemplerne på forebyggende indsatser nærmere kan beskrives.

”2) Hvem skal i praksis stå for at arrangere disse netværks- eller samtalegrupper? Det fremstår som en opgave, der er vanskelig for kommunen at løfte inden for de nuværende rammer.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 7, stk. 4, er nr. 1-4 en opstilling af flere forebyggende indsatser. Der planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag til inatsisartutlov, hvori eksemplerne på forebyggende indsatser nærmere kan beskrives.

”3) Denne indsats fremstår allerede som en mulighed under børnestøtteloven, herunder gennem familierådslagning. Hvordan adskiller denne bestemmelse sig fra den eksisterende indsats? ”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 7, stk. 4, er nr. 1-4 en opstilling af flere forebyggende indsatser. Der planlægges udarbejdet vejledning til nærværende forslag til inatsisartutlov, hvori eksemplerne på forebyggende indsatser nærmere kan beskrives. Der kan eksempelvis være særlige forhold, som skal iagttages, ved familierådslagning, hvor en eller flere medlemmer af familien har handicap, bl.a. om det er børn eller voksne med handicap i familien.

”§ 9. Hvordan kan kommunen i praksis sikre denne rettighed for personer med psykisk handicap, som ikke ønsker at modtage hjælp? Hvordan kan det sikres, at borgeren har en bolig, særligt i de tilfælde hvor borgeren befinder sig i en gråzone og er vanskelig at hjælpe?

Det opleves i praksis, at der ofte må afventes, at borgeren vurderes til fare for sig selv eller andre, før der kan handles, og at denne vurdering kan variere afhængigt af, om det er sundhedsvæsenet eller politiet, der foretager den.

Der ønskes derfor en præcisering af, hvilke handlemuligheder kommunen har i de situationer, hvor en borger med psykisk handicap ikke har egen bolig og samtidig ikke kan motiveres til at modtage hjælp eller tage ophold i et egnet botilbud, men hvor der er en faglig vurdering af, at borgeren kan være til fare for sig selv eller andre.”

Ressortdepartementets svar:

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, hvori der bl.a. beskrives mulighederne for, at rettighed til bolig, jf. § 9 kan implementeres i praksis.

”Bisidderordning; Der er behov for en tydeligere beskrivelse af, hvordan denne ordning konkret skal anvendes i praksis, herunder hvordan handicapsagsbehandlere forventes at inddrage og benytte bisiddere i sagsbehandlingen. ”

Ressortdepartementets svar:

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, hvori der bl.a. beskrives, hvordan bisidderordningen kan anvendes i praksis. Det skal endvidere bemærkes, at Naalakkersuisut skal

udbyde bisidderkursus årligt. Der er afsat bevilling hertil på finanslovens hovedkonto 34.01.08 Kurser og efteruddannelse på handicapområdet.

”§ 11. Stk. 3. Kan det overvejes, om kvalitetsstandarderne i højere grad kan justeres løbende efter behov i samfundet, frem for at skulle godkendes én gang årligt?”

Ressortdepartementets svar:

Der er ikke krav om hyppigheden af godkendelse af kvalitetsstandarderne jf. § 11, stk. 3.

”§ 12. Hvornår forventes det fælles IT-system, herunder Get Organized, at blive udrullet i praksis? Det opleves udfordrende at varetage eksempelvis ledelsestilsyn ved fortsat brug af Winformatik.”

Ressortdepartementets svar:

Der kan ikke fastsættes en tidsramme for udrulning af det fælles IT-system for sagsbehandling efter nærværende forslag. Det vil afhænge af flere forhold, bl.a. hvilket fælles IT-system, som udvikles til handicapsagsbehandlingen.

”§ 13. Er der her tale om etablering af en ny klageinstans, eller er der alene tale om rådgivning og vejledning om eksisterende klagemuligheder?”

Ressortdepartementets svar:

Nej, § 13, stk. 1, nr. 1, fastsætter, at Pissassarfik har til opgave at rådgive og vejlede personer med handicap og deres nærtstående om denne Inatsisartutlov, herunder om mulighed for at klage over afgørelser om støtte.

”§ 18. Kan der indsættes en tydelig overskrift for denne bestemmelse, som det kendes fra den nuværende lovgivning?”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der er en overskrift for §§ 16-20: Afgørelser og udredning. Herved er § 18 om udredning indeholdt i overskriften.

”§ 25. Stk. 2. 3) Betyder dette, at der ikke er behov for eksempelvis årlige genansøgninger af allerede bevilget støtte?”

Ressortdepartementets svar:

Ja, der er ikke krav om årlig genansøgning om bevilget støtte. Der skal dog være opmærksomhed på, at hvis forudsætningerne for den bevilgede støtte er ændret, skal der tages stilling til eventuel ændring i bevilget støtte.

”Stk. 6. Der efterspørges en mere konkret tidshorisont for, hvor ofte handleplanen skal genvurderes, særligt i forhold til de forskellige typer støtte der ydes.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

En handleplan er individuel og udgangspunktet er, at en handleplan gælder, indtil forudsætningerne for handleplanen ændres. Når kommunalbestyrelsen får kendskab til, at støtten ikke længere dækker personens behov for hjælp, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om støtten skal ændres eller ophøre.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, som bl.a. kan indeholde forskellige eksempler på tidshorisont for genvurdering af handleplan.

”§ 26. Stk. 2. Hvordan forholder dette sig i praksis til oplysninger om eksempelvis medicin, som kan have væsentlig betydning for handleplanen? Kan sådanne oplysninger indgå som en del af indsatsen, når der foreligger samtykke, herunder med henblik på en bedre sammenhæng til psykiatriområdet?”

Ressortdepartementets svar:

Ja.

”§ 29. Stk. 3. Kan det præciseres, hvilke tillæg og ansættelsesvilkår der vil være gældende? Det er ikke alle, der har kendskab til overenskomster og eventuelle tillæg, og derfor er det væsentligt, hvilken ansættelsesform der lægges op til.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 29, stk. 3 angiver, at Naalakkersuisut fastsætter nærmere bestemmelser om ansættelse og aflønning af nærtstående til en person med handicap, jf. stk. 1-2.

Der er jf. gældende sociale lovgivninger offentliggjort et takstblad for sociale takster 2026, hvor det fremgår, at der er fastsat en minimumgrænse og en maksimumgrænse for timesatsen for støttepersoner til personer med handicap.

”§ 30. Stk. 4. Hvilken overenskomst forventes anvendt, og hvilken form for økonomisk støtte lægges der op til i denne sammenhæng? ”

Ressortdepartementets svar:

Da § 30 omhandler ”ansættelse af en nærtstående til en person med handicap og den nærtstående har tilknytning til arbejdsmarkedet”, forventes der at være en sammenhæng mellem den nærtstående med tilknytning til arbejdsmarkedet og dennes lønvilkår. Arbejdsmarkedets parter skal derfor inddrages i overvejelserne om ansættelsesvilkårene for den nærtstående med tilknytning til arbejdsmarkedet, herunder lønvilkårene.

”§ 35. Dette fremstår som en indsats inden for det terapeutiske område. Hvordan skal dette håndteres i kommuner, som ikke har egne terapeutiske tilbud, og er det hensigten, at sundhedsvæsenet også inddrages?

Der henvises samtidig til de almindelige bemærkninger, side 7, pkt. 2.12, hvor der foreslås en ny støtteforanstaltning. Hvilke økonomiske konsekvenser forventes dette at have?”

Ressortdepartementets svar:

§ 35 har relevans for de personer med handicap, som kan få positivt udbytte af en gruppebaseret støtte. Herudover har § 35 relevans for familier, hvor en eller flere i familien har handicap. Hvis der er tale om et erhvervet handicap, kan dette berøre hele familien, som måske har behov for en psykologsamtale. Bestemmelsen kan eksempelvis også anvendes for en familie med et barn med handicap, hvor der kan være behov for at tale med en psykolog eller familieterapeut for, at familien kan få et mere velfungerende hverdagsliv, og hvor bl.a. søskende også gives passende opmærksomhed i hverdagslivet.

De beregnede økonomiske konsekvenser fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 3.

”§ 36. Stk. 3. Hvad forstås der konkret ved tidsbegrænset støtte i denne sammenhæng? ”

Ressortdepartementets svar:

Det fremgår af § 36. stk. 1, at tilbuddet kan tildeles 1 gang i op til 6 måneder. Der skal dog foretages en individuel vurdering af støttebehovet.

§ 36, stk. 3 er en hjemmel til at fastsætte nærmere bestemmelser.

”§ 37. [stk. 1] 2) Skal de personer, der varetager aflastning, være godkendt som plejefamilier, eller kan eksempelvis en nær ven af familien godkendes, hvis relevante attester foreligger?”

Derudover ønskes det uddybet, hvorfor aflastning er tidsbegrænset. Hvordan hænger dette sammen med formålet, når der efter endt bevilling potentielt skal findes et egnet botilbud, jf. de almindelige bemærkninger side 11, pkt. 3.4, og hvilke økonomiske overvejelser ligger der bag?”

Ressortdepartementets svar:

Det fremgår af § 37, at aflastningsstedet kan være hos en plejefamilie eller et døgntilbud. Der skal derfor foreligge en godkendelse som plejefamilie, hvis eksempelvis en nær ven af familien skal varetage aflastningsopholdet.

Der er ingen sammenhæng mellem bestemmelsen om aflastning og pkt. 3.4 i de almindelige bemærkninger, som omhandler støtte jf. § 30.

”Kapitel 5 Efterværn. Hvad er formålet med, at denne indsats placeres under handicapområdet frem for at henvise til børnestøtten? Betyder begrebet efterværn i denne sammenhæng, at der lægges op til en ikke tidsbegrænset støtte efter handicaplovgivningen?”

Ressortdepartementets svar:

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 40: ”Formålet med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen begynder forberedelsen af overgangen til voksenlivet for den unge person med handicap. Den forberedende indsats tilsigter, at unge i alderen 18 – 23 år, skal forberedes til en selvstændig tilværelse. Indsatsen skal have fokus på at understøtte den unges udvikling og trivsel, uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold, herunder anskaffelse af selvstændig bolig.”

”Anbringelse på sikret døgntilbud. Der henvises til de almindelige bemærkninger, side 6, [nu s. 5] pkt. 2.8, hvor der nævnes mulighed for midlertidigt anbringelsessted frem til visitation til selvstyreejet tilbud. Hvad er intentionen med dette i praksis? Er det tanken, at borgeren midlertidigt placeres i et botilbud, som ikke nødvendigvis er egnet til borgerens behov?”

Ressortdepartementets svar:

Følgende fremgår af § 28: ”Træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om anbringelse eller ophold på et døgntilbud, påhviler det kommunalbestyrelsen at tilvejebringe et midlertidigt anbringelsessted for en person med handicap, som afventer en plads på et af Selvstyrets døgntilbud via det centrale visitationssystem.

Stk. 2. Det midlertidige anbringelsessted kan være i eget hjem eller kommunalt botilbud med midlertidige støtteforanstaltninger, som imødekommer behov hos personen med handicap.”

”Forebyggelse af seksuelle overgreb. Afsættes der midler til opkvalificering af medarbejdere på driftsområdet i forbindelse med denne opgave?”

Ressortdepartementets svar:

Det fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 3, at der afsættes midler til implementering af Inatsisartutloven, kurser mv. Vedrørende forebyggelse af seksuelle overgreb kræver dette involvering af faglige kompetencer for at kunne opkvalificere medarbejdere på driftsområdet.

”§ 66. Stk. 3. Formuleringen i denne artikel fremstår uklar. Hvordan skal håndtering af viden eller mistanke om overgreb forstås i praksis? Skal sådanne forhold ikke som udgangspunkt anmeldes direkte til politiet? Eller menes der udelukkende ansættelsesmæssigt?”

Ressortdepartementets svar:

§ 66 omhandler seksualpolitik. § 66, stk. 2, nr. 10 fastsætter, at seksualpolitikken blandt andet skal have procedurer for håndtering af viden eller mistanke om, at en person med handicap er udsat for et overgreb. § 66, stk. 3 fastsætter, at Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om håndtering af viden eller mistanke om, at en person med handicap er udsat for et overgreb. Bestemmelsen i stk. 3 giver mulighed for at fastsætte nærmere regler, hvis der vurderes at være behov for dette.

Der planlægges udarbejdet en vejledning til nærværende forslag, hvor det bl.a. forebyggelse af seksuelle overgreb uddybes.

”§ 75. Stk. 3. Formulering er uklar. Betyder dette i praksis, at der kan ydes op til 3 besøgsrejser årligt? Når der anvendes formuleringen “skal”, kan det overvejes, om det i stedet bør fremgå tydeligt, at der tildeles et fast antal årlige besøgsrejser, som kan fordeles mellem barnet og forældremyndighedsindehaverne. Derudover giver bestemmelsen anledning til en øget administrativ vurdering i hver enkelt sag, da der næsten altid vil være forhold, der taler for en ekstra rejse. Dette kan desuden give anledning til økonomisk uenighed mellem kommunalbestyrelse og forvaltning. Derfor bør det præciseres.

Desuden bør det overvejes om der kan være overlap med børnestøtteleven og hvordan dette skal håndteres, da børnestøtteleven er lex specialis efter vores jurists vurdering.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der kan i konkrete tilfælde ydes op til 3 besøgsrejser årligt. Jf. § 75, stk. 2 er der en ubetinget ret til 2 besøgsrejser. Jf. § 75, stk. 3 skal der ydes 1 yderligere betalt besøgsrejse årligt til et barn med handicap, hvis det er nødvendigt for at opretholde kontakten mellem barnet og forældremyndighedsindehaverne, og det er foreneligt med barnets behov. Dette beror på en kommunal vurdering i de enkelte sager.

Jf. § 75, stk. 2, kan en besøgsrejse, hvis det er til barnets bedste, ydes til forældremyndighedsindehaverne eller værger eller 1 eller 2 nærtstående således, at disse besøger barnet på døgntilbuddet.

§ 75 omhandler rettigheder for børn med handicap til besøgsrejse.

”§ 77. Gælder denne bestemmelse også for personer mellem 18 og 24 år med midlertidigt ophold uden for Grønland, eksempelvis i forbindelse med efterskole eller STU ophold i Danmark? Hvis dette er tilfældet, bør det overvejes om 9 døgn er tilstrækkeligt, særligt i forbindelse med længere ferieperioder som jul og sommer.”

Ressortdepartementets svar:

§ 77 regulerer kommunalbestyrelsens forpligtelser til økonomisk støtte i forbindelse med besøgsrejser. Hvis en kommune ønsker at yde økonomisk støtte til et længere besøgsophold, er det en kommunal afgørelse og udgift, som kommunen ikke er forpligtet til efter inatsisartutloven om støtte til personer med handicap.

”§ 79. Stk. 2. Bør der fastsættes en tydeligere afgrænsning af, hvem der kan anses som nærtstående? Hvordan skal det i praksis dokumenteres, at der er tale om en nærtstående person til familien? Dette kan desuden give anledning til økonomisk uenighed mellem kommunalbestyrelse og forvaltning. Derfor bør det præciseres.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 79, stk. 2 kan en nærtstående f.eks. være et andet familiemedlem end forældremyndighedsindehaverne eller en værge. Det kan i praksis dokumenteres ved udtræk fra cpr.registret, når der er tale om et familiemedlem.

”§ 84. Hvor ofte skal der føres personrettet tilsyn i praksis? Er der forskel på tilsynets omfang og hyppighed for personer under 18 år og voksne?”

Ressortdepartementets svar:

Der er i forslaget ikke fastsat bestemmelser om hyppigheden af personrettet tilsyn, men der er mulighed for at fastsætte nærmere bestemmelser herom i en bekendtgørelse. Tilsynets omfang og hyppighed er ikke afhængig af alderen hos personen med handicap.

”§ 96. Stk. 2. [nu § 95, stk. 2] Det bør præciseres, at Pissassarfik ikke er en klageinstans, men alene yder rådgivning og vejledning. Hvilke konsekvenser forventes denne opgave at have for Pissassarfiks rolle og ressourcer?”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det fremgår af § 13, stk. 1, at Pissassarfik har til opgave at rådgive og vejlede personer med handicap og deres nærtstående om denne Inatsisartutlov, herunder om mulighed for at klage over afgørelser om støtte. Bestemmelsen er en videreførelse af § 11, stk. 1, nr. 1, i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

”§ 97. 2) Stk. 2. [nu § 96, stk. 2] Hvornår og hvordan forventes denne forpligtelse at blive effektueret i praksis? Bestemmelsen har indgået i lovgivningen i flere år, men det er uklart, i hvilket omfang den anvendes.”

Ressortdepartementets svar:

Forpligtelsen efter § 96, stk. 2 forventes effektueret, når der er implementeret et IT-system til handicapsagsbehandlingen.

5. Kommuneqarfik Sermersooq:

Høringssvar vedrørende forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap
Kommuneqarfik Sermersooq takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Kommunen finder høringsfristen på 4 uger og 3 dage hen over påsken kritisabel, særligt fordi lovforslaget er komplekst og omfattende. Det gør det vanskeligt for kommunen at inddrage alle relevante niveauer, og gør det særligt vanskeligt for de frivillige i handicapråd og handicaporganisationer at levere et gennearbejdet høringssvar. Det forekommer, at høringsprocessen i højere grad gennemføres af pligt, end af reel interesse for at få kvalificeret lovforslaget.

Kommuneqarfik Sermersooq har på møde i Den Politiske Koordinationsgruppe i september 2024 rejst problemstillingerne omkring korte høringsfrister og lovforslag, der ikke er gennearbejdede

forud for høring (eller vedtagelse), bl.a. ift. de økonomiske konsekvenser af forslaget. Formandens Departement sendte på baggrund af PKG-mødet et udkast til ny samarbejdsaftale med kommunerne i høring, hvori en høringsfrist på 6 uger var oplægget. Efterfølgende er aftalen forhalet, og departementerne arbejder fortsat med en høringsfrist på 4 uger.”

Ressortdepartementets svar:

Høringsfristen er fastsat til 4 uger efter Retningslinjer for høringer. Der er dog tillagt 3 dage pga. helligdagene i påsken.

”Nuværende Naalakkersuisoq for ressortområdet har ved tidligere lejlighed kritiseret ældrestøtteloven for at være fremsat med halvfærdige bemærkninger ift. administrative og økonomiske konsekvenser for kommunerne. Forslaget til handicapstøttelov lider af samme udfordringer, til trods for at forslaget har været i proces i årevis. Det er knap 2 år siden, at den første version af lovforslaget blev sendt i høring. Departementet har i den mellemliggende periode ikke inddraget kommunerne med henblik på at kvalificere de manglende konsekvensberegninger i bemærkningerne. Kommunen finder det kritisabelt, at der ikke har været en større inddragelse i udarbejdelsen af lovforslaget, samt at der slet ikke er foretaget konsekvensberegninger af de fleste tiltag.

Ressortdepartementets svar:

Der har efteråret 2025 været inviteret til møde med borgmestrene, hvilket nogle kommuner tog imod og fremsatte bemærkninger som input til arbejdet med forslaget.

Der foretages konsekvensberegninger af nye tiltag. Der foretages ikke konsekvensberegning, når en bestemmelse er videreført fra gældende lovgivning og der derfor allerede er overført midler til kommunerne via det kommunale bloktilskud.

”Kommuneqarfik Sermersooq kan tilslutte sig lovgivningens formål, om at personer med handicap skal have rettigheder og muligheder på lige fod med andre. Kommunen tilslutter sig ligeledes forståelsen af handicap, som de samfundsskabte barrierer en person med funktionsnedsættelser møder i samfundet.

Kommuneqarfik Sermersooq finder generelt, at forslaget mangler dels realisme, dels finansiering. Kommunerne har begrænsede ressourcer, ikke kun i forhold til økonomi, men også i forhold til medarbejdere og kompetencer.

Vi kan og skal blive bedre, men der er behov for prioritering, og lovforslaget understøtter ikke en ressourcemæssig prioritering.”

Ressortdepartementets svar:

Bemærkningerne tages til efterretning.

”Høringssvaret er delt op i kommunens generelle bemærkninger til lovforslaget og bemærkninger, der knytter sig til de enkelte paragraffer eller bemærkningerne til disse.

Generelle bemærkninger

Sektoransvarlighed og snitfladeproblematikker

Kommuneqarfik Sermersooq er enig i og værdsætter tilføjelsen af de tre grundlæggende principper om sektoransvarlighed, ligebehandling og kompensation i bemærkningerne til lovforslaget. Kommuneqarfik Sermersooq finder, at forslaget ift. den nuværende lovgivning på en række områder unødigt utydeliggør snitfladen mellem børnestøtteloven og handicapstøtteloven. Det drejer sig om § 2, nr. 4, § 17 og § 64.

I henhold til sektoransvarlighedsprincippet undrer kommunen sig over, at § 5 i den nuværende lovgivning er udgået, da tilgængeligheden til offentlige bygninger og faciliteter er nødvendig for at opnå lige rettigheder og muligheder for personer med handicap i samfundet. Det er ikke en mulighed at udarbejde en handicaplovgivning baseret på sektoransvarlighed og samtidig lade departementernes ressortfordeling afgøre borgere med funktionsnedsættelsers rettigheder. Kommuneqarfik Sermersooq foreslår derfor, at § 5 forbliver i lovgivningen i overensstemmelse med princippet om sektoransvarlighed.”

Ressortdepartementets svar:

Sektoransvarligheden omfatter bl.a., at tilgængelighed til offentlige bygninger og boliger reguleres i lovgivning vedrørende bolig- og infrastruktur – ikke i sociallovgivningen, som vedrører socialvæsenet / socialektoren.

Rettigheder for personer med handicap er ikke begrænset til nærværende forslag, som er sociallovgivning, men reguleres i anden, relevant lovgivning, f.eks. om uddannelse, sundhed, boliger, infrastruktur mv.

Ressortfordeling handler om sagernes fordeling blandt medlemmerne af Naalakkersuisut.

”Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at lovforslaget eksplicit placerer aldersbetingede funktionsnedsættelser under handicaplovgivningen. Kommunen understreger, at der fortsat er uklarheder i forhold til snitfladeproblematikker og konsekvenserne af inddragelse af aldersbetingede funktionsnedsættelser i lovgivningen.

I 2024 har Naalakkersuisut sendt forslag til Inatsisartutlov om støtte til ældre i høring, og dette har været i præhøring igen i december 2025.

Kommunen vil påpege, at ældre borgere, der modtager støtte fra kommunen (udover ydelsen alderspension) modtager denne støtte på grund af en funktionsnedsættelse. Kommunen finder derfor, at forslaget til ældrelov med enkelte tilpasninger kan rummes indenfor forslaget til handicapstøttelov. Det er uhensigtsmæssigt, at der etableres overlappende regelsæt, uden at der samtidig tages stilling til reglernes indbyrdes hierarki. Det vil vanskeliggøre implementeringen for både sagsbehandlere og økonomiansvarlige og risikerer at skabe længere sagsbehandlingstider for borgerne.”

Ressortdepartementets svar:

Det er ikke hensigtsmæssigt, at samme forhold reguleres i flere regelsæt.

Gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap samt nærværende forslag har målgruppen personer med handicap uanset alder, dvs. er gældende ”fra vugge til grav.”

”Økonomiske konsekvenser for kommunerne

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der med lovgivningen foretages udvidelse af kommunernes ansvar og opgaver på en række områder. Der vil derfor være behov for tilførsel af flere midler til kommunerne. Tidsspændet mellem vedtagelse og ikrafttrædelse er kort (under 1 år), og det gør det vanskeligt at få bloktilskudsforhandlinger og kommunale budgetter korrekt på plads. Derfor er lovgivningens forarbejde i forhold til de økonomiske konsekvenser essentiel. De økonomiske konsekvenser er ligeledes et kardinalpunkt for at kunne forholde sig til, om opgaver og økonomi hænger sammen, men er også med til at give indsigt i, hvor omfattende Naalakkersuisut anser en opgave.

Kommunen finder, at afsnittet om ”Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige” under de almindelige bemærkninger til lovforslaget fortsat er mangelfuldt og utilstrækkeligt, både i forhold til administrative og økonomiske konsekvenser. Det fremgår, med en enkelt undtagelse, ikke, hvordan man er nået frem til estimerne i afsnittet, ligesom kommunerne, der har den største viden om området, ikke er blevet inddraget heri. Det er endvidere uklart, hvilken fordeling mellem kommunerne, der vil blive lagt til grund.

Udover, at der mangler beregninger, eller er afsat utilstrækkelige midler, er der heller ikke taget højde for udviklingen på området. Der foretages ikke en fremskrivning af beløbene, mens der ses en stigning i både antal borgere med funktionsnedsættelser og udgifterne til disse borgere. Dertil

kommer øgede udgifter til sagsbehandling, træning og hjælpemidler samt øgede udgifter indenfor almenområdet af skole og dagtilbud.

Det fremgår af afsnittet, at beregningerne er baseret på skøn og forbundet med stor usikkerhed grundet manglende data.

Det fremgår imidlertid ikke, hvorledes der vil blive fulgt op på, om estimerne holder stik, eller hvordan man vil håndtere det, når det viser sig, at loven er underfinansieret. Det er kommunens opfattelse, at departementet har valgt at være særdeles optimistisk i forhold til de økonomiske konsekvenser, og at der mangler en plan for, hvad der skal ske, når loven viser sig mere omkostningstung end estimeret.

Ressortdepartementets svar:

Bemærkningerne er taget til efterretning.

”I nedenstående er fremhævet de konkrete tiltag, der medfører øgede udgifter for kommunerne.

- Udvidet målgruppe – ældre jf. § 3

Lovforslaget udvider lovens målgruppe til at omfatte ældre med funktionsnedsættelser. Det er en stor, voksende og omkostningstung målgruppe, der får bedre rettigheder end tidligere. Der er ikke afsat midler i forslaget til denne udvidelse af målgruppen.”

Ressortdepartementets svar:

§ 3 præciserer, at også ældre med handicap er omfattet af målgruppen for nærværende forslag. Der er ikke tale om en udvidelse af målgruppen.

”• Tidlig indsats jf. § 7

Opgaven og målgruppen er ny indenfor handicapområdet. En åben og anonym rådgivning og opøgende arbejde er potentielt meget omkostningstunge indsatser, særligt på grund af geografien. Der er afsat 2 mio. om året til kommunerne samlet til indsatsen. Kommunen finder, at estimatet er for lavt til at løfte den indsats, kommunerne pålægges. Et estimat vil være ekstraudgifter i Kommuneqarfik Sermersooq alene beløber sig til 2-3 mio. kr. årligt.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”• Digitalisering af handicapsagsbehandlingen jf. § 12

Det fremgår, at der afsættes 7 mio. kr. til digitalisering af handicapsagsbehandlingen til afholdelse i perioden 2027-29. Kommuneqarfik Sermersooq deler ikke antagelsen om, at digitalisering af handicapsagsbehandling vil få færre økonomiske konsekvenser i forhold til digitalisering af børnesagsbehandlingen eller de nye IT-systemer til administration af jobsøgningsydelse og offentlig hjælp. Disse områder har voldt store udfordringer ITmæssigt i udvikling og implementering, og handicapstøtteleven er langt mere omfattende. Kommunen anbefaler, at man forlader sig på allerede eksisterende og velafprøvede IT-systemer fremfor specialudvikling til formålet. Kommunen finder antagelsen om et udgiftsfald decideret urealistisk.

Dernæst finder kommunen også tidsrammen for digitalisering urealistisk.

Endelig er der ikke med forslaget afsat midler til kommunernes implementering af IT-systemet, eller sagsbehandlerne fravær i forbindelser med kurser.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”• Sagsbehandlingsfrister jf. §§ 16, 19, 70 og 73

Der er i forslaget afsat 2,8 mio. kr. til ændrede krav til sagsbehandling. Kommunen vurderer, at dette er for lavt, når tidsfristerne kræver oprettelse af sagsbehandlingsdøgnvagt.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning. Der er ikke i forslaget krav om oprettelse af sagsbehandlingsdøgnvagt. Den korteste tidsfrist er ”inden for 48 timer”, hvilket må anses for rimeligt henset den alvorlige baggrund.

”• Ekstraordinær og særlig indsats jf. § 17

Der er tale om en ny indsats med en diffus beskrivelse, der potentielt omfatter opsøgende arbejde og dermed øgede omkostninger. Der er ikke afsat midler i forslaget til indsatsen.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

Jf. bemærkningerne til bestemmelsen kan særligt udsatte omfatte hjemløse personer med psykiske handicap eller det kan være en familie, hvor begge forældre har psykiske handicap og hvor der er risiko for, at de ikke kan give deres børn tilstrækkelig pasning og omsorg. Det vil derfor være konkret individuelle indsatser, som skal give støtte til særligt udsatte personer.

Forpligtelsen til at yde støtte til personer med handicap er grundlæggende fastsat i § 5. § 17 præciserer forpligtelsen til at yde en ekstraordinær og særlig indsats over for personer med handicap, der vurderes som særligt udsatte.

”• Tilvejebringelse af midlertidige tilbud § 28

Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at tiltaget vil medføre ekstraudgifter for Kommuneqarfik Sermersooq alene på 2-2,6 mio. kr. årligt, da der vil være tale om enkeltmandstilbud i en uafklaret periode. Det er Kommuneqarfik Sermersooqs erfaring, at oprettelsen af hvert midlertidigt tilbud til borgere, der afventer Socialstyrelsens tilbud, koster kommunen ca. 1-1,5 mio. kr. om året. Såfremt Socialstyrelsen ikke opretter flere tilbud, og væksten i målgruppen fortsætter, vil beløbet stige over årene. Der er ikke afsat midler i forslaget til indsatsen.”

Ressortdepartementets svar:

Det fremgår af bemærkningerne til § 28 følgende: ”Bestemmelsen præciserer, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at finde en midlertidig løsning for en person med handicap, som afventer en plads på et af Selvstyrets døgntilbud via det centrale visitationssystem.” Der er ikke tale om, at kommunerne skal afholde udgifter ud over, hvad de allerede er forpligtet til, når de har borgere med handicap, som er på venteliste til et døgntilbud.

”• Ledsagelse jf. § 33

Bestemmelserne er udvidet. Der er ikke afsat midler i forslaget til den udvidede indsats.”

Ressortdepartementets svar:

Efter gældende Selvstyrets bekendtgørelse om støtte til personer med handicap er der fastsat bestemmelser om ledsagelse. Disse bestemmelser begrænser ikke ledsagelse til hjemstedet eller under ferie.

§ 33 i nærværende forslag uddyber og præciserer rettigheder og muligheder for ledsagelse.

”• Gruppebaseret støtte jf. § 35

Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at tilbud om gruppebaseret støtte jf. § 35 er et omkostningstungt tiltag, der vil kræve tilførsel af ekstra midler. Det er både et nyt tiltag og en udvidet målgruppe. Kommunen finder det både forkert og mærkværdigt, at Naalakkersuisut estimerer, at kommunerne kollektivt vil spare 1 mio. kr. på at indføre dette tiltag. Såfremt den gruppebaserede støtte vil mindske behovet for individuel støtte og medføre besparelser vil det tage flere år, og besparelsen vil inden da være forsvundet i de generelt stigende udgifter på området.”

Ressortdepartementets svar:

Det er uklart, hvorfor Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at tilbud om gruppebaseret støtte skulle være et omkostningstungt tiltag, da følgende fremgår af bemærkninger til § 35: "Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at deltagelse i sådanne tilbud vil kunne forbedre modtagerens aktuelle funktionsniveau eller forebygge, at funktionsnedsættelsen forværres. Tilbuddet om gruppebaseret hjælp kan omfatte omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til borgere, der har behov herfor på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og aktivitets- og samværstilbud til borgere."

At samle personer med handicap i et tilbud om gruppebaseret støtte fremfor, at de samme personer med handicap tildeles samme støtte individuelt, må betragtes som en besparelse økonomisk betragtet.

Det primære formål med tilbud om gruppebaseret støtte er dog, at gruppebaseret støtte kan fremme de sociale færdigheder hos personer med handicap, hvilket kan forbedre trivslen og færdighederne generelt hos personer med handicap.

”• Individuel tidsbegrænset støtte jf. § 36

Det er både et nyt tiltag og en omfattende og uafgrænset målgruppe. Der er ikke afsat midler i forslaget til den udvidede indsats.”

Ressortdepartementets svar:

Der fremgår følgende af § 36, stk. 2: "... det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at tilbuddet vil kunne forbedre modtagerens aktuelle funktionsniveau eller forebygge, at funktionsnedsættelsen eller de sociale problemer forværres."

Kommunens bemærkninger er taget til efterretning.

”• Mulighed for boligændringer jf. § 38, stk. 1, nr. 2

En tidligere støttemulighed ift. boligindretning er ændret til støtte til boligændringer. Det er en langt mere omfattende og omkostningstung rettighed. Der er ikke afsat midler i forslaget til indsatsen.”

Ressortdepartementets svar:

Det er ikke hensigten, at ændringen medfører merudgifter. Termen "boligindretning" kan misforstås til kun at omfatte indretning af boligen. I praksis handler det om boligændringer under hensyn til personen med handicap, f.eks. en bredere dør som en rullestol kan komme igennem eller tilpasning i en lejlighed, så en person med erhvervet synshandicap lettere kan finde ting i boligen ved at føle sig frem.

”• Manglende midler til anlæg jf. §§ 42, 43 og 48, stk. 2

Kommuneqarfik Sermersooq ser en generel problemstilling omkring manglende midler til anlæg af de tilbud, kommunerne skal drive. Kommunen ser et voksende behov for tilbud, der er anlagt og indrettet til målgruppen fremfor til almindelig beboelse. Anlægsmidler er en forudsætning for at kunne levere målrettede tilbud.”

Ressortdepartementets svar:

Bemærkningerne er taget til efterretning. Det skal dog bemærkes, at udgangspunktet er, at boliger til almindelig beboelse skal kunne rumme borgere med og uden handicap. Der henvises til bygningsreglementet.

”• Forebyggelse af seksuelle overgreb § 65

Kommuneqarfik Sermersooq er allerede i gang med implementering af tiltaget. Kommunen vurderer, at den resterende 40 % af implementeringen vil beløbe sig til 200.000 kr. Derudover vil tiltaget medføre årlige udgifter for kommunen på 150.000-250.000 kr. til rådgivning og vejledning.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”• Besøgsrejser jf. § 76

Kommuneqarfik Sermersooq finder det særdeles problematisk, at der kun afsættes midler til, at halvdelen af borgerne kan udnytte deres rettighed til besøgsrejse. Kommunen oplever et øget antal anbringelser og en øget efterspørgsel efter besøgsrejser. Derfor bør beløbet stige i overslagsårene og frem. Der bør afsættes tilstrækkelige midler til, at alle kan benytte sig af denne rettighed. Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at udgifterne beregnes med udgangspunkt i, at alle borgere kan benytte deres rettighed, og at midlerne hertil fordeles imellem kommunerne på baggrund af de faktiske data.”

Ressortdepartementets svar:

De estimerede merudgifter er sat højt i forhold til, at kun 20-25% af de besøgsrejseberettigede erfaringsmæssigt benytter sig af deres ret til besøgsrejse. Departementet har valide data angående benyttelsen af besøgsrejser for grønlandske borgere med handicap på ophold i Danmark.

”• Den rette støtte jf. §§ 8, 77 og 79

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker ændringen fra ”nødvendig støtte” til ”rette støtte” i §§ 8, 77 og 79 og understreger, at en sådan ændring af ordvalget har konsekvenser. Der er ikke afsat midler i forslaget til den udvidede indsats.”

Ressortdepartementets svar:

Der er ikke tale om en udvidet indsats. Der er tale om en præcisering, hvor udgangspunktet for tildeling af støtte er støttebehovet hos borgeren med handicap. Termen "rette støtte" er mere præcis end "nødvendig støtte".

”• Regulering af takster jf. § 93

Kommuneqarfik Sermersooq finder det vanskeligt at vurdere, hvor store omkostninger, ændringerne vil medføre, men kan konstatere, at incitamenterne til at holde udgifterne nede, forsvinder, når kommunerne udelukkes fra forhandlingerne.

Kommuneqarfik Sermersooq finder det decideret urimeligt, at der oprettes hjemmel til at videresende regningen for rejser i - og udenfor Grønland.

Det er et serviceniveau, der ligger langt over det kommunale samt over mange almindelige borgeres formåen. Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at denne del nedskaleres til et niveau, der kan omfatte fisketure eller koloni i den nære geografi. Der er ikke afsat midler i forslaget til ændringen.

Kommuneqarfik Sermersooq påpeger endvidere, at bemærkningerne kun i begrænset grad forholder sig til administrative konsekvenser, også udover de økonomiske, herunder bl.a. konsekvenser ift. journalplan og kontoplan. Kontoplansstrukturen har betydning for, hvilke data der kan trækkes økonomisk statistik på.”

Ressortdepartementets svar:

Takstfastsættelsen på døgntilbud skal sikre, at behovene hos beboerne kan blive dækket under ophold på døgntilbuddet. Der er ikke tiltænkt hverken bedre eller ringere vilkår for borgere med handicap henholdsvis borgere uden handicap.

”Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Kapitel 1: Formål, definitioner og målgruppe

Definitioner

I § 2, nr. 3 defineres botilbud som ”Et tilbud, der omfatter bokollektiver, beskyttede boenheder og døgntilbud”. Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at definitionen af bokollektiver og beskyttede boenheder adskilles fra døgntilbud, eftersom bokollektiver og beskyttede boenheder er borgerens eget hjem, mens døgntilbud ikke er borgerens eget hjem, og det derfor i nogle forhold er forskellige regelsæt. Kommunen bemærker hertil, at ældreinstitutioner ikke er en del af begrebet ”botilbud”, og ser dette som en bevidst skillelinje i forhold til ældre med handicap. Det undrer dog, at botilbuddene til ældre ikke er en del af lovgivningen, mens beboerne i mange andre henseender er omfattet.

Det påpeges endvidere, at lovforslaget til ældrestøtteloven anvender begrebet ”botilbud til ældre personer” i stedet for ”ældreinstitutioner”.

Ressortdepartementets svar:

Alle botilbud er borgerens eget hjem. Der bor også borgere med handicap over aldersgrænsen for alderspension på nogle af Selvstyrets døgntilbud. Ældre er således inkluderet i botilbud. I nærværende forslag har det ikke været hensigten at afskaffe termen ”ældreinstitutioner”, som anvendes i landstingsforordningen om ældreinstitutioner mv.

”Kommunen ønsker en klarere definition af begrebet Tidlig indsats i § 2, nr. 4, der tager højde for snitfladerne med børnestøtteloven, samt med en klar definition af hvilke opgaver, der hører til hvor.”

Ressortdepartementets svar:

Definitionen af tidlig indsats udgår af § 2, da termen ikke anvendes i forslaget.

”Kommunen finder, at definitionen af seksuelt overgreb i § 2, nr. 7 kan udelukke enkelte borgere med handicap fra frivillig seksuel aktivitet. Det bemærkes, at definitionen er den samme som Social- og Boligstyrelsen bruger i Danmark. I stedet foreslås følgende definition: ”Enhver form for uønsket seksuel kontakt eller adfærd, der sker uden samtykke fra den person, som den rettes mod”.

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Definitionen af seksuelt overgreb beholdes, da definitionen findes mere præcis end kommunens forslag. Der kan godt være tale om et seksuelt overgreb, selvom personen med handicap frivilligt indgår den seksuelle aktivitet. Det afgørende er, om personen med handicap kan forstå og overskue konsekvenser og derfor kan give samtykke. Hvis personen med handicap indgår frivilligt i den seksuelle aktivitet, men ikke forstår og kan overskue konsekvenserne, vil der være tale om et seksuelt overgreb.

”Kommunen er uenig i definitionen af Efterværn i § 2 nr. 6. Der findes i Børnestøtteloven allerede en definition på efterværn, som definitionen i nærværende forslag ikke stemmer overens med. Kritikken uddybes i kommentarerne til kapitel 5.”

Ressortdepartementets svar:

Begrebet efterværn omhandler støtte ved overgangen til voksenlivet både i Inatsisartutloven om støtte til børn og i nærværende forslag, men herudover er målgruppen og formålet med efterværn forskelligt i børnestøtteloven og nærværende forslag.

Begrebet efterværn anvendes i nærværende forslag i mangel af et bedre begreb.

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 40: "Formålet med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen begynder forberedelsen af overgangen til voksenlivet for den unge person med handicap. Den forberedende indsats tilsigter, at unge i alderen 18 – 23 år, skal forberedes til en selvstændig tilværelse. Indsatsen skal have fokus på at understøtte den unges udvikling og trivsel, uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold, herunder anskaffelse af selvstændig bolig."

"Målgruppe

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at målgruppen i § 3 udvides til også at være personer med aldersbetingede funktionsnedsættelser. Kommunen vurderer, at en sådan udvidelse kan skabe uklarhed om, hvilke aktiviteter der hører under hvilket område, og dermed hvordan disse skal budgetteres. En udvidelse af målgruppen vil endvidere medføre øgede udgifter, som lovforslaget ikke afsætter midler til."

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen præciserer, at alle personer med handicap er omfattet uanset alder, aldersbetingede funktionsnedsættelser og ophold på ældreinstitutioner. Der er ikke tale om udvidelse af målgruppen. Aldring medfører ikke nødvendigvis en permanent funktionsnedsættelse, som kan berettige til støtte efter nærværende forslag.

"Kapitel 2: Ansvar og organisering

Kommunalbestyrelsens forpligtelser

Kommuneqarfik Sermersooq gør opmærksom på, at der i § 5 og bemærkningerne hertil bør være en tydelig skelnen mellem kommunalbestyrelsens forpligtelser og sundhedsvæsenets forpligtelser. Det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget som fremsat."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne og bemærkningerne omfatter kommunalbestyrelsens forpligtelser, ikke sundhedsvæsenets.

”I § 6 stk. 2, nr. 1 ønsker Kommuneqarfik Sermersooq en uddybelse af, hvad terapeutiske samtaler indebærer. Mange borgere forstår begrebet i klassisk freudiansk tilstand, hvor der bearbejdes traumer, men begrebet er bredere end dette, og det vil være hensigtsmæssigt at afspejle dette i lovgivningen.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. bemærkningerne til § 6, stk. 2: ”Afhængig af behov hos den enkelte person med handicap samt nærtstående behov kan terapeutiske samtaler være om praktiske forhold eller omhandle, hvordan det er at leve med et handicap eller andet.

Terapeutiske samtaler kan omfatte:

- *Samtale med psykolog.*
- *Samtale med psykoterapeut.*
- *Samtale med fysioterapeut.*
- *Samtale med ergoterapeut.*
- *Samtale med anden relevant fagperson.”*

”Kommuneqarfik Sermersooq opfatter § 7 som problematisk af flere årsager.

For det første er det uklart, hvordan forholdet mellem nærværende lovforslag og børnestøtteloven vil være i det forebyggende arbejde. Dernæst vil kravet om anonym og åben rådgivning til enhver, der søger dette, være en udgiftstung opgave. Det er uklart, hvordan dette finansieres. Kommunen mener ikke, at § 7 stk. 4 nr. 3, rådgivning om familieplanlægning, er en kommunalopgave.”

Ressortdepartementets svar:

Det er uklart, hvorfor anonym og åben rådgivning skulle være en udgiftstung opgave. Endvidere er rådgivning om familieplanlægning jf. § 7, stk. 4, nr. 3, netop en kommunal opgave. Der kan f.eks. være behov for rådgivning til hele familien, hvis man får et barn med handicap, som kræver særlig omsorg og planlægningen af de daglige gøremål må ændres. Eller hvis et medlem af familien får et erhvervet handicap efter en ulykke, kan der være behov for rådgivning om familieplanlægning, så rutiner og vaner i familielivet ændres med det formål, at alle i familien, inkl. familiemedlemmet med det erhvervede handicap kan føle sig inkluderet i familielivet.

”Ret til støtte

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker i § 9, at kommunen yder støtte til, at borgeren, så vidt muligt, kan bo i den bolig, som borgeren har valgt. Det bør tydeliggøres i bemærkningerne, at det ikke handler om at tilvejebringe flere tilbud om boliger, men understøtte, at borgeren kan være i eget hjem i forhold til boligændringer og hjælpemidler. Kommunen anbefaler, at det i

bemærkningerne tydeliggøres, at retten til frit at vælge bolig omhandler eget hjem og ikke botilbud, som beror på en faglig helhedsorienteret vurdering.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. bemærkningerne til § 9 skal personer med handicap skal sikres mulighed for at vælge deres bopæl, samt hvor og med hvem de vil bo, på lige fod med andre og ikke være forpligtet til at leve i en bestemt boform, jf. FN's handicapkonventions artikel 19, litra a.

Bestemmelsen skal ikke give personer med handicap flere eller færre rettigheder end personer uden handicap med hensyn til at kunne vælge bolig. Bestemmelsen regulerer, at en person med handicap har ret til støtte til frit at kunne vælge bolig, i det omfang det er muligt.

”I § 9 stk. 2 foreslår kommunen, at ”såfremt det er muligt med rimelige foranstaltninger” tilføjes, så det er muligt at yde foranstaltninger efter de lokale forhold. Kommunen bemærker endvidere, at tilføjelsen af denne paragraf og rettighed medfører øgede udgifter til boligændringer. Der er ikke afsat midler i lovforslaget hertil.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 9, stk. 2: ”Med stk. 2 fastslås det, at såfremt det ikke er muligt at yde tilstrækkelig støtte efter stk. 1, har personen ret til egnet støtte i et botilbud. Botilbuddet skal imødekomme personens specifikke behov under hensyntagen til formålene med støtte efter Inatsisartutloven. Det kan derfor være nødvendigt, at personen med handicap får ophold i et botilbud uden for kommunen. Bestemmelsen medfører, at der så vidt muligt skal tilbydes en person med handicap ophold på et botilbud, hvis målgruppe er personer med handicap, og ikke på f.eks. på et plejehjem.”

Bestemmelsen vurderes ikke at medføre øgede udgifter til boligændringer.

”Bisidderordning

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker tilføjet i bemærkningerne til § 10 oplysning om, hvad kommunen kan gøre, når der ikke kan ansættes kvalificerede bisiddere. Kommunen har i en årrække forsøgt at etablere en bisidderordning, men har haft udfordringer med at rekruttere bisiddere. Kravene til bisiddernes faglige kompetencer, herunder bisidderkursus, forekommer urealistiske, og indsnævrer det allerede snævre rekrutteringsgrundlag for bisiddere. Kommunen foreslår, at det

tilføjes i bemærkningerne, at en bisidder kan ansættes uden bisidderkursus, men skal tage et bisidderkursus, så snart dette udbydes.

Kommunen finder det problematisk, at bisidderne, som skal sikre borgernes rettigheder i sagsbehandlingen, er ansat og betalt af kommunerne.

Kommunen anbefaler, at opgaven varetages af en uafhængig instans.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 24 i gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap og der er tilført kommunerne midler til bisidderordningen i forbindelse med ikrafttræden af gældende Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

For at understøtte bisidderordningen er der afsat midler på finansloven hovedkonto 34.01.08 Kurser og efteruddannelse på handicapområdet. Der har tidligere år været afholdt kursus for bisiddere i et samarbejde mellem Socialstyrelsen og NIIK (den landsdækkende handicapforening). Da bisidderordningen i praksis er vanskelig at efterleve pga., at der er meget få bisiddere, kan der gøres forskellige overvejelser om bl.a. rekruttering af flere bisiddere, kompetenceudvikling af bisidderne og evt. anden organisering af bisidderordningen. Disse overvejelser vil indgå i en videre dialog med bl.a. kommunerne og handicapforeningerne.

Der er tilføjet følgende bestemmelse i § 10: ”Personer med handicap har ret til at vælge andre personer som bisiddere end bisiddere fra kommunens bisidderordning.”

Det vurderes ikke at være problematisk, at bisidderne, som skal sikre borgernes rettigheder i sagsbehandlingen, er ansat og betalt af kommunerne. Børnebisiddere jf. Inatsisartutloven om støtte til børn, finansieres også af kommunerne.

”Kvalitetsstandarder

Bemærkningerne til § 11 uddyber, at der ikke er hjemmel til at fastsætte kvalitetsstandarder, der ikke lever op til lovens krav eller går ud over lovens område. Kommuneqarfik Sermersooq ønsker uddybet, om kvalitetsstandardernes serviceniveau må overstige lovens krav. F.eks. udfører kommunen for nuværende snerydning for borgere, hvis funktionsnedsættelse forhindrer dem i at gøre det selv, og med bemærkningernes formulering om, at ”Kvalitetsstandarderne skal være inden for rammerne af Inatsisartutloven,” er det uklart, om kommunen fortsat må gøre dette, da Inatsisartutloven ikke nævner noget om snerydning.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

Den uklare formulering er slettet.

”Fælles myndighedsansvar

Kommuneqarfik Sermersooq finder det positivt med et fælles offentligt IT-system, så der anvendes samme system på tværs af offentlige institutioner.

Kommunen finder endvidere, at et fælles IT-system er en forudsætning for, at kommunerne kan levere de i § 97 [nu § 96] forudsatte statistiske oplysninger.

Kommunen ønsker i bemærkningerne til § 12 en specificering af, hvad det fælles offentlige IT-system skal anvendes til, herunder; sagsbehandling, beregning, udbetaling, disponeringsregnskab for anbringelser, økonomiopfølgning, kontraktstyring, daglig journalisering på botilbud eller andet. Kommunen finder det essentielt, at processen med udarbejdelsen af IT-systemet forløber, så lovgivningen ikke træder i kraft, før systemet er færdigudviklet, afprøvet, og medarbejderne undervist. Kommunen er bekymret for, at forløbet bliver lige så udfordrende, som implementeringen af IT-systemerne for offentlig hjælp og jobsøgningsydelseslovgivningerne har været og fortsat er.

Hertil vil kommunen understrege, at tidsplanen for projektet jf. § 100 [nu § 99] fortsat er urealistisk, da erfaringerne viser, at det vil tage flere år at behovsafdække, indkøbe og udvikle IT-systemet samt implementere og oplære medarbejderne i brugen af det.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i bemærkningerne til § 12 nævnes ESDH-systemet GetOrganized. Kommunen finder det irrelevant og upassende at nævne konkrete virksomheder eller produkter i lovgivningen eller bemærkningerne hertil. Kommunen foreslår, at henvisninger til specifikke leverandører eller applikationer slettes, og at Naalakkersuisut i samarbejde med kommunerne laver en kravsspecifikation til systemet, som kommer i udbud.

Kommuneqarfik Sermersooq forventer at blive inddraget i udarbejdelsen af kravsspecifikationen til et nyt IT-system.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

I bemærkningerne til § 12 er anført: "... kan det være Naalakkersuisut, som vil være ansvarlig for anskaffelsen og udviklingen af et fælles offentligt IT-system til handicapsagsbehandlingen. Det-te vil ske i et tæt samarbejde med kommunerne."

"Pissassarfik

I bemærkningerne til § 13 i forslaget beskrives en række opgaver som Pissassarfik kan i forhold til kommunerne, herunder nr. 1, nr. 2 og nr. 6 i § 13.

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker afklaring af, hvordan det vurderes, hvornår Pissassarfik skal løfte kan-opgaverne i de tilfælde, hvor kommunerne ikke er i besiddelse af den nødvendige viden og faglige ressourcer, og derfor henvender sig for hjælp. Kommunen anbefaler, at kan-opgaverne ændres til skal-opgaver.

I forhold til § 13 nr. 1 vil Kommuneqarfik Sermersooq gøre opmærksom på, at kommunen har pligt til at informere borgere om klageadgang i forbindelse med en afgørelse. Kommunen ønsker en afklaring af, hvad der adskiller Pissassarfiks vejledningspligt om klageadgang fra kommunens. Såfremt Pissassarfik og kommunen har samme rådgivnings- og vejledningspligt om klageadgang, ønskes dette tydeliggjort i paragraffen."

Ressortdepartementets svar:

§ 13 oplister en række opgaver for Pissassarfik, som alle er pligtige for Pissassarfik at varetage. Vedrørende § 13, stk. 1, nr. 1, er opgaven at "rådgive og vejlede personer med handicap og deres nærtstående om denne Inatsisartutlov, herunder om mulighed for at klage over afgørelser om støtte". Denne forpligtelse skal udøves, når personer med handicap og deres nærtstående henvender sig til Pissassarfik for at få rådgivning og vejledning.

Kommunens forpligtelse til rådgivning og vejledning, inkl. mulighed for at klage over afgørelser om støtte, gælder i alle sager.

"Kapitel 3: Sagsbehandling og handleplaner

Sagsbehandlingsprincipper

Kommuneqarfik Sermersooq finder en sagsbehandlingsfrist på 48 timer, jf. § 16 stk. 5 urealistisk og problematisk, da kommunen ikke har bemanningen til at besvare og vurdere støttebehov inden for 48 timer, særligt ikke hvis anmodningen falder på en weekend- eller helligdag. Det vil kræve flere årsværk i hver kommune blot for at sidde klar til at besvare disse henvendelser, men også vurdere støttebehovet, herunder foretage rejse ud til den, der eventuelt har behov for støtte. Det forekommer urealistisk og uhensigtsmæssigt, at der skal oprettes vagtfunktion i hver kommune for disse relativt få sager.

Kommunen bemærker generelt, at strammere tidsfrister på sagsbehandling kræver flere midler til sagsbehandlingen.

Der er i § 16 stk. 6 en henvisningsfejl, da der står stk. 4, hvor der bør stå stk. 5.”

Ressortdepartementets svar:

48 timer må anses for en rimelig frist for at træffe afgørelse om støtte i tilfælde, hvor der er et akut behov for støtte.

Indarbejdet henvisning i § 16, stk. 6, til stk. 5.

”Kommunen påpeger, at § 17 om at ”Kommunalbestyrelsen skal yde en ekstraordinær og særlig indsats over for personer med handicap, der vurderes som særligt udsatte,” er en meget bred formulering, der ikke konkretiseres i loven. En så bred formulering gør det vanskeligt at fastsætte et serviceniveau for kommunen. Kommunen finder, at eksemplet ”(...) en familie, hvor begge forældre har psykiske handicap og hvor der er risiko for, at de ikke kan give deres børn tilstrækkelig pasning og omsorg” er misvisende ift. Lovens område, da der i eksemplet er tale om et barn, der omsorgssviges, og dermed ikke som udgangspunkt er en handicapsag.

Det er endvidere en ny kommunal opgave, der tilføres, hvortil Naalakkersuisut ikke i lovforslaget har afsat midler.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen har til hensigt at skærpe opmærksomheden på, at særligt udsatte personer med handicap har behov for en ekstraordinær og særlig indsats. Det er ikke hensigten, at der skal iværksættes mere indsats, end der er behov for.

Jf. § 1, stk. 2, skal en person med handicap modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer personens behov. For særligt udsatte personer med handicap kan dette bevirke, at indsatsen skal inkludere samarbejde mellem flere myndigheder, således at f.eks. boligforhold og sundhedsforhold medtages i indsatsen.

”Kommunen bemærker i § 19 stk. 2, at der indføres en frist på 2 måneder for afgørelse, efter at kommunen har erfaret, at en person med handicap kan have behov for støtte. Kommunen ønsker, at der til dette tilføjes en udredningsfrist for sundhedsvæsenet, da kommunen er afhængig af sundhedsvæsenet som leverandør til oplysning af selve udredningen.

Kommunen foreslår, at ”afgørelse, hvis” ændres til ”afgørelse om hvorvidt”, da der træffes afgørelse, uanset om borgeren har brug for støtte eller ej.

Foretages denne ændring, bør der efter sætningen ”samt udarbejdes en skriftlig handleplan” tilføjes ”såfremt borgeren tildeles støtte.”

Slutteligt foreslår kommunen at ændre 3 til 2 i bemærkningerne til § 19 stk. 3, så det stemmer overens med resten af bemærkningen samt lovteksten.

Ressortdepartementets svar:

Nærværende forslag kan ikke regulere sundhedslovgivning og derfor ikke regulere udredningsfrist for sundhedsvæsenet.

Kommunens forslag om ændringer i 2. sætning i stk. 2 er ikke indarbejdet, da bestemmelsen er klart formuleret.

Ændring fra ”3” til ”2” i bemærkningerne til § 19, stk. 3 er indarbejdet.

”Kommunen foreslår, at § 24 også inkluderer overgangen beskrevet i §§ 40-41 vedr. efterværn. Forslaget er uddybet nedenfor.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet i § 24, nr. 2.

”Udveksling af oplysninger

I § 26 stk. 3 bør henvisningen til stk. 1 rettes til stk. 2.

I §§ 26-27 foreslår Kommuneqarfik Sermersooq at konsekvensrette ”videregive” til ”udveksle”, så ordlyden forbliver den samme både i lovtekst og bemærkninger, ligesom ”udveksle” i højere grad rummer gensidighed.”

Ressortdepartementets svar:

Henvisning i § 26, stk. 3 er rettet til stk. 2.

Ikke indarbejdet at konsekvensrette til ”udveksle”, da nærværende forslag ikke kan regulere anden lovgivning end nærværende forslag.

”Kommuneqarfik Sermersooq finder § 28 stærkt kritisabel. Kommunen bemærker, at oprettelse og drift af døgninstitutioner er Naalakkersuisuts opgave.

Med lovforslaget vil kommunerne både få pligt til midlertidigt at oprette døgntilbud (jf. § 28) og mulighed for at drive permanente tilbud (jf. § 48, stk. 2). Sammenholdt med fraværet af tilbudsudvikling under Socialstyrelsen (til trods for lovpligt) forekommer det kommunen, at Naalakkersuisut er ved at overføre og decentralisere opgaven med drift af døgntilbud.

Det er umiddelbart en bedre løsning end det nuværende fravær af tilbud. Der er dog en grund til, at opgaven er placeret centralt, og forslaget, og den udvikling det er en del af, indebærer en risiko for, at borgerne stilles dårligere ift. at modtage et tilbud, der er målrettet deres funktionsnedsættelse.

Kommunen mener, at ansvaret for midlertidige anbringelsessteder i stedet bør ligge under Socialstyrelsen (Naalakkersuisut), som har den nødvendige erfaring og ekspertise i at drive døgntilbud. Det vil endvidere give Socialstyrelsen fornøden information og incitament i forhold til behovet for nye tilbud. Såfremt kommunerne skal skaffe midlertidige tilbud, der skal levere den rette støtte, skal finansieringen hertil indregnes i lovforslagets økonomiske konsekvenser. Der er for nærværende ikke finansiering af tiltaget i lovforslaget.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet, da bestemmelsen ikke vedrører oprettelse af døgntilbud, men vedrører midlertidigt anbringelsessted, som kan være eget hjem eller kommunalt botilbud.

”Kapitel 4: Støtteformer

Nærtstående pasning af person med handicap

I § 30, stk. 3 bemærker kommunen, at denne tidsfrist kræver at Socialstyrelsen (Naalakkersuisut) kan oprette tilbud inden for samme tidsramme.”

”Støtteperson

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker ”bokollektiv, beskyttet boenhed eller ældreinstitution” slettet fra § 32. Det giver ikke mening med støttepersoner på disse steder, da der i stedet er ansat fagligt personale til at hjælpe beboerne. Det er en del af institutionernes opgave og formål.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 42 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap: ”Kommunalbestyrelsen skal tilbyde en støtteperson til personer med handicap, som på grund af væsentlig fysisk, psykisk,

intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse har behov for socialpædagogisk støtte for at kunne klare sig i eget hjem, bokollektiv eller beskyttet boenhed.”

§ 32 i nærværende forslag udvider støtte i form af støtteperson til også at omfatte personer med handicap på ældreinstitution.

”Ledsagelse

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker i § 33 en præcisering af, hvorvidt aktiviteter og arrangementer ”udenfor hjemstedet” jf. stk. 2 indebærer aktiviteter og arrangementer uden for Grønland. Det er en udvidelse af de eksisterende bestemmelser, som medfører øgede udgifter, som der ikke er anvist finansiering af i lovforslaget.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Flyttehjælp

Det bør præciseres, hvordan betalingspligt ift. hhv. barnet og forældre/værge forholder sig. Det bør præciseres i en opdatering af Landstingsforordning om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser (nr. 2 af 12.juni 1995).”

Ressortdepartementets svar:

Nærværende forslag regulerer ikke bestemmelser, som er fastsat i landstingsforordningen om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelse.

”Gruppebaseret støtte

Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at § 35 er et omkostningstungt tiltag, der vil kræve tilførsel af ekstra midler. Kommunen finder det både forkert og mærkværdigt, at Naalakkersuisut estimerer, at kommunerne vil spare penge på at indføre gruppebaseret støtte.

Kommunen er i særdeleshed bekymret over den omfattende målgruppe, der også inkluderer borgerens familie.”

Ressortdepartementets svar:

Der henvises til ressortdepartementets svar ovenfor.

”Individuel tidsbegrænset støtte

Kommuneqarfik Sermersooq finder formuleringen i bemærkningerne til § 36 om at være ”i risiko for at udvikle funktionsnedsættelser” meget vag. Det kan principielt være alle mennesker. Kommunen foreslår, at § 36 udgår, da det relevante indhold allerede er dækket af § 32.

Det er vanskeligt at udregne omkostningerne af tiltaget som fremsat. Det forekommer mærkværdigt, at Naalakkersuisut slet ikke har afsat finansiering til tiltaget.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 32 regulerer kun én form for støtte. § 36 omfatter flere former for støtte afhængig af behovet hos personen med handicap.

”Øvrige støtteforanstaltninger

Kommuneqarfik Sermersooq finder det problematisk, at det i bemærkningerne til § 38 stk. 1 nr. 1 er anført, at der vil komme en vejledning om tildeling af hjælpemidler, der vil tage stilling til opgave- og byrdefordeling mellem socialvæsen og sundhedsvæsen. En sådan skelnen skal indføres ved lov eller bekendtgørelse, og skal således også i høring, ligesom der skal beregnes økonomiske konsekvenser af en given skelnen. En vejledning er alene at betragte som et fortolkningsbidrag til lovgivningen, ikke som en selvstændig hjemmel.”

Ressortdepartementets svar:

Bemærkningerne til § 38, stk. 1, nr. 1, vedrørende vejledning er slettet.

”§ 38, Stk. 1, nr. 2 indebærer en ændring fra ”boligindretning” til ”boligændringer”.

Kommunen bemærker, at dette potentielt kan være meget omfattende i opgaver og økonomi. Der er heller ikke afsat midler i forslaget til øgede udgifter til dette tiltag.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen vurderes ikke at medføre øgede udgifter til boligændringer.

”Kapitel 5: Efterværn

Kommunen er uenig i definitionen af Efterværn i § 2 nr. 6. Der findes i Børnestøtteloven allerede en definition på efterværn, som definitionen i nærværende forslag ikke stemmer overens med. Efterværn er i børnestøtteloven en forlængelse af støtteforanstaltningerne under denne. Da forslag til handicapstøtte lov omfatter borgeren fra vugge til grav, er det ikke meningsfuldt at benævne det efterværn, da borgeren skal have rette støtte i alle faser af livet.

Kommunen mener desuden, at 16 år er for sent at starte disse initiativer op.

Kommunen foreslår i stedet, at indholdet i §§ 40-41 integreres i § 24 stk. 1 nr. 5 eller nr. 6, hvor det allerede anføres, at det unge barn skal forberedes på voksenlivet.

§ 41, stk. 3 finder kommunen meningsløs jf. bemærkningerne om det, i denne sammenhæng, meningsløse begreb efterværn.”

Ressortdepartementets svar:

Begrebet efterværn omhandler støtte ved overgangen til voksenlivet både i Inatsisartutloven om støtte til børn og i nærværende forslag, men herudover er målgruppen og formålet med efterværn forskelligt i børnestøtteloven og nærværende forslag.

Begrebet efterværn anvendes i nærværende forslag i mangel af et bedre begreb.

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 40: “Formålet med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen begynder forberedelsen af overgangen til voksenlivet for den unge person med handicap. Den forberedende indsats tilsigter, at unge i alderen 18 – 23 år, skal forberedes til en selvstændig tilværelse. Indsatsen skal have fokus på at understøtte den unges udvikling og trivsel, uddannelse, beskæftigelse og øvrige relevante forhold, herunder anskaffelse af selvstændig bolig.”

”Kapitel 6: Botilbud

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at opgaven med at nedlægge botilbud i §§ 42-43 er flyttet fra lovgivning til bemærkninger. Kommunen opfatter denne opgave som værende på linje med oprettelse og drift af botilbud, og ønsker derfor opgaven flyttet tilbage i selve lovgivningen.

Dernæst bemærker kommunen, at der ikke er afsat økonomi til at oprette tilbud, der er egnet til målgrupperne. Det er en forudsætning, at kommunerne får anlægsmidler til at anlægge tilbud, der passer til målgrupperne fremfor ad hoc-løsninger i almindelige boliger.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§§ 42-43 er delvis videreførelse af §§ 13-14 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Finansiering af bokollektiver og beskyttede boenheder blev overført til kommunerne ved Inatsisartutforordning nr. 10 af 31. maj 2010 om ændring af landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap (Udlægning af handicapforsorgen til kommunerne).

”§ 45 stk. 4 har en række sproglige fejl, og bør rettes til: ”Såfremt et samtykke efter stk. 3 ikke gives eller kan indhentes, kan personoplysninger, herunder følsomme personoplysninger, kun udveksles, hvis det skønnes nødvendigt for at afværge væsentlig ulempe for den, personoplysningerne angår.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Det centrale visitationssystem

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker indskrevet som § 46 stk. 2, at Naalakkersuisut forpligtes til kvartalsvis at orientere hjemkommunen om hvornår borgeren, der står på venteliste, kan forventes at kunne tildeles den visiterede plads, jf. side 6 i de almene bemærkninger. Således flyttes nuværende stk. 2 til at være stk. 3.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det beror på konkrete forhold, hvornår der vil være ledig plads på et døgntilbud.

”Kommuneqarfik Sermersooq ønsker en skærpelse af Naalakkersuisuts forpligtelse på at sørge for det nødvendige antal pladser på døgntilbud for personer med handicap, jf. § 47. Der er, trods denne forpligtelse, ikke blevet oprettet nye tilbud i mange år.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 56 i nærværende forslag: ”Naalakkersuisut skal hvert 2. år udarbejde en opfølgende strategi på forrige landsdækkende strategi for udviklingen på døgntilbudsområdet.” Det vil således i denne strategi, der kan afklares behov for udbygning af pladser på døgntilbud eller nye døgntilbud.

”Døgntilbud og sikrede døgntilbud

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at oprettelse og drift af døgninstitutioner er Naalakkersuisuts opgave. Med lovforslaget vil kommunerne både få pligt til midlertidigt at oprette døgntilbud (jf. § 28) og mulighed for at drive permanente tilbud (jf. § 48, stk. 2). Sammenholdt med

fraværet af tilbudsudvikling under Socialstyrelsen/Naalakkersuisut (til trods for lovpligt) forekommer det, at Naalakkersuisut er ved at overføre og decentralisere ansvaret for drift af døgntilbud. Det er umiddelbart en bedre løsning end det nuværende fravær af tilbud. Der er dog grund til, at opgaven er placeret centralt. Forslaget, og den udvikling det er en del af, indebærer en risiko for, at borgerne stilles dårligere ift. at modtage et tilbud, der er målrettet deres funktionsnedsættelse.

Dertil kommer, at kommunerne ikke i magtanvendelseslovgivningen finder hjemmel til at lave de tiltag, der er fornødne for at drive sikrede døgntilbud.

I § 49 uddybes, at borgere med ophold på døgntilbud drevet af Naalakkersuisut skal tilbydes beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud.

Det ønskes tydeliggjort, om denne rettighed ikke gælder borgere med ophold på døgntilbud drevet af Kommunalbestyrelsen jf. § 48, stk. 2.

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

§ 28 forpligter ikke kommunerne til at oprette døgntilbud.

Magtanvendelseslovgivningen henviser til inatsisartutloven om støtte til personer med handicap. Der er herved tilstrækkelig hjemmel for kommunerne til at lave tiltag, der er nødvendige for at drive sikrede døgntilbud.

Det er tilføjet i bemærkningerne til § 49, at der i § 38 i nærværende forslag er hjemmel til at fastsætte nærmere bestemmelser om kommunale beskæftigelses-, aktivitets- og samværstilbud.

”Kommuneqarfik Sermersooq opfatter det som en fejl, at sikrede døgntilbud indgår i § 50. Personer kan kun anbringes på sikret døgninstitution i forbindelse med situationer nævnt i § 51.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Anbringelse på sikret døgntilbud

Kommuneqarfik Sermersooq kan fortsat ikke se, hvordan kommunen eller andre kommuner skal kunne løfte opgaven med at fremskaffe et tilbageholdelsessurrogat i § 51 stk. 2 og stk. 3.

Kommunerne har begrænsede beføjelser til magtanvendelse, og pligten stemmer ikke overens med de magtanvendelsesmuligheder, som kommunerne har. Dertil vil det ikke på noget tidspunkt være sikkerhedsmæssigt forsvarligt for kommunens medarbejdere.

Kommuneqarfik Sermersooq understreger, at dette må være en opgave, som skal ligge hos politiet eller Socialstyrelsen, der har ekspertise og erfaring med sikrede døgntilbud.

Kommunen ønsker afklaring på, om der er en tidsmæssig afgrænsning på tilbageholdelsessurrogatet.

Kommunen foreslår, at § 52 inkluderes i § 51.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 51, stk. 2 og 3 i nærværende forslag er en videreførelse af § 51, stk. 2 og 3 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Naalakkersuisut kan ikke regulere den tidsmæssige varighed af et tilbageholdelsessurrogat. Af de lovtekniske retningslinjer fremgår, at længden af de enkelte bestemmelser bør begrænses. Det er derfor vurderet hensigtsmæssigt, at bestemmelserne om anbringelse på sikret døgntilbud er fastsat i § 51 og § 52.

”Kapitel 7: Botilbud uden for Grønland

Kommuneqarfik Sermersooq er enig i forbeholdene inkluderet i § 57, stk. 2. Der kunne dog tilføjes i lov eller bemærkning, om borgere, der allerede er anbragt udenfor Grønland uden tidsbegrænsning, kan revisiteres efter de nye bestemmelser.

Kommuneqarfik Sermersooq forstår intentionen i, at Naalakkersuisut jf. § 57 stk. 2 skal godkende en anbringelse på botilbud uden for Grønland, da tilbuddet er indgribende, men understreger samtidig, at det er problematisk, at en sådan anbringelse kan afvises. Anbringer kommunen uden for Grønland, er det fordi mulighederne i Grønland er udtømte, heriblandt fordi Naalakkersuisut ikke har oprettet de fornødne tilbud. Kommunen bemærker derudover, at denne bestemmelse komplicerer sagsbehandlingen unødvendigt.

Kommunen efterspørger en fastsat sagsbehandlingstid, såfremt Naalakkersuisut vil fastholde at skulle godkende anbringelser udenfor Grønland.

Kommunen bemærker § 57, stk. 3, nr. 7 og henviser til, at denne opgave ligger hos Socialstyrelsen (Naalakkersuisut).

Kommunen foreslår at ændre § 57, stk. 3 nr. 8 ”Undersøgelsen må højst være 3 år gammel på tidspunktet for indstillingen af personens anbringelse uden for Grønland” til ”Undersøgelsen skal være dækkende for personens aktuelle tilstand”.

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Angående ”revisitering” er det fastsat i bestemmelser om ændring og ophør af støtte og botilbud i kapitel 8 i nærværende forslag.

Det er ikke problematisk, at en kommunal indstilling til anbringelse uden for Grønland kan afvises, da både kommunalbestyrelsen og Naalakkersuisut skal vurdere, om alle muligheder i Grønland er udtømte.

På baggrund af bemærkningerne i Ombudsmandens myndighedsguide om sagsbehandlingstid er det målsætningen, at sagsbehandlingstiden for godkendelse af kommunal indstilling til anbringelse uden for Grønland vil være 14 dage. Dette er tilføjet i bemærkningerne til § 57, stk. 2.

Der er i nærværende forslag reguleret opgaver for Naalakkersuisut – ikke Socialstyrelsen. I praksis fremsendes kommunal indstilling til anbringelse af personer med handicap i Danmark til departementet for sundhed og personer med handicap – ikke Socialstyrelsen.

Kommunens forslag til ændring af § 57, stk. 3 nr. 8, til ”Undersøgelsen skal være dækkende for personens aktuelle tilstand”. ” gør bestemmelsen mere upræcis end i nærværende forslag, hvorfor § 57, stk. 3, nr. 8, fastholdes i nærværende forslag.

”I § 58 bemærker Kommuneqarfik Sermersooq, at det kun er kommunalbestyrelserne, der forpligtes på at finde egnede botilbud. Kommunen ønsker, at denne forpligtelse også gælder Naalakkersuisut jf. § 47. Kommunen ønsker endvidere, at arbejdsgange og sanktioner beskrives i bemærkningerne til loven.

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Handicapforsorgen blev udlagt til kommunerne 1.1.2011. Det er derfor kommunerne, som er forpligtet til at finde egnede botilbud til borgere med handicap. Jf. § 9 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap skal Naalakkersuisut sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på døgntilbud for personer med handicap. I praksis betyder det, at Naalakkersuisut og kommunerne skal være enige om etablering af døgntilbud, når der er behov herfor.

Udarbejdelse af arbejds gange henhører til en vejledning – ikke i lovgivning.

Sanktioner er reguleret i kapitel 17 i nærværende forslag.

”Kommuneqarfik Sermersooq finder det uhensigtsmæssigt i § 59 at nævne efterskoleophold, da dette allerede er hjemlet i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 4. juli 2019 om tilskud til efterskoleophold i Danmark og kan medføre unødigt tvivl om ansvar og afgørelsesgrundlag. Det kan evt. præciseres i bemærkningerne, at der alene er tale om ophold, der ikke er hjemlet i anden lovgivning.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

Jf. § 59 gælder følgende: ”Kommunalbestyrelsen kan tilbyde en person med handicap tidsbegrænset ophold på et døgntilbud, en efterskole eller i et lignende tilbud uden for Grønland og inden for Rigsfællesskabet, når personen har behov for kompetenceudvikling i forhold til sit handicap eller behov for en rehabiliterende indsats, som ikke kan dækkes i Grønland...”

Det er tilføjet i bemærkningerne til § 59, at § 59 i nærværende forslag alene vedrører efterskoleophold, som ikke er hjemlet i anden lovgivning, dvs. i Selvstyrets bekendtgørelse om tilskud til efterskoleophold i Danmark.

”Kapitel 8: Ændring og ophør af støtte og botilbud

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i bemærkningerne til § 60 er en fejl, da de bemærkninger, der er anført som værende til stk. 2 reelt knytter sig til stk. 1. Der er således ikke skrevet nogen bemærkning til stk. 2.

Kommunen undrer sig over, at passagen ”Økonomiske hensyn kan ikke begrunde en fravigelse af fristen” er fjernet fra lovteksten, uden dog at være fjernet fra bemærkningerne. Kommunen mener, at passagen skal fjernes helt, da økonomiske hensyn godt kan være et sagligt hensyn, f.eks. hvis en person kan tilbydes støtte af samme kvalitet for et mindre beløb.”

Ressortdepartementets svar:

Fejlen i bemærkningerne er rettet og der er tilføjet bemærkninger til § 60 stk. 2. Det er ikke nævnt "Økonomiske hensyn kan ikke begrunde en fravigelse af fristen" i hverken lovtæksten eller i bemærkningerne til § 60. Imidlertid er nævnt følgende i bemærkningerne til § 61: "Økonomiske hensyn kan ikke begrunde en fravigelse af 12 ugers fristen."

Derudover skal nævnes, at det er borgerens behov, som er udgangspunktet for alle støtteforanstaltninger uanset økonomi.

"I § 62, hvor der henvises til § 59, bør der henvises til §§ 58-59."

Ressortdepartementets svar:

Det er uklart, hvorfor der bør henvises til §§ 58-59.

"Kapitel 9: Beskyttelse og forebyggelse

Kommuneqarfik Sermersooq mener ikke, at § 64 er hjemmehørende i handicapstøtteleven.

Teksten omhandler omsorgssvigt af børn, og hører derfor hjemme i børnestøtteleven. Kommunen undrer sig over passagen "fysisk og psykisk funktionsevne". Kommunen forslår at ændre dette og til eller."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der er ingen bestemmelse i inatsisartutloven om støtte til børn, som regulerer kommunalbestyrelsens handlepligt i en situation, hvor forældremyndighedsindehaver eller værge undlader at lade en umyndig person, herunder et barn eller en ung, med handicap undersøge eller behandle for en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter personen for betydelig og langvarigt nedsat funktionsevne. Bestemmelsen er derfor fastsat i nærværende forslag.

"Fysisk og psykisk funktionsevne" omfatter både "og" og "eller".

"Forebyggelse af seksuelle overgreb

I bemærkningerne til § 65 ved punktet om fysiske tegn på seksuelle overgreb, ønsker Kommuneqarfik Sermersooq en specificering af, at der henvises til undersøgelser hos sundhedsvæsenet ved mistanke om fysiske tegn på seksuelle overgreb.

Kommunen finder det desuden kritisabelt, at kommunale tilbud forpligtes til at udvikle seksualpolitikker, mens Naalakkersuisuts døgntilbud blot forpligtes på at være 'særligt opmærksomme'."

Ressortdepartementets svar:
Indarbejdet.

Der er lavet tilføjelse i bemærkninger om henvisning til sundhedsvæsenet ved såvel fysiske tegn på seksuelle overgreb som psykiske tegn på seksuelle overgreb.

"Seksualpolitik

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at § 66 om seksualpolitikker har omkostninger ift. udvikling, implementering og kontinuerlig oplæring.

Rådgivning, undervisning og arbejdstimer lagt i denne udvikling har økonomiske konsekvenser."

"Kapitel 10: Underretning og opfølgning

I § 69 stk. 3 ønsker kommunen "og personen med handicap eller dennes forældremyndighedsindehavere eller værge giver samtykke hertil." slettet, da et tilsvarende samtykke ikke kræves i Inatsisartutlov om støtte til børn § 17 stk. 4."

Ressortdepartementets svar:

Nærværende forslag fastsætter bestemmelser om personer med handicap.

"Kommunens handlepligt

Kommuneqarfik Sermersooq understreger, at tidsfristen på 24 timer i § 70 vil være omkostningstungt at efterleve, da dette vil kræve oprettelse af en akutvagt i hver lokalitet, der kan dække weekender og helligdage. Det er både omkostningstungt, og samtidig udfordrende at finde fagligt kvalificeret personale til at udfylde alle disse stillinger. Et alternativ vil være, at opgaven flyttes nationalt til Naalakkersuisut, som kan have en central døgnbemanding, som herefter kan indkalde lokalt ansatte, såfremt sagen vurderes at være akut."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Tidsfrist i § 70 er ændret til 48 timer. Derudover skal det bemærkes, at det er en kommunal opgave, der skal løftes.

"I § 72 skal "der" i første linje slettes."

Ressortdepartementets svar:

Er indarbejdet.

”Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i § 73 henvises til § 16 stk. 5. I § 73 er fristen angivet som 24 timer, mens den i § 16 stk. 5 er angivet som 48 timer. Det bør rettes, så der står 48 timer begge steder.”

Ressortdepartementets svar:

I § 73 er rettet til 48 timer.

”I § 74 henvises til både i lovtekst og bemærkninger til §§ 70-76. Det bør rettes til at være §§ 70-73.”

Ressortdepartementets svar:

Rettelsen til §§ 70-73 er indarbejdet.

”Kapitel 11: Besøgsrejser og kistetransport

Besøgsrejser for børn

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker i § 75 stk. 2, at antallet af nærtstående en rejse kan ydes til, begrænses til 2, og bifalder denne ændring.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Besøgsrejser for voksne

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at frekvensen for besøgsrejser jf. § 76 ikke længere nedsættes efter 10 år som i den gældende lovgivning.

Kommunen bifalder, at borgerne stilles lige, men understreger, at der bør afsættes midler til, at alle borgerne (ikke kun halvdelen) kan udnytte deres rettighed. Kommunen kan ikke afvise borgere, såfremt flere end halvdelen ønsker besøgsrejse. Det bør være udgangspunktet, at der er afsat midler til, at alle kan benytte sig af deres rettigheder. Se mere i afsnittet om økonomiske konsekvenser. Kommunen foreslår, at henvisningen i § 76 stk. 6 ændres til at være til stk. 1-5, i stedet for stk. 1-4.”

Ressortdepartementets svar:

Henset at erfaringerne viser, at omkring 20 % af borgerne med handicap, som er berettiget til besøgsrejse efter gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, benytter sig af

retten til besøgsrejse, er det meget gunstigt for kommunerne at beregne merudgiften for årlig besøgsrejse til borgere med handicap, som efter gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap har ret til en besøgsrejse hvert andet år, til udnyttelse af 50 % af de pågældende borgere.

”Økonomisk støtte til besøgsrejser eller ferie

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker ændringen fra ”nødvendig støtte” til ”rette støtte” i §§ 8, 77 og 79 og understreger, at en sådan ændring af ordvalget har konsekvenser, og der bør afsættes midler hertil – og dertil er det næppe altid realistisk at kunne levere den rette støtte.”

Ressortdepartementets svar:

Der er ikke tale om en udvidet indsats. Der er tale om en præcisering, hvor udgangspunktet for tildeling af støtte er støttebehovet hos borgeren med handicap. Termen ”rette støtte” er mere præcis end ”nødvendig støtte”.

”Besøg ved sygdom eller død

Kommuneqarfik Sermersooq efterlyser, at bemærkningerne til § 79 stk. 1 indeholder den konkrete henvisning til vejledning med årstal og dato, frem for blot navnet på vejledningen.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Kommuneqarfik Sermersooq ønsker, at det i § 80 præciseres, at det skal være personen med handicap, der har en sygdom eller en mærkedag.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Kapitel 12: Handicapråd og politikker

Kommuneqarfik Sermersooq finder, at en revideringsfrekvens på hvert 10. år i § 83 stk. 3 er mere passende for en handicappolitik end hvert 4.

Kommunen bemærker endvidere, at er det vanskeligt at inddrage handicapråd i væsentlige processer – fx høring af forslag til ny handicapstøttelov - når Naalakkersuisut fremsender disse med korte frister.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det må anses for rimeligt, at kommunalbestyrelsen inden for en valgperiode har mulighed for at vedtage en handicappolitik.

”Kapitel 13: Tilsyn

Kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelser

Kommunen ønsker, at der i tilknytning til § 85 indføres en bestemmelse, der regulerer situationer, hvor et skærpet personrettet tilsyn afdækker forhold, der giver alvorlig bekymring for de generelle forhold på det pågældende døgntilbud.

I sådanne tilfælde bør kommunen ikke være forpligtet til at iværksætte yderligere skærpede personrettede tilsyn, herunder over for samtlige anbragte borgere på døgntilbuddet. I stedet bør kommunen underrette Naalakkersuisut eller den centrale tilsynsenhed om forholdet med henblik på, at der snarest muligt iværksættes et driftsorienteret tilsyn med det pågældende døgntilbud. Formålet er at sikre, at tilsynsindsatsen afpasses efter problemets karakter, og at systematiske eller strukturelle problemer på et døgntilbud ikke alene håndteres gennem personrettede tilsyn.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen om skærpet personrettet tilsyn udgår af forslaget. Det væsentlige for personrettet tilsyn er, at denne skal give anledning til en afhjælpningsplan. § 84 vurderes tilstrækkeligt hertil.

”I § 85, stk. 2, stk. 3 og stk. 4 samt i bemærkningerne hertil anvendes begreberne "plan", "handlingsplan" og "handleplan" inkonsekvent. Dette giver anledning til uklarhed om, hvilken type plan, der er tilsigtet i de enkelte bestemmelser.

I § 85, stk. 2 og stk. 3 fremgår det ikke klart af lovteksten, hvilken type plan der skal udarbejdes. Bemærkningerne til disse bestemmelser anvender begrebet "handleplan", mens § 85, stk. 4 anvender begrebet "handlingsplan" med henvisning til §§ 24-25 om handleplan. I bemærkningerne til § 85, stk. 4 anvendes både "handleplan" og "handlingsplan", hvilket yderligere skaber uklarhed. Kommunen foreslår, at begrebsanvendelsen ensrettes, således at "handleplan" alene anvendes, hvor der henvises til handleplaner i henhold til §§ 24-25, og at der i øvrige tilfælde anvendes en entydig og konsekvent betegnelse.

Rettelsen bør foretages i både lovteksten og bemærkningerne.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen om skærpet personrettet tilsyn udgår af forslaget.

”Tilsynsforpligtelser for Naalakkersuisut

Kommuneqarfik Sermersooq finder, at §§ 87-90 [nu §§ 86-89] er meget uklar og bør undergå en gennemgribende redaktionel og indholdsmæssig revision. Som bestemmelserne er udformet, sammenblandes Naalakkersuisuts tre tilsynsforpligtelser i de enkelte bestemmelser på en måde, der gør det vanskeligt at identificere, hvilken tilsynstype, der reguleres i den enkelte paragraf.

Sammenblandingen afspejles konkret i blandt andet § 87, stk. 4 og stk. 5, [nu § 86, stk. 4 og stk. 5] hvor bestemmelserne på samme tid berører tilsynet med kommunalbestyrelsen og tilsynet med døgntilbud, uden at det fremgår, hvilken tilsynstype, der er tale om i den enkelte sætning. Dette skaber uklarhed om ansvarsfordelingen og risikerer at vanskeliggøre en korrekt og ensartet anvendelse af reglerne i praksis.

Kommunen foreslår, at §§ 87-90 [nu §§ 86-89] omstruktureres, så de tre tilsynsforpligtelser reguleres i adskilte paragraffer:

- Naalakkersuisuts overordnede tilsyn med kommunernes administration af lovens regler
- Naalakkersuisuts driftsorienterede tilsyn med kommunernes døgntilbud, jf. § 48, stk. 2
- Naalakkersuisuts driftsorienterede tilsyn med Selvstyrets døgntilbud, jf. § 48, stk. 1
- En sådan opdeling vil sikre større klarhed om kompetencefordelingen og gøre lovgivningen mere tilgængelig for de myndigheder og tilbud, der er omfattet af tilsynet.

Kommunen foreslår endvidere, at det tydeliggøres i lovteksten, at der ved driftsorienteret tilsyn med Selvstyrets og kommunens døgntilbud altid skal udarbejdes og fremsendes en tilsynsrapport til kommuner med borgere i tilbuddet — uanset om tilsynet giver anledning til påbud eller ej.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

Strukturen findes klar. § 86 vedrører oprettelsen af den centrale tilsynsenhed samt de forskellige tilsyn, som tilsynsenheden skal varetage. § 87 vedrører tilsynsenhedens ret til at få udleveret oplysninger under tilsyn. § 88 vedrører tilsynsenhedens pligt til at udarbejde tilsynsrapport ifm. tilsynet med den kommunale administration af nærværende forslag. § 89 vedrører tilsynsenhedens pligt til at udarbejde tilsynsrapport ifm. tilsyn med døgntilbud.

§ 88, stk. 1 er ændret til: ”Tilsynsenheden skal i forbindelse med tilsynsbesøg, jf. § 86, stk. 2, udarbejde en skriftlig tilsynsrapport, som kan indeholde vejledende henstillinger til kommunalbestyrelsen.”

Alle tilsynsrapporter offentliggøres på hjemmesiden naalakkersuisut.gl.

”Kommunen bemærker, at lovforslaget ophæver Selvstyrets bekendtgørelse nr. 19 af 4. november 2019 om botilbud til personer med handicap, hvori der er fastsat krav til kvalitetsstandarder for oprettelsen af nye botilbud.

Det kan potentielt påvirke grundlaget for tilsynsopgaven, idet kvalitetsstandarderne udgør et centralt referencepunkt for, hvad det driftsorienterede tilsyn skal måle op imod. I bekendtgørelsen stemmer indholdet i botilbuddenes kvalitetsstandard overens med de temaer det driftsorienterede tilsyn skal indeholde jf. Selvstyrets bekendtgørelse nr. 49 af 31. august 2021 om tilsyn med det sociale område.”

Ressortdepartementets svar:

Der planlægges udarbejdet bekendtgørelser med hjemmel i nærværende forslag og med ikrafttræden samtidig med nærværende forslag.

”Kommunen bemærker, at henvisningen i § 89, stk. 1 [nu §88, stk. 1] bør rettes fra ”§ 87, stk. 5” [nu § 86, stk. 5] til ”§ 87, stk. 2” [nu § 86, stk.2] så hensigten stemmer overens med bemærkningerne til bestemmelsen. § 89, stk.1 [nu § 88, stk.1] skal omskrives så den stemmer overens med § 89, stk. 2, [nu § 88, stk. 2] og de samlede bemærkninger til bestemmelsen.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

§ 88 er tilrettet til: ”Tilsynsenheden skal i forbindelse med tilsynsbesøg, jf. § 86, stk. 2, udarbejde en skriftlig tilsynsrapport, som kan indeholde vejledende henstillinger til kommunalbestyrelsen.”

”Kapitel 14: Forsøgsordninger

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker § 91 stk. 3 ændret [nu § 90, stk.3], så Naalakkersuisut fastlægger en til det konkrete projekt passende frekvens for evaluering.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Da en forsøgsordning højest kan have en varighed af 3 år, må det anses for passende med en årlig evaluering, som fremsendes til Naalakkersuisut.

”Kapitel 15: Økonomi og takster

Takstregulering

Kommuneqarfik Sermersooq har indvendinger imod, at kommunernes tidligere forhandlingsplads i takstfastsættelsen er fjernet, så Naalakkersuisut fremadrettet selv kan fastsætte takster for døgntilbud. Kommunen foreslår, at kommunerne igen tilføjes som forhandlingspart i § 93 stk. 2 [nu § 92, stk. 2].

Naalakkersuisut og de enkelte døgninstitutioner får med denne ændring intet incitament til at holde forbrug og takster nede, endog at udøve økonomistyring.

Endvidere finder Kommuneqarfik Sermersooq det decideret uordentligt, at denne ændring slet ikke er omtalt i bemærkningerne til lovforslaget.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Naalakkersuisut har intet incitament til at fastsætte en højere takst end det er nødvendigt for at efterleve § 92, stk. 3: ”Takstfastsættelsen skal tage udgangspunkt i, at behov hos personen med handicap på et selvstyredrevet døgntilbud kan få den specialiserede støtte til daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, som ikke kan dækkes på anden vis, end ved ophold på et selvstyredrevet døgntilbud, jf. § 50.”

Derudover er følgende nævnt i bemærkningerne til § 93, stk. 1: ”Det foreslås, at taksten pr. anbringelsesdøgn for ophold på et døgntilbud for en person med handicap, jf. stk. 2, reguleres årligt 1. januar med en sats svarende til pris- og lønreguleringssatsen (PL-satsen) af bloktilskuddet til kommunerne for den gældende finanslov. Herved sikres forudsigelighed om de økonomiske rammer for de enkelte døgntilbud. Ligeledes bliver udgiftsniveauet for anbringelser på døgntilbud mere forudsigeligt for kommunerne, da de hermed har sikkerhed for, at priserne for de enkelte døgntilbudstakster følger den almindelige pris- og lønudvikling i samfundet. Personer med handicap med ophold på døgntilbud flytter sjældent til andet botilbud og døgntilbuddene har normalt samme målgruppe over mange år. Efter gældende Inatsisartutlov forhandles taksterne årligt mellem Naalakkersuisut og kommunerne, men forhandlingerne resulterer i meget små ændringer i taksterne, da målgruppen for de enkelte døgntilbud har meget små ændringer i udgiftsbehov gennem årene.”

”Kommunen bemærker i § 93 stk. 3 nr. 6 [nu § 92, stk. 4, nr. 6], at taksten inkluderer ”udflugter og rejser i og uden for Grønland”. Dette er udover kommunernes serviceniveau samt mange almindelige borgers økonomiske formåen, og kommunen understreger, at der ikke bør være mulighed for rejser uden for Grønland på skatteydernes regning. Udlandsrejser er ikke en menneskerettighed og bør heller ikke være en rettighed for borgere, der er anbragt på (eller

personale ansat på) en døgninstitution. Det forekommer overordnelt urimeligt, at kommunerne – uden inddragelse – skal finansiere døgninstitutionernes rejseiver. Kommunen foreslår i stedet at skrive ”udflugter og koloni i det geografiske nærområde”. Ændringen vil medføre et rimeligt og ensartet serviceniveau.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det skal være muligt for personer med handicap, som bor i døgntilbud, at kunne deltage i udflugter og rejser i og uden for Grønland, og derved være ligebehandlet med borgere uden handicap. Det er ikke hensigten at have en rejseaktivitet ud over, hvad borgere uden handicap har.

”Kapitel 16: Klage og statistik

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker, at den årlige indberetning af statistik træder i kraft, når der er oprettet et fungerende fælles offentligt IT-system, der understøtter registrering og udtræk af de ønskede oplysninger.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen er en videreførelse af § 76 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap i revideret form.

”Kapitel 17: Sanktioner

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker oplysning om, hvordan kommuner kommer ud af en administrationsordning jf. § 99, stk. 4 igen [nu § 98, stk. 4]. Kommunen ønsker endvidere specificeret, hvilket tilsyn der føres med Naalakkersuisuts administration, såfremt Naalakkersuisut har sat kommunalbestyrelsen under administration.

Kommunen bemærker endvidere, at der allerede er suspensionsregler i Inatsisartutlov nr. 14 af 6. juni 2016 om ændring af Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, og efterspørger tydelighed om, hvor disse love står i forhold til hinanden.”

Ressortdepartementets svar:

Det er Tilsynsenheden, som har tilsynsforpligtelsen, også ved iværksættelse af § 98, stk. 4. Iværksættelsen af § 98 vil ophøre, når de forhold, som ligger til grund for at kommunalbestyrelsen blev sat under administration, ikke længere forefindes.

Det vil være en konkret vurdering, om en kommunalbestyrelse sættes under administration efter § 98 eller Landstingsforordning nr. 11 af 12. november 2001 om socialvæsenets styrelse og organisation, som senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 55 af 25. november 2024.

”Slutteligt finder kommunen det problematisk, at økonomi indgår som sagligt grundlag for en så indgribende handling som at sætte en kommune under administration, når det ikke indgår som sagligt grundlag andetsteds i loven.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunktet er taget til efterretning.

”Kapitel 18: Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Kommuneqarfik Sermersooq finder ikrafttræden pr. 1. januar 2027 fuldstændig urealistisk, når lovforslaget skal 2. og 3. behandles på efterårssamlingen 2026. Kommunen er forundret over og nysgerrig ift., at også § 12 om et fællesoffentligt IT-system forventes at træde i kraft 1/1-27, længe før det kan forventes, at der er lavet behovsafdækning, kravsspecifikation, udbud, forhandling, udvikling, undervisning og implementering.

Kommunen opfordrer på det kraftigste til, at hele lovens ikrafttræden udskydes, samt at § 12 i sammenhæng med § 97 [nu § 96] udskydes til et realistisk tidspunkt for ibrugtagning af et fungerende fælles offentligt IT-system.”

Ressortdepartementets svar:

Ikrafttrædelsesdatoen vil blive nærmere vurderet.

”Kommunen forventer inkludering og kommentering af kommunens fulde høringssvar, hvor det tydeligt fremgår, hvorledes Departementet forholder sig til alle dele af kommunens indsigelser, såvel generelle og økonomiske som på de enkelte bestemmelser.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. retningslinjerne udarbejdes bilag 1 til de almindelige bemærkninger, hvori alle høringssvar gengives og ressortdepartementets svar tilføjes.

6. Tilioq:

”På baggrund af departementets udkast, har Tilioq følgende overordnede bemærkninger:

Indledningsvist bemærkes det med glæde at Departementet for Sundhed og Personer med Handicap, har tilføjet Tilioqs anbefalinger til lovforslaget, f.eks. støtte ved besøgsrejser, ved flytning, samt at man i højere grad vil give støtte baseret på personen med handicaps behov.

Tilioq anbefaler, at der tilføjes et kapitel for sig om uddannelse, hvori der bør være beskrevet de støttemuligheder personer med handicap har som børn, unge og voksne. Dette skal være til både undervisningen under uddannelsen og til eventuelle eksamener, så personer med handicaps ret til uddannelse kan blive mødt i Kalaallit Nunaat.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Uddannelser reguleres i uddannelseslovgivning.

”Tilioq anbefaler at Naalakkersuisut sikrer at forskning og undersøgelser i Kalaallit Nunaat er disaggregeret for personer med handicap. F.eks. bør der sikres bedre forskning indenfor sikkerhedsforanstaltning for personer med handicap ifm. naturkatastrofer, vold og seksuelle overgreb, sundhed og sundhedsydelser, ligestilling og kommunale ydelser. Forskning og undersøgelser bør komme med anbefalinger til de rette myndigheder. ”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

Forskning og undersøgelser reguleres ikke i nærværende forslag.

”Tilioq anbefaler at Naalakkersuisut og kommunalbestyrelsen sikrer at alle støttepersoner, bisiddere og personale som skal være omsorgspersoner for personer med handicap skal have ren straffeattest og børneattest, og at disse skal være indhentet forud for ansættelsen. Dette var der i den eksisterende lovgivning men er blevet fjernet i lovforslaget.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

De nærmere bestemmelser om støttepersoner, bisiddere og personale reguleres i bekendtgørelser til nærværende forslag.

”Tilioq sætter pris på at man har valgt at bruge termet ”nærtstående” frem for ”pårørende”, hvilket er mere tidssvarende og forståeligt. ”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Nærtstående” er termen, som anvendes ensartet i nærværende forslag. Termen omfatter pårørende og øvrige personer, som personen med handicap opfatter som nærtstående.

”Tilioq ser frem til at samarbejde med Naalakkersuisut og Oqaasileriffik for at sikre en forståelig og korrekt grønlandsk lovgivning, og vejledning af og om loven for alle sagsbehandlere på dansk og grønlandsk. F.eks. har Tilioq lagt mærke til at man i den grønlandske version kalder ”værge” for ”nakkutiginnittoq” én gang, men resten af gangene kaldes det ”angajoqqaatut akisussaatitaasoq”, som er misvisende. Ligeledes bør ”tarnikkut innarluutillit” ændres til ”eqqarsartaatsimikkut innarluutillit”. ”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq anbefaler at Naalakkersuisut gennemgår de økonomiske og administrative konsekvenser som lovforslaget indebærer og afsætte de fornødne midler til gennemførelsen af loven.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

De økonomiske og administrative konsekvenser af nærværende forslag er gennemgået yderligere med henblik på at fastsætte en realistisk ramme for forslaget.

”Bemærkninger til lovforslaget

På baggrund af departementets udkast til lovforslag, har Tilioq følgende bemærkninger:

Tilioq anbefaler at man i § 1, stk. 3, nr. 2, tilføjer sundhedsvæsenet, da sundhedsområdet er et kerneelement af en person med handicaps liv, og kan forbindes med de områder som bliver henvist til i § 1, stk. 3, nr. 3-7: uddannelse, arbejde, bolig og sociale relationer. Dertil bør man indtænke adgang til og støtte til brug af digitale hjælpemidler.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdes ikke.

Sundhedsvæsenet nævnes i bemærkningerne til § 1, stk. 3, nr. 2.

Hjælpemidler er nævnt i § 38 i nærværende forslag.

”Tilioq anbefaler at man i § 7, stk. 3 og 4 tilføjer psykisk førstehjælp for en person med pludseligt handicap samt dennes familie og andre nærtstående.”

Ressortdepartementets svar:

Psykisk førstehjælp er tilføjet i bemærkningerne til § 7, stk. 4.

”Tilioq anbefaler at man i § 12, tydeliggør hvordan IT-systemet indsamler data, hvordan og hvornår den data kan tilgås, samt hvilke former for datasikkerhedsforanstaltninger der vil blive taget, f.eks. dataadgang og databehandling, desuden skal de tydeliggøres om hvornår det er kommunerne eller Naalakkersuisut som betaler for systemet.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. bemærkningerne til § 12: ”Bestemmelsen regulerer, at kommunerne og Naalakkersuisut skal anvende et fælles offentligt IT-system til brug for administration af denne Inatsisartutlov, således at al handicapsagsbehandling fremover er digitaliseret. Dette vil sikre mere ensartet sagsbehandling i alle kommunale forvaltninger på handicapområdet samt danne grundlag for en hurtigere sagsbehandling.”

”Tilioq anbefaler at der i bemærkningerne til § 13, tilføjes information om hvordan personalet i Pissassarfik opkvalificeres, for at leve op til deres lovpligtige opgaver til rådgivning og vejledning om personer med handicaps rettigheder.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 13 regulerer Naalakkersuisuts forpligtelse til at drive et landsdækkende handicapcenter; Pissassarfik, der skal varetage en række opgaver. § 13 regulerer ikke personalemæssige forhold, herunder kompetenceudvikling af personalet.

”Tilioq sætter pris på at man i § 16, stk. 5 ved akut behov for støtte vil iværksætte støtte indenfor 48 timer. Denne paragraf vil have stor betydning for mange menneskers liv.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq anbefaler at man i bemærkningerne til § 17 præciserer hvad ”en ekstraordinær og særlig indsats” indebærer.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen har til hensigt at skærpe opmærksomheden på, at særligt udsatte personer med handicap har behov for en ekstraordinær og særlig indsats. Det er ikke hensigten, at der skal iværksættes mere indsats, end der er behov for.

Jf. § 1, stk. 2, skal en person med handicap modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer personens behov. For særligt udsatte personer med handicap kan dette betyde, at indsatsen skal inkludere samarbejde mellem flere myndigheder, således at f.eks. boligforhold og sundhedsforhold medtages i indsatsen.

”Tilioq anbefaler, at der i § 19, stk. 3, tilføjes ”eller forældremyndighedsindehavere eller en værge”, således det står ”Hvis udredningen ikke kan afsluttes, eller der ikke foreligger en handleplan inden for den fastsatte tidsfrist i stk. 2, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en foreløbig vurdering og orientere personen med handicap, eller forældremyndighedsindehavere eller en værge, skriftligt herom med angivelse af den forventede dato for, hvornår udredningen er afsluttet, eller handleplanen foreligger.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Tilioq anbefaler at der i § 26 stk. 3, tilføjes ”og sundhed” således at der står: ” Såfremt samtykke, jf. stk. 1, nægtes, eller det af andre grunde ikke er muligt at indhente et samtykke, kan kommunalbestyrelsen videregive personoplysninger, herunder også følsomme personoplysninger, hvis sagens omstændigheder, herunder hensynet til personens retssikkerhed, og sundhed klart taler herfor. Det er en betingelse, at videregivelsen sker til varetagelse af personens interesser og klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, herunder hensynet til personen, oplysningerne angår.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

”Tilioq anbefaler kraftigt, at man i § 30, tilføjer en ny stk. 4 som giver mulighed for at en nærtstående skal kunne passe person med handicap på fuldtid uden tidsbegrænsninger. Her kan man f.eks. indarbejde lønkomensation til forældre.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 30, stk. 3.: ”Grunden til en tidsbegrænsning er, at der ved ordningen tilstræbes en midlertidig pasningsmulighed, så der er mulighed for i ro at overveje evt. varigt ophold uden for hjemmet, herunder de praktiske opgaver og følelsesmæssige belastninger forbundet hermed, eller varetage midlertidige pleje- og omsorgsopgaver ved alvorlig sygdom m.v. Sigtet med ordningen er ikke et langvarigt eller varigt pasningsforhold i hjemmet.”

”Tilioq sætter pris på tilføjelsen § 33 om ledsagelse, som vil forbedre inklusion af personer med handicap i samfundet, herunder til deltagelse af seminarer og konferencer som videnspersoner.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq er glade for ændringerne i § 34 som sikrer at personer med handicaps behov bliver imødekommet i forbindelse med flytning.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq anbefaler at man i § 35 tilføjer en ny stk. 4 som giver adgang til gruppebaseret støtte til netværksdannelser af grupper, f.eks. ved brug af digitale hjælpemidler, f.eks. døve eller blinde som er spredt rundt i kysten, som evt. Pissassarfik bør understøtte.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. stk. 4 i nærværende forslag kan Naalakkersuisut fastsætte nærmere regler om tilbud om gruppebaseret støtte.

”Tilioq anbefaler kraftig at man i § 36 fjerner alle henvisninger til tidsbegrænset støtte eller optræning, og at disse i stedet skal være baseret på individuelle vurderinger af personen med handicaps behov.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. bemærkningerne til § 36 tager denne bestemmelse primært sigte på borgere med let nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller borgere, som er i risiko for at udvikle funktionsnedsættelser. ”Hvis

der fortsat er behov for hjælp og støtte herefter, kan der eventuelt ydes anden relevant støtte efter Inatsisartutloven.”

”Tilioq anbefaler at man i § 38 ændrer ”kan eller skal” til ”skal”, således at der står:
”Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler for, hvilke former for støtteforanstaltninger kommunalbestyrelserne skal yde, herunder.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der fastsættes nærmere bestemmelser om de enkelte former for støtteforanstaltninger i bekendtgørelsesform.

”Tilioq anbefaler at man i § 39 ændrer ”kan” til ”skal”, således at der står: ”Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at tilbyde en person med handicap habilitering og rehabilitering på Pissassarfik, herunder som et tidsbegrænset ophold, hvis det findes at være af væsentlig betydning for opretholdelse af personens funktionsniveau.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Foruden på Pissassarfik kan habilitering og rehabilitering finde sted lokalt eller i hjemmet, afhængig af, om der er faglige ressourcer og faciliteter, som imødekommer behovet hos den enkelte borger med handicap.

”Tilioq sætter pris på hele det nye kapitel 5 om efterværn med §§ 40-41 som vil skabe tryghed for unge med handicap og deres nærtstående.

Til § 41, stk. 3, anbefaler Tilioq, at rette teksten ”umiddelbart efter, at den unge person er fyldt 18 år” til ”så snart, at den unge person fylder 18 år” således at der står: ” Stk. 3. Forberedelsen af overgangen efter stk. 1 afsluttes ved, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om efterværnet, herunder den fremtidige indsats og støtte. Afgørelsen skal træffes så rettidig, at indsatsen kan iværksættes så snart, at den unge person fylder 18 år. Indsatsen skal fremgå af personens handleplan, jf. §§ 24-25.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

Der er ingen indholdsmæssig forskel på ”umiddelbart efter, at den unge person er fyldt 18 år” og ”så snart den unge person fylder 18 år.”

”Tilioq anbefaler at man i bemærkningerne til § 42 præciserer hvor ofte man vil opdatere regler samt oversigt over tilbud, herunder minimum vedligeholdelse af bygninger og personaleopkvalificering. ”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Formålet med § 42 er at regulere forpligtelsen til at oprette og drive bokollektiver.

”Tilioq anbefaler at man i bemærkningerne til § 45 tydeliggør hvem man anser som relevante mulige repræsentanter til udvalg samt hvem man finder relevante at inddrage i koordineringen af den helhedsorienterede indsats.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Følgende fremgår af bemærkningerne til § 45, stk. 1.: ” I samarbejdsudvalget kan endvidere være repræsentanter fra socialforvaltningen, handicapforvaltningen, børne- og ungeforvaltningen, uddannelsesinstitutioner og sundhedssektoren. Listen er ikke udtømmende, ligesom der ikke er krav om, at de pågældende samarbejdspartnere er repræsenteret.

Det afgørende er, at samarbejdsudvalget består af relevante fagpersoner og personer, der indgår i den helhedsorienterede indsats vedrørende personer med handicap, således at der faciliteres et forum, hvori der kan udveksles erfaringer og viden.”

”Til § 51 anbefaler Tilioq, at der tilføjes en ny stk. 2, hvori at Naalakkersuisut skal sikre, at al kommunikation med personer med handicap foregår med basis på deres forståelsesniveau og sprog under hele forløbet, også under selve dommen. Dette kan f.eks. være på tegnsprog eller med specialpædagogiske hjælpemidler, disse kan eventuelt præciseres i bemærkningerne.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdes ikke.

Nærværende forslag regulerer ikke Retsplejelov for Grønland eller Kriminallov for Grønland.

Nærværende forslag regulerer støtteforanstaltninger til personer med handicap, som kan imødekomme behovet hos personer med handicap.

”Tilioq anbefaler at der i § 53 tilføjes en ny stk. 2, hvori der beskrives hvilke ansvarsområder og rammer der er for ledelsen i forbindelse med udarbejdelse af handlingsplanen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Handleplan er reguleret i §§ 24-25 i nærværende forslag. Det er kommunalbestyrelsen, som har ansvar for udarbejdelse af en handleplan.

”Til § 54, stk. 2, anbefaler Tilioq, at der tilføjes ny stk. 2, om at døgntilbuddet skal lave halvårslige statusrapporter af personer med handicap uanset alder, med mulighed for at lave statusrapport en gang om året, baseret på personen med handicaps ønsker eller beslutning.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det fremgår af § 54, stk. 1, at en statusrapport omhandler personen med handicaps trivsel og udvikling set i relation til handleplanen, jf. §§ 24-25, og udviklingsplanen, jf. § 53.

Det forekommer at være meget hyppigt at udarbejde halvårslige statusrapporter for voksne personer med handicap, som har været på døgntilbud det meste af deres liv. Herudover sikrer stk. 3 i § 54, at der udarbejdes statusrapporter, så snart der er sket eller forventes at ske væsentlige ændringer i personens sundhedsforhold eller sociale forhold.

”Tilioq ser med glæde at man i § 55 sikrer at Naalakkersuisut skal lave en årsberetning. Det bør præciseres i bemærkningerne om denne skal være offentligt tilgængelig, og at menneskerettighedsinstitutioner i Kalaallit Nunaat også bør få årsberetningen tilsendt.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Forpligtelsen til at aflevere årsberetning til Inatsisartut betyder, at den bliver offentligt tilgængeligt. Årsberetningen offentliggøres på hjemmesiden naalakkersuisut.gl.

”Tilioq anbefaler at man i § 56, stk. 3, tilføjer ”handicaporganisationer og” således at der står:
”Naalakkersuisut skal inddrage forstanderne for døgntilbuddene, handicaporganisationer og relevante interesseorganisationer, samt kommunalbestyrelserne i udarbejdelsen af strategien.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Tilioq anbefaler at man tilføjer et kapitel om sundhed, og ikke blot et kapitel som henviser til sundhedsvæsenet. Dette er på baggrund af, at en person med handicaps sundhed vil skulle varetages på tværfagligt niveau mellem sundhedsvæsenet, kommunen og Naalakkersuisut, jf. Tilioqs kommentar til § 1, stk. 3, nr. 2. Kapitlet kan bl.a. indebære obligatoriske årlige sundhedstjek af personen med handicap, uanset deres bosted, denne sundhedstjek kan være en del af den årsberetning som ledelsen af døgninstitutioner skal sende til Naalakkersuisut per § 55, stk. 2.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Nærværende forslag regulerer ikke sundhedslovgivning.

”Tilioq anbefaler at man i § 64, ændrer ”kan” til ”skal”, således at der står: ”Hvis forældremyndighedsindehaver eller værge undlader at lade en umyndig person, herunder et barn eller en ung, med handicap undersøge eller behandle for en livstruende sygdom eller en sygdom, der udsætter personen for betydelig og varigt nedsat funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen med samtykke fra forældremyndighedsindehavere eller værge træffe afgørelse om, at et barn, ung eller umyndig person med handicap henvises til sundhedsvæsenet til deres vurdering af behovet for at gennemføre undersøgelsen eller behandlingen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal uden samtykke fra forældremyndighedsindehavere eller værge træffe afgørelse om, at et barn, ung eller umyndig person med handicap, henvises til sundhedsvæsenet til deres vurdering af behovet for at gennemføre undersøgelse eller behandling, når der er en åbenbar risiko for, at en undladelse af en undersøgelse eller behandling udsætter personen for en varigt nedsat psykisk og fysisk funktionsevne.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det beror på en konkret vurdering, om kommunalbestyrelsen træffer beslutning jf. § 64.

”Tilioq anbefaler at man i § 65 sikrer at det også indebærer kommunale medarbejdere, pædagoger, personale på væresteder og botilbud og skolevæsenet. Dette er på baggrund af Tilioqs rapporter som belyser at de fleste overgreb finder sted i hjemmet. Vi kan fra Tilioq læse at man har indarbejdet vores rapporter om seksuelle overgreb i arbejdet på lovforslaget hvilket vi sætter pris på.

Tilioq anbefaler at man i § 65, stk. 1, nr. 5, tilføjer ”og psykiske” således at der står: ”5) Fysiske og psykiske tegn på seksuelle overgreb.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

”og psykiske” er tilføjet i § 65, nr. 5.

§ 65 regulerer alene Selvstyrets døgntilbud, ikke de kommunale botilbud.

”Tilioq anbefaler kraftigt at der tilføjes en ny § 66 i kapitlet om seksuelle overgreb, der beskriver hvilke støtteforanstaltninger, der skal implementeres for at forebygge seksuelle overgreb. Forøget viden, der bliver beskrevet i § 65 hjælper primært på at opdage seksuelle overgreb, men ikke på at forebygge dem. Viden er ikke i sig selv nok, vi vil gerne se konkret handling. Disse kan være skærpet fokus på indhentelse af straffeattest og børneattest - også familiemedlemmer - og regelmæssige sundhedsstjek for personer med handicap. Vi anbefaler desuden at alle sikkerhedsforanstaltninger forordner sig både botilbud og i hjemmet, så vi beskytter alle personer med handicap, uanset hvor de bor.

Tilioq anbefaler at man i § 66, stk. 2, nr.1-5, tilføjer ”og undervisning” således der står: ”

- 1) Rådgivning, vejledning og undervisning til personer med handicap om et sundt seksual- og samliv.
- 2) Rådgivning, vejledning og undervisning om prævention.
- 3) Rådgivning, vejledning og undervisning om samtykke til indgåelse af et seksuelt forhold.
- 4) Rådgivning, vejledning og undervisning om personlige grænser.
- 5) Rådgivning, vejledning og undervisning om andre grænser for intimitet og seksualitet”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. stk. 3, kan Naalakkersuisut fastsætte nærmere regler om håndtering af viden eller mistanke om, at en person med handicap er udsat for et overgreb.

Det må bero på en konkret vurdering, om seksualpolitikken også skal omfatte procedure undervisning til personer med handicap.

”Tilioq anbefaler at man i bemærkningerne til § 68 tilføjer kommunale medarbejdere.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

”Ansatte i social-, sundheds- og uddannelsessektoren” omfatter alle relevante medarbejdergrupper.

”Tilioq anbefaler at man i bemærkningerne til § 69, stk. 3, uddyber og præciseres hvad der menes med: ”Anden tilsvarende myndighed uden for Grønland”.

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Tilioq anbefaler at man i § 70 tilføjer en ny stk. 2, hvori man skal vurdere og sikre at personen med handicap ikke er til fare for andre.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det beror på en konkret vurdering, om sundhed eller udvikling hos en person med handicap er i fare.

”Tilioq påpeger at der er fejl i formulering i § 72. Der er et ”der”, som bør fjernes, så der således står: ”Til brug for en vurdering af en underretning efter §§ 67, 68 eller 69, kan der kommunalbestyrelsen afholde en samtale med personen med handicap.”

Tilioq anbefaler kraftigt at man i § 72, stk. 2-4, ændrer ordlyden, så man følger de almindelige grundprincipper, da en person med handicap på lige fod med andre har ret til en bisidder eller støtteperson med til samtalen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er uklart, hvad der menes med ”følger de almindelige grundprincipper, da en person med handicap på lige fod med andre har ret til en bisidder eller støtteperson med til samtalen.”

§ 10 i nærværende forslag regulerer en bisidderordning med henblik på, at en person med handicap skal tilbydes støtte fra en bisidder under kommunalbestyrelsens behandling af en sag om støtte efter nærværende forslag.

”Tilioq ser med glæde på de udvidede rejsemuligheder i § 75, som ligestiller personer med handicap med andre borgere. Tilioq sætter yderligere pris på tilføjsen af § 75, stk. 6.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq sætter pris på ændringen i § 77, stk. 3 samt § 79 stk. 3, hvor man har tilføjet ”Antallet af ledsagere fastsættes på grundlag af behovet hos personen med handicap.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq sætter pris på, at støttemuligheder når man afholder ferie for egen regning nu har deres egen paragraf i § 78.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tilioq anbefaler at man i bemærkningerne til § 87 [nu § 86] tilføjer en mulighed for at Tilsynsenheden kan gennemføre uanmeldte tilsynsbesøg baseret på modtagne indberetninger. Disse kan præciseres i bemærkningerne til loven som whistleblowere eller skærpede underretninger.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 86, stk. 5, gælder: ”Som led i et driftsorienteret tilsyn med et døgntilbud kan Naalakkersuisut gennemføre anmeldt og uanmeldt tilsynsbesøg på døgntilbuddet.”

Det er ikke hensigten at begrænse mulighederne for at gennemføre uanmeldte tilsynsbesøg på døgntilbud.

”Tilioq sætter pris på tilføjslerne i § 93 stk. 3-5, [nu § 92, stk. 3-5] da man nu tager udgangspunkt i personer med handicaps behov, og højner levestandarden samt inklusionen i samfundet for personer med handicap. Dog vil Tilioq anbefale kraftigt at lomme- og tøj-penge ikke skal tilbageholdes fra

personer som modtager førtids- eller alderspension. Dette er baseret på Tilioqs erfaringer som viser at denne målgruppe er en af de mest økonomisk udsatte.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 23 i Inatsisartutloven om førtidspension udbetales 20 % af højeste førtidspension til førtidspensionister på længerevarende ophold uden for eget hjem på institution m.v., hvor det offentlige afholder udgifterne. I 2026 udbetales ca. 2.800 kr. om måneden til førtidspensionister på døgntilbud, mens børn, unge eller voksne uden førtidspension udbetales ca. 2.200-2.300 kr. om måneden. Der er ikke grundlag for at forøge forskellen på ydelserne til førtidspensionister og andre, der bor i døgntilbud.

”Tilioq anbefaler at man i § 96 [nu § 95], tilføjer en henvisning til Inatsisartutlov nr. 36 af 4. juni 2024 om ligestilling og anti-diskrimination og dennes klageinstans.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er Det Sociale Ankenævn, som er klageinstans for afgørelser efter nærværende forslag.

Ligebehandlingsnævnet jf. § 21 i Inatsisartutlov nr. 36 af 4. juni 2024 om ligestilling og anti-diskrimination, behandler klager over forskelsbehandling på grundlag af kriterier i § 4 Inatsisartutloven om ligestilling og anti-diskrimination.

”Tilioq anbefaler at man i § 97 [nu § 96] tilføjer ny stk. 1, nr. 1, hvori antal personer med handicap som er bosiddende i kommunen, samt hvilken form for handicap borgeren har, fordelt på alder, køn og bosted bliver oplyst. ”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Antal personer med handicap samt støtteforanstaltning, fordelt på alder, køn og bosted, er inkluderet i § 96, stk. 1 i nærværende forslag.

7. NIIK:

”Reform, presserende behov i dag og gennemgang af høringsmateriale

Reform og 10/20/30-årig rullende sektorplan

NIIK kunne ønske sig, som nævnt, at vi bruger nærværende fokus på lovudkast til at igangsætte en reform for hele handicapområdet. De strategiske og økonomiske konsekvenser af lovforslaget frygter vi – endnu en gang – spænder ben for den målgruppe, loven tilsigter at udvide hjælpen til.

Reformen bør ikke tilsigte at ændre en masse på én gang – men sætte ind strategisk, løbende, over en længere periode. Sektorplanerne bør have 10-, 20- eller 30-årssigte, men være rullende, så de dynamisk kan tilrettes og tilpasses og ikke mindst, så arbejdsformen med implementering og efterlevelse af lovens intention realiseres i praksis, uden rigide grænser. Arbejdet skulle ideelt set foregå tværsektorielt, i det samarbejde vi skitserede tidligere.

Reformen kunne med fordel tage sigte på at rette op på de udtalte udfordringer, flaskehalse og manglende rettigheds- og værdighedsproblemer, som mennesker med funktionsvariation møder alt for ofte i vort samfund.

Vi mangler ligeledes noget forarbejde: Pålidelige data om reelle ventetider, antal og samlet overblik over individer med funktionsvariation i landet – samt hvilke funktionsvariationer der er tale om, aldersfordeling, lys over mørketal på alle områder, og et samlet overblik over tilbud om støtte, hvorvidt disse opfylder behovene, om manglende henvisningsmuligheder, og manglende faglig hjælp og støtte, uddannelses,- og kompetenceløftsbehov, m.v.

Presserende og nutidige behov må ikke udsættes – og tekniske noter

NIIK frygter, at omfanget af arbejdet med nærværende lovforslag kan skygge for og udsætte de meget presserende og nutidige behov for, at Grønland og Kongeriget Danmark får implementeret anbefalingerne og rettighederne i FN's Handicapkonvention. Der er mange områder med ventelister, manglende indsatser, og tilstødende områder som sundhed fx., hvor der også er mennesker der står på venteliste, ligesom tilkendelse og vurdering af førtidspension har en række bureaukratiske barrierer. Anbringelsesområdet påtænkes muligvis igen omlagt – NIIK's anke her, er dels at der er behov for, at vi kan tage beslutninger pba. evidensbaseret, videnskabeligt og fagligt velfunderede argumenter – og ikke alene på baggrund af økonomiske betragtninger. Realistisk set er det nødt til at følges ad, men der er et presserende behov for dels at rydde nogle barrierer af vejen – der er relativt lavthængende frugter – og at sikre en strukturel, permanent ændring i strukturen under handicapområdet.

Vedr. lovforslagets høringsmateriale er det et problem, at man ikke længere har en skema-oversigt over præcist, hvad der er nyt, og hvilke ændringer der er fra den gamle lov – og ændringer i de tilbageværende paragraffer. Det gør det meget sværere for lægmand at overskue lovkomplekset, ændringerne og at forholde sig til den nye lov i en høringssituation. Det var en paragraf for

paragraf-oversigt i kolonner med kommentering, der dækkede hvad der er nyt og hvad der er forblevet i fremlagte lovforslag, samt relevante kommentarer.

Har Naalakkersuisut til hensigt fortsat at undlade den skema-oversigt man tidligere udarbejdede ved høringsmaterialet og til behandling i Inatsisartut?

I bekræftende fald bør høringsfristen have en signifikant længere løbetid, særligt af hensyn til de mennesker i målgruppen, der skal kunne følge med, forholde sig til og bidrage til den.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. ”Retningslinjer for teknisk opsætning af lovgivning og administrative forskrifter” skal bemærkningerne til ændringslovforslag indeholde et overblik over, hvilke bestemmelser, der ændres, samt hvad de ændres til. Dette overblik skal ikke fremgå af bemærkningerne til forslag til inatsisartutlov, som ikke er ændringslovforslag.

Høringsfristen har fulgt de gældende retningslinjer.

”Incitamentsstrukturer, interessekonflikter: manglende støtte

Vedr. Kommuner: Incitamentsstruktur og finansiering

Lovforslaget fremstår i høj grad som en rammelov, hvor det i praksis overlades til bl.a. kommunernes økonomi og prioriteringer at afgøre, hvilken hjælp borgeren kan få. Dette skaber en betydelig risiko for ulighed, vilkårlighed og manglende retssikkerhed for personer med handicap. NIIK bemærker samtidig, at initiativet for at sikre rettigheder for nuværende er meget lille, da kommunerne dels ikke kan se ekstra midler på bundlinjen ved indførslen af nye initiativer og en udvidet målgruppe, jf. budgetforhandlinger om bloktilskud til kommunerne. Vi bemærker ligeledes at fælles IT-system, m.v. også skal finansieres i de kommende år.

Dette kan blive en barriere for at løfte området, og efter vor opfattelse har langt fra alle kommuner ressourcerne, og pengene til, omfattende at ændre på fordelingen af midler. De har simpelthen for få hænder, og for omfattende arbejde, samt for lille viden om handicapområdet – formentlig pga. samme årsager.

Der er indbygget manglende incitament i lovforslag – og eksisterende lov - for at henvise til Pissassarfik, eller anden ekspert-udredning; fx. i Danmark, fordi det koster penge. Efter ordningen er overgået til at kommunerne selv finansierer ophold og træning på Pissassarfik, er anvendelsen af denne reduceret betragteligt. NIIK vil gerne se en sammenligning af antal optagede pladser på 1 år, før finansieringsstrukturen hhv. i nogle år før og efter.

Det er en kendt problematik der bør diskuteres – og kunne være genstand for fx. diskussion af minimumsstandarder og ens retningslinjer nationalt.”

Ressortdepartementets svar:

Der er på finanslovens hovedkonto 34.01.09 afsat midler til transportomkostninger til ophold på Pissassarfik. Bevillingen er finansieret ved en nedsættelse af bevillingen til hovedkonto 20.05.20 Bloktilskud til kommunerne. Denne ordning har været gældende siden 2018, bortset fra under corona-tiden.

”Flaskehalse, flere “kan”-områder, og manglende overensstemmelser

NIIK frygter at flaskehals-problematikker øges grundet den udvidede målgruppe – flaskehalse på et allerede presset område. Ventelister på pladser, hjælp, sagsbehandling, støtteperson, botilbud, m.v. er allerede meget presset i hele landet – og må forventes at presses endnu mere efter denne udvidelse.

Lovforslaget indeholder desuden mange formålsbestemmelser om rettigheder, værdighed, selvbestemmelse og inklusion. Disse rettigheder er i meget begrænset omfang omsat til konkrete, håndhævelige rettigheder. Formuleringer som "kan", "i det omfang det er muligt" og "efter en konkret vurdering" betyder i praksis, at det er kommunen – og ikke borgerens behov – der afgør hjælpen. Det anser NIIK for meget problematisk, jf. finansiering der ikke medfølger.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning.

”Lovforslaget risikerer derfor at blive en lov, hvor borgeren ikke har ret til hjælp, men kun ret til at få sin sag vurderet. Dette er ikke i overensstemmelse med FN's Handicapkonvention, ej heller med Koalitionsaftalen af 2025, som ellers fremhæves som grundlag for loven.

Eksempler kunne være;

- Der er fastsat sagsbehandlingsfrister, men der er ingen konsekvenser, hvis fristerne overskrides.
- Borgeren har ikke ret til midlertidig hjælp uden nærmere undersøgelse og vurdering, og der er ingen konsekvenser / sanktionsmuligheder mod sagsbehandlende myndighed. Fristerne kan i praksis dermed være uden reel betydning, og retssikkerheden for borgeren forringes.
- Lovforslaget giver ret til at vælge bolig "i det omfang det er muligt". Dette er ikke en reel rettighed. Der bør være ret til egnet bolig, maksimal ventetid og ret til støtte i egen bolig, jf. § 9.

- Listen er ikke nødvendigvis udtømmende, og lovforslaget bør derfor gennemgås for bestemmelser af denne karakter, og arbejdes med, henset til FN's anbefalinger om at implementere rettigheder i loven. Og også meget systematisk i forhold til, hvordan de bestemmelser evt. svækker retsstillingen, retssikkerheden, og rettighedstilsigtet for mennesker der skal anvende denne lov. Både målgruppen, sagsbehandlere, men også i fht. justitsvæsnen, hvor en andel af sager ender.

Med andre ord: Kan borgeren med dette lovforslag i hånden få efterprøvet sin afgørelse? I sagsbehandlingen, hos kommuner, i retten, ved et klageforløb? Mange af bestemmelserne efterlader alt for stort rum til fortolkning – både af de nye, og de eksisterende. Blivende bestemmelser.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Utsigtet underminering af retssikkerhed, og rettighedssvækkelse

Vurderingerne der foretages i sagsbehandling landet over, er et særligt bekymringsområde for NIIK, og et tilbagevendende tema i fht. medlemmer og målgruppen, som NIIK får henvendelser, historier, og fortællinger om.

I nærværende forslag er der lagt op til en fortsat strukturel interessekonflikt, med eventuelt flere; som følge af manglende hensigtsmæssig kontrolstruktur for både kommuner og selvstyre. ”

Ressortdepartementets svar:

Angående klage over afgørelser gælder følgende: ”§ 95. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne Inatsisartutlov kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter bestemmelserne i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, dog ikke personalesager i enheder oprettet i henhold til § 42, stk. 1, § 43, stk. 1, § 48 og § 49.”

Angående tilsyn med kommunernes administration af inatsisartutloven om støtte til personer med handicap, gælder følgende:

”§ 86. Naalakkersuisut opretter en central tilsynsenhed (tilsynsenheden).

Stk. 2. Tilsynsenheden skal føre overordnet tilsyn med kommunalbestyrelsens administration af reglerne i denne Inatsisartutlov.”

”Dette er et stort problem for retssikkerheden og rettigheder for borgere med funktionsvariation. Det er for NIIK vigtigt at understrege dette, særskilt og med tyk streg under.

NIIK har mange henvendelser vedr. fejl og mangler i sagsbehandling, hvor borgere skal slås med kommuner, hhv. retssystemet i rigtigt, rigtigt mange år, med lange ventetider – og mangel på hjælp til følge. Systemet som det fungerer nu, risikerer at gøre borgere mere handicappede mens de venter på hjælp, eller støtte. Vi kan konstatere i Ombudsmandsrapporter, tilsynsrapporter, og Tilioqs rapporter at denne kritik går igen. Der er således fejl i mange sager, og manglende konsekvenser herfor. ”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Der er mange “kan”, “så vidt der er mulighed for”, mv., formuleringer i nærværende lovforslag. NIIK anbefaler at disse strammes, eller ændres til “skal” bestemmelser. For det første kan borgeren med de vage bestemmelser ikke gå i retten og prøve om støtte-afvisning er berettiget, pba. “kan”-bestemmelserne. Det svækker deres retssikkerhed. For det andet kan det danne baggrund for, at den offentlige myndighed ikke tildeler hjælp, fordi de ikke “skal”, men “kan”.

Der sker sjældent forbedringer pba. påtale, og det er efter NIIK’s opfattelse afgørende for dette lovforslag, at Naalakkersuisut og Inatsisartut som minimum sikrer, at den mangelfulde kontrolstruktur ændres i nærværende.

Når samme myndighed så er både den der udpeger bisidder til at assistere borgeren i en sådan sag, vurderer støttebehovet, træffer afgørelse, og er klageinstans, bliver “kan”-bestemmelserne endnu mere problematiske.”

Ressortdepartementets svar:

Angående klage over afgørelser gælder følgende: ”§ 95. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne Inatsisartutlov kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter bestemmelserne i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, dog ikke personalesager i enheder oprettet i henhold til § 42, stk. 1, § 43, stk. 1, § 48 og § 49.”

”Der eksisterer i nærværende lovforslag fortsat et manglende “checks & balances” system i den forvaltningsretlige kontrolstruktur– se §§-redegørelse om dette længere nede.

NIIK redegør for eksempler for uhensigtsmæssige kontrolstrukturer, adskillelse af funktioner i det offentlige mhp. at styrke retssikkerheden og rettighederne for borgerne herunder.

Listen er muligvis ikke udtømmende:

Mangelfuld kontrolstruktur, og koncentreret magt: Offentlige myndigheder

→ §§-Redegørelse: Kommune overfor borger

Kommunalbestyrelsen er i lovforslaget tildelt flg. samtidige roller over for den samme borger i den samme sag:

Sagsbehandler, myndighed, vurderingsinstans, bevilgende instans, driftsherre, tilsynsførende, bisidderadministrator og klagemodtager. Det er en konstruktion, der i grundlæggende forvaltningsret er meget problematisk.”

Ressortdepartementets svar:

Angående klage over afgørelser gælder følgende: ”§ 95. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne Inatsisartutlov kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter bestemmelserne i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, dog ikke personalesager i enheder oprettet i henhold til § 42, stk. 1, § 43, stk. 1, § 48 og § 49.”

”§ 10: Bisidderordningen

Stk. 1:

Kommunalbestyrelsen opretter en bisidderordning, og bisidderen skal bl.a.:

- 1) Støtte borger ved kommunalbestyrelsens behandling af en sag om støtte,
- 2) Til udarbejdelse og indgivelse af klage over afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen, og
- 3) Under Det Sociale Ankenævns behandling af en klagesag angående afgørelse om støtte.

Interessekonflikten: Kommunalbestyrelsen opretter, administrerer og finansierer bisidderordningen – inklusive i sager, hvor bisidderens opgave er at bistå borgeren i en klage mod kommunalbestyrelsen. Kommunen er part i sagen og kan ikke på samme tid udgøre borgerens uafhængige støttestruktur. Det er en strukturel inhabilitet: kommunen sætter rammerne for den instans, der skal kontrollere kommunen.

- Eksempel: Svarer til at lade anklagemyndigheden ansætte og finansiere sigtedes forsvarsadvokat.”

Ressortdepartementets svar:

Det skal bemærkes, at der i § 10 er tilføjet nyt stk. 2. Personer med handicap har ret til at vælge andre personer som bisiddere end bisiddere fra kommunens bisidderordning.

”§ 11: Kvalitetsstandarder

Stk. 1-2:

Kommunalbestyrelsen fastsætter selv de kvalitetsstandarder, som kommunalbestyrelsen skal overholde og følge op på.

Interessekonflikten: Kommunen er på samme tid normgiver og normadressat. Den fastlægger det serviceniveau, den selv er forpligtet til at levere, og beslutter selv, hvordan der skal følges op. Det er selvevaluering uden ekstern kontrol og udgør et fraværende checks-and-balances-element.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af § 71 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Jf. § 11, stk. 3 i nærværende forslag kan Naalakkersuisut fastsætte nærmere regler om kvalitetsstandarder.

”§§ 16, 18 og 19: Udredning og afgørelse

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om støtte (§ 16), foretager udredningen, der danner grundlag for afgørelsen (§ 18), og træffer herefter den endelige afgørelse om støtte på baggrund af sin egen udredning (§ 19).

Interessekonflikten: Kommunen udreder, vurderer og afgør – i ét og samme hænder. Udredningen er ikke uafhængig af den instans, der har den finansielle forpligtelse til at yde hjælpen. Det skaber et systemisk incitament til underudredning: Jo færre behov udredningen afdækker, jo færre udgifter pålægges kommunen.

- § 18, stk. 4: Listen over udredningspunkter er bred og ressourcekrævende. Det er kommunen selv, der afgør, om den reelt er gennemført tilstrækkelig,
- § 20, stk. 2: Kommunen kan anmode Pissassarfik om udredning i særligt komplicerede sager – men er ikke forpligtet hertil. Dermed bevarer kommunen fuld kontrol over, hvornår uafhængig ekspertise inddrages.”

Ressortdepartementets svar:

Det skal bemærkes, at jf. § 18, stk. 2 skal udredning så vidt muligt gennemføres i et tværgående samarbejde med bl.a. sundhedsvæsenet og relevante offentlige myndigheder.

Det skal endvidere bemærkes, at kommunale afgørelser kan påklages til det sociale ankenævn.

”§§ 24-25: Handleplan

Kommunalbestyrelsen udarbejder handleplanen, og handleplanen fastlægger, hvilken støtte der er 'den rette'. Det er kommunen selv, der formulerer de mål og rammer, som kommunen herefter er forpligtet til at levere.

Interessekonflikten: Målfastsættelse og leveranceforpligtelse er i samme hænder. Borgeren har reelt begrænset mulighed for at imødegå en handleplan, der er udformet af den part, der har interesse i at minimere ressourceforbruget.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 8 gælder følgende: ”Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at en person med handicap modtager den rette støtte i forhold til personens behov for støtte, og at der eksisterer de rette støttemuligheder efter denne Inatsisartutlov for personer med handicap i forhold til deres behov for støtte.”

Jf. § 25, stk. 3, skal handleplanen så vidt muligt udarbejdes i dialog og samarbejde med personen med handicap og forældremyndighedsindehavere eller en værge samt andre omsorgsgivere.

”§ 22: Løbende opfølgning

Kommunalbestyrelsen skal løbende følge op på, om støtten opfylder sit formål.

Interessekonflikten: Det er den bevilgende og finansierende myndighed, der selv vurderer, om dens egne bevillinger er tilstrækkelige. Der er intet krav om ekstern deltagelse i opfølgningen ud over borgeren selv.”

Ressortdepartementets svar:

Det skal bemærkes, at jf. § 22, stk. 2 gælder: ”Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler vedrørende den løbende opfølgning.”

”§ 86 [nu § 85]: Driftsorienteret tilsyn med egne botilbud

Kommunalbestyrelsen skal føre driftsorienteret tilsyn med de bokollektiver og beskyttede boenheder, som kommunalbestyrelsen selv opretter og driver.

Interessekonflikten: Dette er den mest udtalte rollesammenblanding i loven: Kommunen er driftsherre og tilsynsførende i én. Den fører tilsyn med sig selv. Der er ingen ekstern validering af, om tilsynet er reelt. Tilsynsrapporter forbliver internt, medmindre Naalakkersuisut anmoder om dem (§ 86, stk. 3 [nu § 85, stk. 3]) – men Naalakkersuisut har ingen forpligtelse til at anmode om dem systematisk.

- Tilioq og FN's Handicapkomité har begge kritiseret, at tilsynsrapporterne for kommunerne er elendige – og at kommunerne i praksis ikke overholder egne standarder.”

Ressortdepartementets svar:

FN's Handicapkomité's bemærkninger vedrører Tilsynsenhedens tilsynsrapporter, som er offentligt tilgængelige. De vedrører ikke kommunernes, som ikke er offentligt tilgængelige.

Tilsynet med bokollektiver og beskyttede boenheder er nærmere reguleret i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 49 af 31. august 2021 om tilsyn med det sociale område.

”§§ 84-85 [nu § 84]: Personrettet tilsyn

Kommunalbestyrelsen i hjemkommunen fører personrettet tilsyn med borgere på botilbud og skal iværksætte skærpet tilsyn ved bekymrende forhold.

Interessekonflikten: Hjemkommunen er den bevilgende og finansierende myndighed. Den har direkte interesse i at minimere støttens omfang – og det er den samme myndighed, der vurderer, om forholdene er 'bekymrende nok' til at kræve skærpet tilsyn eller yderligere støtte.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i § 84 og § 85 udgår af forslaget.

”§ 23: Samtale inden afgørelse

Kommunalbestyrelsen afholder samtale med borgeren inden afgørelse om støtte.

Interessekonflikten: Kommunen er på samme tid samtalepartner og afgørende myndighed.

Samtalen, der i teorien skal belyse borgerens synspunkter, afholdes af den part, der efterfølgende træffer den afgørelse, borgeren måske vil klage over. Retten til bisidder er knyttet til, at der er én – og bisidderen er udpeget af kommunen (§ 10).”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Det skal bemærkes, at der i § 10 er tilføjet nyt stk. 2. Personer med handicap har ret til at vælge andre personer som bisiddere end bisiddere fra kommunens bisidderordning.

”§§ 67-74: Underretning og handlepligt

Kommunalbestyrelsen modtager underretninger, vurderer selv om de er akutte, beslutter om udredning iværksættes, og afholder samtale med borgeren.

Interessekonflikten: Den myndighed, der skal reagere på en underretning, er den samme, der potentielt er kritiseret af underretningen. Ved underretning om manglende støtte fra kommunen selv,

er det kommunen, der vurderer, om den skal handle anderledes. Der er ingen automatisk ekstern vurdering.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”§ 82: Handicaprådet

Stk. 4:

Handicaprådet består af 4-8 medlemmer, som udpeges af kommunalbestyrelsen.

Interessekonflikten: Kommunalbestyrelsen udpeger det råd, der skal rådgive kommunalbestyrelsen og formidle synspunkter fra borgerne. Et råd nedsat af den myndighed, det skal rådgive og kritisere, er ikke uafhængigt og kan ikke fungere som reel kontrollerende instans.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Handicaprådet har ikke til formål at være ”kontrollerende instans”. Jf. § 82 fastsættes følgende:

”Kommunalbestyrelsen skal nedsætte et handicapråd, der rådgiver kommunalbestyrelsen i handicappolitiske spørgsmål og formidle synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om alle lokale spørgsmål, der vedrører personer med handicap.”

§ 82, stk. 4 er ændret til: ”Handicaprådet består af mellem 4 og 8 medlemmer, som udpeges af kommunalbestyrelsen. Medlemmerne kan være indstillet fra handicapforeninger, eller alle være med interesse for eller med faglig baggrund for handicapområdet.”

→ ”§§-Redegørelse: Selvstyret overfor borger

Naalakkersuisut besidder i lovforslaget simultant rollerne som lovgiver, driftsherre, tilsynsførende, klageinstans (det sociale ankenævn refererer til Naalakkersuisut), godkendende myndighed og normgiver. Evt. nedlæggelse af Socialstyrelsen skærper denne koncentration yderligere.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”§ 87 [nu § 86] : Tilsynsenheden ligger i Departementet

Stk. 1:

Naalakkersuisut opretter en central tilsynsenhed, der fører tilsyn med kommunalbestyrelsernes administration af loven og fører driftsorienteret tilsyn med bl.a. Selvstyrets egne døgntilbud.

Potentiel interessekonflikt: Tilsynsenheden er en del af Naalakkersuisut. Selv om denne er et andet sted end Departementet, med andre funktioner, vil NIIK alligevel gerne spørge til om denne struktur er hensigtsmæssig?

Naalakkersuisut fører sådan set tilsyn med sig selv – konkret med de døgntilbud, som Naalakkersuisut driver (§ 48). Tilsynsenheden er ikke uafhængig af den driftsherre, den skal kontrollere.

- Tilsvarende: Tilsynsenheden kan udstede påbud til kommunalbestyrelserne (§ 89 [nu § 88]), men der er ingen ekstern instans, der kan udstede påbud til Naalakkersuisut hvis tilsynsenheden fejler i sit tilsyn med Selvstyrets egne tilbud.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”§ 13: Pissassarfik

Pissassarfik er underlagt Naalakkersuisut og er tildelt opgaver, der i realiteten indebærer en tosidig rådgivningsfunktion: Dels overfor borgere (og evt. bistår ved klager, jf. § 96, stk. 2 [nu § 95, stk. 2]), dels overfor kommunerne som faglig rådgiver.

Interessekonflikten: Pissassarfik er på samme tid faglig rådgiver for kommunerne (§ 13, stk. 1, nr. 2), leverandør af habilitering og rehabilitering (nr. 3), og den instans borgere kan søge klagevejledning hos (§ 96, stk. 2 [nu § 95, stk. 2]). Pissassarfik rådgiver den myndighed (kommunen), borgeren potentielt klager over, og giver borgeren klagevejledning mod den samme myndighed – fra samme organisation.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”• § 13, nr. 7: Pissassarfik afgiver udtalelse i sager om ophør af botilbud efter anmodning fra kommunalbestyrelsen. Kommunen er dermed gatekeeper for, hvornår den uafhængige faglige vurdering overhovedet indhentes.

Erfaringen er, at kommunerne sjældent anmoder Pissassarfik om noget, fordi det koster – og da Naalakkersuisut drifter Pissassarfik, er der heller ingen incitament til at ændre finansieringsmodellen.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Det skal bemærkes, at kommunerne ikke skal betale Pissassarfik ifm. anmodning til Pissassarfik om udtalelse i sager om ophør af botilbud.

”§ 57: Godkendelse af ophold uden for Grønland

Naalakkersuisut skal godkende anbringelse uden for Grønland. Naalakkersuisut er samtidig den myndighed, der i forvejen har ansvaret for at sikre tilstrækkelige tilbud inden for Grønland (§ 47). Interessekonflikten: Naalakkersuisut godkender anbringelse i Danmark i tilfælde, hvor Grønland ikke har tilstrækkeligt tilbud – men det er Naalakkersuisut, der er ansvarlig for at etablere de tilbud, der mangler. Den myndighed, der har fejlet i at etablere tilstrækkelig kapacitet, er den samme, der skal godkende de kostbare alternativløsninger.

- Det skaber et incitament til at afvise anbringelse i Danmark, selv i tilfælde, hvor det er den fagligt rigtige løsning – og omvendt: til at anvende Danmark som aflastning frem for at investere i lokale tilbud.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Det skal bemærkes, at der er ikke noget incitament hverken af afvise anbringelse i Danmark eller ”til at anvende Danmark som aflastning frem for at investere i lokale tilbud.”

Jf. § 49, stk. 2 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap gælder: ” Hvis personens behov ikke kan imødekommes i Grønland, og alle muligheder for passende støtte i Grønland er udtømte, skal der undtagelsesvis med forudgående godkendelse fra Naalakkersuisut tilbydes ophold på et botilbud uden for Grønland.”

”§ 99 [nu § 98]: Sanktioner over for kommunerne

Naalakkersuisut kan træffe sanktionerende foranstaltninger over for kommunalbestyrelsen.

Naalakkersuisut har mulighed for at sætte kommunalbestyrelsen under administration.

Interessekonflikten: Naalakkersuisut er lovgiver og er den myndighed, der kan sanktionere kommunerne – men der er ingen tilsvarende mekanisme, der kan sanktionere Naalakkersuisut, hvis Selvstyret selv ikke opfylder sine forpligtelser (fx manglende etablering af nok pladser, jf. § 47, eller manglende finansiering). Det skaber en asymmetri, hvor kommunerne holdes ansvarlige, men Naalakkersuisut ikke har tilsvarende ekstern kontrol.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning.

Bestemmelsen er ændret til en videreførelse af § 77 i gældende Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap.

→ ”Særskilt kommentar: Magtkoncentration, Selvstyre

Koncentration af følgende funktioner i Naalakkersuisut/Departementet:

- Lovgiver
- Driftsherre for Selvstyrets egne døgntilbud,
- Tilsynsenhed
- Godkendende myndighed for ophold i Danmark
- Normgiver (bekendtgørelser)
- Klageinstansansvarlig (Det Sociale Ankenævn).
- Pissassarfik placeres som underliggende enhed.

Dette er en magtkoncentration uden fortilfælde på handicapområdet i Grønland. Der er ingen ekstern instans, der systematisk kan vurdere Naalakkersuisuts samlede ageren på handicapområdet. Ombudsmanden kan undersøge sager efterfølgende, men har ingen præventiv eller systematisk tilsynsfunktion over Naalakkersuisut som driftsherre.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

→ ”Kommentering på kontrolstrukturs-problemer slut

Strukturløsning, dataindsamling, ordvalg & efterværn

Løsning af kontrolstruktur, vurderings-bestemmelser definition

NIIK vil i alt væsentligt foreslå, at de problematiske kontrolstrukturer adresseres i lovforslaget, både i fht. kommunerne, samt i fht. Naalakkersuisut. NIIK foreslår ligeledes at den andel af ordlyd i al lovtekst hvor der står “efter kommunens vurdering”, “kommunen vurderer”, “beslutninger træffes ud fra en helhedsvurdering”, m.v. i lovforslaget erstattes med formuleringer som fx.; “kommunen træffer afgørelse efter vurdering af fagkyndige”, og at disse defineres i nationale standarder i loven

her, med tanke på, at borgerens retssikkerhed, og rettighedsstilling skal forbedres – ikke forværres ved indførelse af denne lov. ”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Data: IT-system, evidensbaserede ændringer / politik.

NIIK vil gerne påpege, at handicapområdet og ønsket om reform bl.a. beror sig på at vi mangler data på stort set alt på handicapområdet. Det fortæller for det første samfundet at vi har mange mørketal, og dernæst at vi træffer afgørelser om hensigtsmæssigheden i ændringer på handicapområdet – og dermed hvordan vi bedst bruger vore sparsomme kræfter i både forvaltninger, NGO’er, Naalakkersuisut og borgmesterkontorer, pba. følelser, kvalitativt input alene, eller den seneste sag i fokus.

NIIK ser sympatisk på ønsket om, at sikre dataindsamling fremover ved et fælles IT-system Selvstyre og kommuner imellem. Dog må vi påpege at der er behov for indsatser nu, - og indtil et sådant system indføres og virker, så vi ikke som samfund “falder i fælden med” at vente med at foretage os noget til, når IT-systemet indføres. Der er behov for ændringer nu, og det behov er stigende i takt med det efterslæb der efterhånden er på en lang række områder.

Vi bør kunne træffe bedre, og bedre økonomiske, samfundsøkonomiske, og bedre borgerrettigheds-mæssige beslutninger fremadrettet ved, at begynde at opsamle efterslæbet på data på handicapområdet allerede nu.

Så kan vi som samfund træffe bedre beslutninger pba. videnskab, bl.a. pba. data, fremskrivninger, udregninger, kvanti, - og kvalitative data tilsammen, og dermed kan målrette hvor kræfterne skal bruges. ”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Vedr. “Den rette hjælp”, vs. “den nødvendige hjælp”

Ændringen i loven ved begrebet “den rette hjælp”, kan man vurdere til at være en ringere hjælp, hvis incitamentet ikke er til stede for at gå videre end det bestående. Selv om intentionen bag ændringen af formuleringen er god. Derfor peger vi på, at Naalakkersuisut i arbejdet med nærværende bør tage landsdækkende minimumsstandards for alle relevante områder med videre i

arbejdet. Incitament for økonomiske besparelser bør ikke ramme målgruppen her – en i forvejen enormt udsat og sårbar gruppe. Presset på sundhedsvæsen og plejesektor forventes i befolknings-, og økonomiske fremskrivninger at stige. Flere ældre der lever længere, finansholdbarhedsproblemer, m.v.

Altså anser NIIK lovforslaget her for, implicit, at bære et langsigtet økonomisk incitament til få igangsat reform af handicapområdet med sig.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Efterværn som der foreslås i Inatsisartutforslag til lov om støtte til personer med handicap, bør kunne sættes ind senere, hvis borgeren der skal modtage det, aldersmæssigt ikke matcher udviklingsmæssigt det forventede. En del med udviklingshæmning kan profitere af, at deres alder vurderes ud fra deres udviklingsniveau, i særlige tilfælde. Det bør der kunnen gives plads til i nærværende. De risikerer at paces for tidligt, eller slet ikke at modtage en støtte de har krav på, men ikke kan få måske, eller få det fulde udbytte af, fordi deres alder ikke matcher deres mentale udvikling, f.eks.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Det er ikke noget til hinder for, at en borger med handicap, hvis mentale udvikling ikke er alderssvarende, kan få ændret støtte på et senere tidspunkt i voksenalderen.

”Uklarheder i lovforslaget & vedr. målgruppeudvidelse

Ret til ferie? & Tidsbegrænsede støtteformer: Tilpasning til realiteten

Lovforslaget indeholder flere støtteformer, der er tidsbegrænsede. Mange funktionsvariationer er livsvarige, og støttebehovet forsvinder ikke efter 6 måneder. Hertil kommer, at vi har strukturelle problemer med lange ventelister. Tidsbegrænsning skaber utryghed og risiko for forringelser for en målgruppe, der i forvejen er sårbar.

Det fremgår heller ikke tydeligt, hvilken hjælp der kan medtages til konferencer, ferie og ophold uden for Grønland. Såfremt borgere med funktionsvariation ikke kan medtage støtte ud af Grønland, er det i realiteten ensbetydende med, at retten til ferie og deltagelse i samfundslivet fratages dem – i direkte strid med FN's Handicapkonvention.

En ny lov skal ikke blot tilføje intentioner – den skal rette op på kendte strukturelle problemer: lang sagsbehandling, manglende retssikkerhed, fragmenterede indsatser og institutionalisering. Lovarbejdet bør kobles til en bindende implementeringsplan med mål, tidsfrister, budget og monitorering. Det er vi nødt til – og det skylder vi de mennesker, loven er til for.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Vedr. eksisterende målgruppe og foreslåede udvidelse af målgruppen

Målgruppen på handicapområdet er kompleks, omfattende og forskelligartet.

Den spænder vidt over bl.a. kroniske hud- og gigtlidelser, fysiske handicaps som hørehæmning, svagtseende og blindhed, bevægelseshæmning, udviklingshandicap, psykiske og mentale funktionsvariationer, psykiatriske patienter og mennesker med genfejl, indlæringsvanskeligheder – og til mennesker der ved arbejdsulykker, sygdom m.v. har pådraget sig en funktionsvariation. NIIK er bekymret for konsekvenserne af at slå aldersrelaterede funktionsnedsættelser og handicapbetingede funktionsnedsættelser sammen i samme målgruppe. De to grupper har fundamentalt forskellige behov, og de kan ikke uden videre behandles under ét.

Når man slår de to grupper sammen, mister man de måleparametre, der hidtil har kunnet skelne og sikre den rette indsats til den rette person. En 24-årig og en 84-årig har ikke de samme behov og ikke de samme kompensationsrettigheder. Og man kan ikke læne sig op ad dansk retspraksis på dette punkt – fordi aldersbetingede nedsættelser er et nyt og uafklaret element i grønlandsk handicaplovgivning.

Hensigten med nærværende er ikke præciseret, ej heller konsekvenserne heraf. NIIK anbefaler at det afklares i arbejdet med nærværende. Det er formentlig med sigte på eksisterende personer med funktionsvariation, som er blevet ældre – en befolkningsgruppe der ligesom resten af handicapområdet har været overset. En andel af disse er anbragt forkert, uhensigtsmæssigt, eller slet ikke i fht. støttebehov, jf. vore henvendelser. Men det bør præciseres i arbejdet her, og der bør tages stilling til finansieringen af udvidelse af målgruppe, hvorfor en reform også kunne være formålstjenstlig.

Den store risiko er, at man ved at udvide målgruppen og graduere hjælpen, i praksis også kan anvende bestemmelserne negativt – og smide flere ud af målgruppen. Det har loven ikke i sig nogen

garanti imod. Desuden ønskes en præcisering af afgrænsningen mellem handicapområdet og ældreområdet, jf. §§ 2 og 3, herunder hvordan målgruppevurderingen i praksis skal foretages.

Vi har set konsekvenserne af manglende differentiering tæt på: Borgere med varig funktionsvariation og ældre med alderssvækkelse kan i dag ende på samme botilbud, med samme fagpersonale og samme tilbud. Man plejes – men man udvikles ikke. Det er ikke en tilværelse på lige fod med andre, og det strider imod konventionens intentioner.

NIIK anbefaler: Adskil aldersrelaterede funktionsnedsættelser og varige funktionsvariationer som selvstændige målgrupper – eller definer klart i selve loven, hvad der kompenseres for i hvert tilfælde. Vejledning alene er ikke tilstrækkeligt.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

§ 3 i nærværende forslag præciserer, at forslaget er gældende for personer med handicap uanset alder, aldersbetingede funktionsnedsættelser og ophold på ældreinstitutioner.

Jf. FN's handicapkonvention omfatter personer med handicap alle personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

”Andre bemærkninger

Funktionsnedsættelse – ordvalg og konventions-anker

Der står "nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne". NIIK vil opfordre til overvejelse af mere tidssvarende og præcist ordvalg – fx funktionsvariation eller alternativt det vokabularium FN's Handicapkonvention anvender.

Ordvalg er ikke neutralt – det sætter rammen for, hvordan borgere forstår og oplever deres rettigheder, og det sætter rammen for, hvordan myndigheder fortolker dem.

NIIK ønsker, at loven ikke blot læner sig op ad FN's Handicapkonvention, men forankres eksplicit heri – med brug af konventionens begreber, definitioner og rettigheder i lovgivningen.

Det er ikke kun et spørgsmål om teknik, det er også et spørgsmål om forpligtelse.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det skal bemærkes, at på baggrund af FNs handicapkonvention terminologi er der i forslaget ændret terminologi fra "varig" til "langvarig" funktionsnedsættelse.

”Bemærkninger til konkrete paragraffer

§ 1 – Formål og inddragelse

Formålsbestemmelserne er gode og politisk rigtige. Men NIIK savner, at de omsættes til konkrete rettigheder. En formålsbestemmelse er ikke en rettighed – den er en intention. Det er intentionerne, vi i NIIK deler fuldt ud. Det er udfyldningen af dem, vi er bekymrede for.

Bemærkningerne s. 16 om reel inddragelse og kommunikationsmuligheder er relevante, men utilstrækkelige: Borgere med funktionsvariation har endnu ikke mulighed for at foretage digital ansøgning på samme vilkår som andre borgere. Ansøgningsprocessen er ikke tilpasset blinde, ordblinde, borgere med ADHD eller autisme. Det har den ikke været siden loven trådte i kraft 1. januar 2020. Det er ikke acceptabelt, at det stadig ikke er ændret.

Stk. 3: Formuleringen "som følge af et handicap" er fjernet fra bestemmelsen. Bestemmelsen er væsentligt omformuleret, og NIIK anmoder om en eksplicit redegørelse for, hvilken betydning denne ændring har for målgruppen og dens rettigheder.”

Ressortdepartementets svar:

§ 1 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap har ikke noget stk. 3.

”§ 2 – Definitioner og målgruppevurdering

Stk. 1: NIIK anmoder om klarhed over, hvordan målgruppevurderingen stemmer overens med aldersbetinget funktionsnedsættelse, jf. § 3. Afgrænsningen er uklar i lovteksten og bør ikke overlades til vejledningen alene.”

Ressortdepartementets svar:

§ 2 omfatter ikke målgruppevurdering. Termen målgruppevurdering indgår ikke i nærværende forslag.

”§ 3 – Udvidet målgruppe og aldersbetingede funktionsnedsættelser

Funktionsnedsættelse grundet alder er nu omfattet og ikke begrænset af kravet om varighed. Det er en principiel udvidelse af målgruppen. NIIK anmoder om en tydelig præcisering af afgrænsningen mellem handicapområdet og ældreområdet – herunder hvordan målgruppevurderingen konkret skal foretages i praksis, og hvad der kompenseres for, jf. §§ 2 og 3.”

Ressortdepartementets svar:

Målgruppen i nærværende forslag omfatter – i lighed med gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap – alle personer med handicap uanset alder. Der er også ældre personer med handicap, som har langvarig funktionsnedsættelse.

”§ 9 – Ret til bolig og støtte i eget hjem

Retten til frit at vælge bolig er formuleret "i det omfang det er muligt". Det er ikke en reel rettighed – det er en intention med et forbehold, der i praksis giver kommunen fuld dispositionsret. Der bør sikres ret til egnet bolig, ret til støtte i eget hjem og en defineret maksimal ventetid.

NIIK er bekymret for konsekvenserne i de situationer, der befinder sig i 'gråzonen' – borgere der ikke er umyndiggjorte, men som er i proces med det, eller som hidtil ikke har haft behov for en formel foranstaltning. Loven tager ikke højde for de familier, der reelt varetager personens interesser uden at have formel værgeret. Der bør ses på muligheder for en mere fleksibel tilgang til dette.”

Ressortdepartementets svar:

I bemærkninger til § 9 er tilføjet: ” Personer med handicap skal sikres mulighed for at vælge deres bopæl, samt hvor og med hvem de vil bo, på lige fod med andre og ikke være forpligtet til at leve i en bestemt boform, jf. FN's handicapkonventions artikel 19, litra a.”

”§ 10 – Bisidderordningen

Bisidderordningen er en god idé og en vigtig rettighed i teorien. I praksis eksisterer ordningen ikke. Der er ikke nogen til at varetage og udfylde den. Det er en fundamental interessekonflikt, at kommunalbestyrelsen skal oprette og administrere en ordning, der er tiltænkt at bistå borgeren – herunder i klagesager mod kommunen selv.

Derudover savnes afklaring af følgende:

- Hvad sker der, hvis kommunen ikke kan skaffe en bisidder? Udskyder det sagsbehandlingen – og hvem bærer konsekvensen?
- Hvordan håndteres klagefrister, når bisidder ikke er tilgængelig?
- Kan borgeren selv udpege en bisidder – og i givet fald, på hvilke vilkår?
- Hvad er begrænsningen for bisidderens rolle og tidsforbrug? Et cirkulære har hidtil begrænset honorering til selve mødet med kommunen – forberedelse, transport, formøder og eftermøder er dermed ikke dækket. Det begrænser rollen og kvaliteten i et omfang, der gør ordningen illusorisk.

Kriterierne for bisidderens kompetencer og uddannelsesniveau er ikke fastsat i loven, men henvist til bekendtgørelse – som endnu ikke er udarbejdet. Ordningen ligner i sin beskrivelse en

partsrepræsentant: NIIK anmoder om afklaring af, om forvaltningsrettens regler for partsrepræsentation da finder anvendelse.

- NIIK anbefaler: Bisidderordningen bør forankres uafhængigt af kommunen – fx hos NIIK eller en tilsvarende uafhængig organisation. Ordningen bør finansieres fuldt ud, inklusive forberedelse og transport. Kriterier for kompetencer, honorering og ansvar bør indskrives i loven, ikke alene i bekendtgørelse. NIIK tilbyder at varetage og koordinere ordningen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det skal bemærkes, at der er tilføjet nyt § 10, stk. 2: Personer med handicap har ret til at vælge andre personer som bisiddere end bisiddere fra kommunens bisidderordning.

Jf. § 10, stk. 3: Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om udpegning, honorering, indhentning af straffeattest og børneattest, samt kvalifikations- og kompetencekrav, der skal stilles til en bisidder.

Naalakkersuisut indgår gerne i en dialog med NIIK om bisidderordningen.

”§ 11 – Kvalitetsstandarder

NIIK er bekymret for, at kommunalt fastsatte kvalitetsstandarder vil medføre systematisk forskelsbehandling af borgere med funktionsvariation afhængig af bopælskommune. Der bør fastsættes landsdækkende minimumsstandarder i loven. Kommunerne bør alene have mulighed for at supplere – ikke at fastlægge grundlaget.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Kommunerne har forskelligt udgangspunkt for at kunne fastsætte kvalitetsstandarder. Endvidere er det passende, at kommunerne forholder sig til, hvilke kvalitetsstandarder kommunerne kan sætte i forskellige former for støtte.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 71 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

”§ 12 – Fælles IT-system

Forslaget ses positivt. Men NIIK understreger, at ansøgningssystemet skal være reelt tilgængeligt for alle borgere med funktionsvariation – uanset type af funktionsvariation, og uanset geografisk beliggenhed. Det hjælper ikke med et digitalt system, der ikke fungerer for blinde, borgere med ordblindhed eller ADHD, eller borgere i bygder uden tilstrækkeligt internetkapacitet, eller svingende samme. Tilgængelighed er ikke en bonus – det er en forudsætning.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”§ 14 – Sagsbehandlingsprincipper og helhedsvurdering

NIIK savner mere nagelfaste definitioner af, hvad der udgør en helhedsorienteret vurdering, og hvilken faglig kompetence der kræves til at foretage den. Bestemmelsen skaber tvivl om forståelsen i relation til partshøring, frivillighed og borgerens frie valg.

Borgere der ikke er umyndiggjorte, men som reelt varetages af pårørende, befinder sig i en juridisk gråzone som loven ikke tager højde for.

Stk. 3 om frie valg forudsætter en evne og kapacitet, som ikke altid er til stede – og her er loven tavs om, hvad der da skal gælde.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”§ 15 – Samtykke og indhentning af oplysninger

Stk. 3 er en indgribende bestemmelse, der giver kommunalbestyrelsen mulighed for at indhente personoplysninger – herunder følsomme – uden samtykke, når personen ikke er i stand til at give et informeret samtykke, og det heller ikke er muligt at indhente samtykke fra forældremyndighedsindehaver eller værge.

NIIK savner klarhed over:

- I hvilke konkrete situationer bestemmelsen er tiltænkt.
- I hvilken grad kommunen er forpligtet til at forsøge at indhente samtykke, før bestemmelsen kan anvendes.
- Om der er klageadgang og efterprøvelsesmulighed for borgeren ved brug af denne bestemmelse.

- NIIK anmoder om: at stk. 3 præciseres med klare betingelser, at der indføres krav om efterfølgende orientering af personen, og at der sikres klageadgang. I sin nuværende form kan bestemmelsen udgøre et brud på borgernes rettigheder.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Jf. § 95 gælder: ”Kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne Inatsisartutlov kan påklages til Det Sociale Ankenævn efter bestemmelserne i Landstingsforordning om socialvæsenets styrelse og organisation, dog ikke personalesager i enheder oprettet i henhold til § 42, stk. 1, § 43, stk. 1, § 48 og § 49.”

Det skal bemærkes, at stk. 3 kun er relevant, når oplysningerne må anses for at være væsentlige for at beskytte personens vitale interesser.

Det må anses for selvfølgelig, at personen med handicap orienteres, når stk. 3 har været anvendt.

”Til § 16

Med denne bestemmelse sættes de overordnede rammer for kommunalbestyrelsens støtte til personer med handicap.

Til stk. 1

Det foreslås med stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om støtte efter kapitel 4 eller om botilbud efter kapitel 6 og 7 i Inatsisartutloven, når det må anses for at være af betydning for personen med handicap.

Afgørelsen kan træffes efter ansøgning fra borgeren, forældremyndighedsindehavere eller værge eller af egen drift af kommunalbestyrelsen.

”§ 16 – Afgørelser, ansøgningsproces og akutindsats

Handicaplovgivningen trådte i kraft 1. januar 2020. Det er stadig ikke muligt for borgere med funktionsvariation at ansøge om støtte digitalt på samme vilkår som andre borgere. Det er seks år siden. Det er ikke i orden.

Herudover er der ingen formkrav til, hvad en ansøgning er. NIIK har kendskab til, at ansøgninger er blevet afvist af Det Sociale Ankenævn med den begrundelse, at der ikke forelå en konkret ansøgning – selv om borgeren havde henvendt sig.

- NIIK anmoder om: indskrivning af følgende grundlæggende socialretlige principper i lovens bemærkninger: At enhver henvendelse om hjælp registreres som ansøgningstidspunkt – herunder med mulighed for tilbagevirkende kraft – og at ret til støtte kan kræves fra dette tidspunkt. Særligt relevant for borgere uden IT-adgang. Desuden bør der gælde et indretningshensyn, når støtte fratages en borger, der har indrettet sig herefter.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

En myndighed skal skrive et notat til en sag om oplysninger af betydning for sagens afgørelse. Der er derfor ikke tvivl om, at når en borger med handicap henvender sig til en kommunal forvaltning og mundtligt tilkendegiver at ansøge om støtte, så skal dette nedskrives af myndigheden i et notat. I praksis kan det i nogle tilfælde være vanskeligt at vurdere, om der er tale om en ansøgning fra en person med handicap. I den kommende vejledning til nærværende forslag til det blive beskrevet, hvornår og hvordan anmodninger om støtte kan dokumenteres.

”Stk. 5: Den nye 48-timers akutbestemmelse i stk. 5 er positiv og vigtig. NIIK ønsker at pege på, at sundhedsvæsenet også bør kunne iværksætte midlertidig akut støtte, da de fagprofessionelle ofte er de første til at møde borgeren i en akutsituation.”

Ressortdepartementets svar:

Nærværende forslag regulerer ikke sundhedslovgivning.

”§ 18 – Udredning og faglige forudsætninger

NIIK er bekymret for, på hvilke faglige forudsætninger udredninger i praksis foretages. Vi har erfaret udtalelser fra anbringelsessteder, der er helt usaglige og uden faglig ekspertise i handicap – og som alligevel har ligget til grund for afgørelser. Loven stiller ingen krav til, hvem der kan foretage udredning.

Kommunerne bør ikke vurdere – de bør træffe afgørelse om, at en faglig vurdering skal gennemføres, og stille krav til hvilken faglig ekspertise der skal involveres. En lægefaglig vurdering bør ikke kunne underkendes af kommunen alene, uden at en anden faglig instans er involveret.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”§§ 29-31 – Nærtstående pasning

NIIK finder udtrykket 'pasning' upassende. En nærtstående er betalt og udvalgt til denne opgave. Det bør sprogligt afspejle en professionel anerkendelse af indsatsen.

Op til 40 timer ugentligt er ikke i overensstemmelse med det reelle behov, som i lovbemærkningerne beskrives som et behov for døgninstitutionsophold. Der er et kæmpe gab imellem behovet og indsatsen.

6-9 måneder er en lappeløsning, der ikke afspejler virkeligheden. Mange nærtstående varetager omsorg over mange år. Der er ikke botilbud at flytte til. Perioden er ikke i trit med de mangler, systemet selv skaber.

Det fremgår af bemærkningerne, at pasning af nærtstående ikke tæller som tilknytning til arbejdsmarkedet. Det betyder, at en nærtstående der påtager sig omsorgen, mister anciennitet, dagpenget og arbejdsmarkedstilknytning – og ryger på laveste sats, hvis situationen ophører. Det er ikke rimeligt, og det er en utilsigtet konsekvens, der rammer dem, der i forvejen bærer en ekstra byrde.

Derudover bør der præciseres: Hvad gør den nærtstående med sit tidligere arbejde? Og hvad med borgere, der kun har behov for få timers hjælp, som kunne imødekommes med en deltidsansættelse?

→ NIIK anbefaler: Perioden bør forlænges, og vilkårene for nærtstående – herunder sociale rettigheder og arbejdsmarkedstilknytning – bør afklares eksplicit i loven.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Det skal bemærkes, at man kan ikke ansætte en nærtstående 24/7.

Hjemmelsbestemmelserne til at fastsætte nærmere regler er nødvendige for at sikre personen, der varetager den daglige omsorg en rimelig aflønning og vilkår.

”§ 33 – Ledsagelse

20 timer om måneden er ikke tilstrækkeligt til at en borger med funktionsvariation kan leve på lige fod med andre – hvad angår arbejde, uddannelse, sociale relationer og fritid – jf. FN's Handicapkonvention. Bestemmelsen bør revurderes med afsæt i det reelle behov.”

Ressortdepartementets svar:

I nærværende forslag foreslås § 33, stk. 1 ændret til: "Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ledsagelse i op til 15 timer om måneden til en person med handicap, som ikke kan færdes alene på grund af sit handicap. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde over 15 timer om måneden, når der vurderes at være behov for dette."

Herved er den kommunale forpligtelse jf. § 22 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 29 af 7. august 2020 om støtte til personer med handicap, uændret "15 timer", men tilføjjelsen om mulighed for at tilbyde "over 15 timer" kan imødekomme individuelle behov om behov for ledsagelse i flere end 15 timer om måneden. "§ 34 – Flyttehjælp

Kommunerne er i dag meget tilbageholdende med at hjælpe med flytning – blandt andet fordi fraflytningskommunen pålægges den finansielle forpligtelse. Det giver incitament til at undlade at tilbyde hjælpen, idet kommunen ellers påtager sig finansieringsforpligtelsen for borgerens ophold, indtil personen fylder 18 år. Bestemmelsen kan dermed utilsigtet modvirke sin hensigt."

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

"§ 38 – Øvrige støtteforanstaltninger og merudgifter

Ændringen fra "dokumenterede eller sandsynliggjorte merudgifter" til alene "dokumenterede merudgifter" er en forringelse – og en forringelse for netop den gruppe borgere, der har allermindst råd til det.

De borgere, der søger om dækning af merudgifter, er netop dem, der ikke har råd til at afholde udgiften på forhånd. Krav om dokumentation betyder, at borgeren skal have afholdt udgiften, inden støtte kan gives. Det er en cirkellogik, der udelukker dem, der har størst behov.

NIIK bemærker desuden, at listen over støtteforanstaltninger i § 38 er kortere end i 2019-loven, uden at det er tydeligt, hvad der er faldet bort, og om dette er tilsigtet. Der anmodes om en eksplicit redegørelse herfor.

- NIIK anbefaler: Formuleringen 'dokumenterede eller sandsynliggjorte merudgifter' genindføres. Listen i § 38 bør ikke indskrænkes i forhold til 2019-loven uden begrundelse."

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der er ikke tiltænkt indskrænkning af de merudgifter, som kan dækkes. Dokumentation for merudgifter kan foreligge, inden udgiften afholdes. Jf. bemærkningerne til § 38, nr. 5, kan personen

med handicap på grund af handicappet have merudgifter til diætkost efter lægelig dokumentation, handicaprettede kurser, beklædning og fodtøj mm. Dokumentation for at skulle afholde disse merudgifter vil typisk foreligge afholdelse af udgiften.

”§§ 40-41 – Efterværn

NIIK er tilfreds med, at efterværn er tilføjet som et selvstændigt kapitel. Det er et vigtigt skridt. Men hvad er efterværn i praksis? Det fremgår ikke tilstrækkeligt klart, hvad målgruppen konkret kan kræve, hvornår efterværn iværksættes, og hvilken hjælp der gives.

Fysisk alder er ikke altid det samme som mental udvikling. Efterværn bør gives, når den unge er på det stadium, de har behov for det – ikke automatisk ved en bestemt alder alene. Der anmodes om indskrivning af konkrete rettigheder og tidsfrister.

→ NIIK bemærker: § 24 angiver 12 måneder før den unge fylder 18 år. § 40 angiver tidspunktet for den unges 16-årsdag. Disse bør bringes i overensstemmelse.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er ikke noget til hinder for, at en borger med handicap, hvis mentale udvikling ikke er alderssvarende, kan få ændret støtte på et senere tidspunkt i voksenalderen.

§ 24 angiver tidspunktet for, hvornår der skal udarbejdes en skriftlig handleplan for personer med handicap. § 40 angiver hvornår der skal forberedes et efterværn. Det er vigtigt, at der gives god tid til at forberede efterværnet, også i forhold til udarbejdelsen af en handleplan fra det fyldte 18. år.

”§ 64 – Tvangshenvisning til sundhedsvæsenet

§ 64 er en indgribende bestemmelse, der giver kommunalbestyrelsen mulighed for at træffe afgørelse om at henvise en umyndig person til sundhedsvæsenet uden forældrenes samtykke. NIIK anmoder om, at det præciseres, hvilke retssikkerhedsgarantier der gælder – herunder om der er klageadgang, og hvad der gælder i situationer, hvor personen med handicap selv nægter at lade sig undersøge eller behandle.

Der er en uafklaret gråzone: Hvad gælder for voksne borgere der ikke er umyndiggjorte, men som er i en proces med dette, eller hidtil ikke har haft behov for en formel foranstaltning? Loven er tavs om dette.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen omhandler henvisning til sundhedsvæsenet. Bestemmelsen regulerer ikke sundhedslovgivning.

Klagebestemmelser er fastsat i § 95 i nærværende forslag.

”§ 78 – Ledsagelse og ferie

Der mangler mulighed for fleksibel støtte til ferie – fx få timers ledsagelse på enkeltdage, for borgere med dynamiske funktionsnedsættelser, der ikke har behov for fuld ledsagelse, men som alligevel ikke kan afholde ferie uden nogen hjælp.

Herudover er det uafklaret, om borgere med funktionsvariation kan medtage offentlig støtte til ledsagelse ved ferie, konferencer eller ophold uden for Grønland. Såfremt dette ikke er muligt, fratager det reelt borgeren retten til ferie og deltagelse i samfundslivet – i strid med FN's Handicapkonvention. NIIK anmoder om eksplicit afklaring.”

Ressortdepartementets svar:

§ 78 fastsætter ”ledsagelse i op til 9 døgn”. Denne tidsramme kan i praksis fordeles på timer under afholdelse af ferie, men kan også fordeles på flere ferier.

Som udgangspunkt er støtte til ledsagelse ikke begrænset til Grønland.

”Strukturelle udfordringer der ikke løses med en lov alene.

Geografisk ulighed og manglende lokal tilgængelighed

Reelt er det kun i Nuuk, man kan modtage hjælpemidler, genoptræning, rehabilitering og socialpædagogisk støtte. Det er ikke en rimelig konsekvens af at bo i Grønland. Det er, jf. FN's Handicapkonvention, en krænkelse af borgernes ret til at leve på lige fod med andre.

Vi har mødt det konkret: Bor man i Qeqertarsuaq, kan man ikke nå en aftale i tide. Billetten er spildt. Alternativet er at flytte til Nuuk eller Danmark. Grønland tømtes for borgere med funktionsvariationer – det er den reelle konsekvens. Og der spildes enorme ressourcer på rejser og ophold, der udelukkende skyldes manglen på lokale tilbud.

NIIK har konkret foreslået, at man klæder folk op i hver by som lokale konsulenter på relevante områder – som blinde og svagtseende, hjælpemidler m.v. – så man ikke behøver at rejse til Synscenter Refsnæs eller Nuuk for enhver vurdering. Det bør skrives ind som en ambition og en plan i lovgivningsarbejdet.

NIIK anbefaler: En national plan for decentralisering af specialiseret støtte, samt en genforhandling og opdeling af Synscenter Refsnæs-aftalen i målrettede delpakker med krav om videns lagring i Grønland.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Manglende fagligt kompetent personale

Loven stiller krav og forventninger til kommunernes indsats. Men loven retter ikke op på manglen af fagligt kompetent personale – socialrådgivere, pædagoger, handicapfaglige specialister. Der mangler speciallæger, psykiatere, og i botilbud og boenheder er personalet i mange tilfælde ufaglært eller med kortvarige uddannelser.

Vi har set det på tæt hold: I en by er den ene institution ledet af en social- og sundhedshjælper, den anden af en ufaglært. De gør det så godt de kan. Men det er ikke godt nok – ikke fordi det er deres skyld, men fordi systemet svigter dem og de borgere, de er sat til at hjælpe.

NIIK anbefaler: Loven bør suppleres af en konkret, forpligtende uddannelses- og kompetenceplan for sagsbehandlere og støttepersonale. Loven alene er ikke nok.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Jf. bemærkningerne til forslaget afsættes bevilling til kurser mv. til implementering af forslaget.

”Evt. nedlæggelse af Socialstyrelsen

NIIK er bekymret for konsekvenserne af, at Socialstyrelsen evt. nedlægges. Det betyder, at Departementet på én gang bliver driftsherre, lovgiver, tilsynsenhed, godkendende myndighed for ophold i Danmark og klagemyndighed. Det er en magtkoncentration der er bekymrende, og som NIIK mener bør adresseres eksplicit.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

8. Autismeforeningen Kalaallit Nunaat:

”På vegne af Autismeforeningen Kalaallit Nunaat, fremsendes hermed bemærkninger til høringen vedrørende forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Generelt ser vi fra foreningens side positivt på det nye forslag, da det vil være med til at løfte hele handicapområdet til det bedre, og dermed forbedre forholdene for personer med handicap.

Den eneste bemærkning vi har, er at vi på området med usynlige handicap jævnligt møder udfordringer i forhold til tidlig indsats, da der er flere og flere børn i før-skole-alderen hvor man kan se at der er tydelige tegn på usynlige handicap, f.eks. enten autisme, ADHD eller tilsvarende, men der er begrænsede muligheder for at hjælpe disse børn og deres forældre, til dels i forhold til daginstitutionerne, og til dels generelt i hverdagen.

Nogle forældre formår til dels at få hverdagen til at fungere i hjemmet, men personalet i daginstitutionerne er for det meste ikke klædt på til hvordan de skal forholde sig til disse børn, og dermed støtte dem bedst muligt, og for det meste er der også begrænset hjælp at få hos MISI, da børnene som regel ikke har været i et udredningsforløb, og dermed ikke er handicap-registrerede og berettigede til den rette hjælp.

I og med der er ca. 2 års ventetid på at komme i et udredningsforløb, når der desværre at ske det at inden børnene er under udredning, er de kommet i en situation hvor de ikke fungerer i daginstitutionen og derfor vægrer sig mod at skulle afsted i institutionen, og dette følger dem videre til når de træder ind i skolestadiet, hvor der er stor risiko for skolevægring inden de er begyndt i skolen.

Det kunne derfor være ønskeligt at der blev gjort en indsats på dette område, i forhold til tidlig indsats, da en god oplevelse allerede i daginstitutionen også ofte er med til at give et godt videre forløb over i skole-regi.

Det ville være ideelt om kommunerne kunne bevillige hjælp i før-udredningsfasen, inden det går galt for familierne.

Det kunne måske være at institutionerne og MISI er bedre klædt på til opgaverne, og har mulighed for at hente hjælp hos fagfolk på området, selvom der ikke foreligger en handicapregistrering af det enkelte barn.

I sidste ende vil det være hjælp til både børn og deres forældre.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 16 kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om støtte, før der foreligger en udredning jf. § 18.

9. Ando og Jens Møller:

”Som forældre håber vi inderligt, at besøgsrejse til voksne bliver besluttet til hvert år uanset i hvor mange år man har boet i et døgninstitution for handicappede. Det er vigtigt at alle handicappede behandles ens uanset alder.

Vores begrundelse:

Vores yngste søn har infantil autisme og har ikke normalt sprog. Han er 32 år, men pgr.a. sit handicap er han som et lille barn på mange måder og har brug for sine forældre og komme hjem til sin hjemby hvert år efter et helt års afsavn.

Vi prøvede en gang efter nuværende lovændring hvor han kom på besøg efter 2 år, men vi kan alle se og mærke hvor hårdt de var for ham udfra hans adfærdsændring til det dårligere og med nedtrykthed og han tabte sig. Meget forkortet forklaring.

Vi har også bemærket, at nærmeste families mulighed for at blive støtteperson for at pleje og passe en handicappet i ens familie ser ud til at blive mere utydeliggjort med hensyn til tidligere lønsedler som kan bruges til at aflønne en støtteperson der er i familie med en handicappet i tilfælde af at det kan blive nødvendigt i en livsændring af forskellige årsager. Ude i kysten er der jo slet ikke nogen passende boenheder/døgninstitutioner specielt til autister og andre personer med handicap. Håber det er forståeligt hvad vi mener og, at det bliver taget med i betragtning.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 32, stk. 2: ”Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler for støttepersoner, jf. stk. 1.” Det er fundet mere hensigtsmæssigt, at de nærmere regler fastsættes i en bekendtgørelse frem for i Inatsisartutloven.

10. Ældretalsmanden:

”Ældretalsmanden takker for modtagelsen af høringssagen.

Indledende bemærkninger

Ældretalsmanden (herefter ÆT) afgiver hermed høringssvar til forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Forslaget er dateret den 20. april 2026 med høringsfrist den 23. april 2026. Denne høringsfrist vurderes ikke at være i overensstemmelse med almindelige principper for høringsprocesser. Det bemærkes dog, at ÆT modtog forslaget den 21. marts 2026”

Ressortdepartementets svar:

Høringsfristen er fastsat til 4 uger efter Retningslinjer for høringer. Der er dog tillagt 3 dage pga. helligdagene i påsken.

”I en tid med stigende antal ældre og en faldende arbejdsstyrke, der forventes at toppe inden for de kommende fire år, vurderer ÆT lovforslaget som meget ambitiøst. ÆT håber, at forslaget – såfremt det vedtages – vil blive positivt modtaget og loyalt efterlevet af samtlige relevante instanser i samfundet.

ÆT ser dog en væsentlig risiko i relation til anvendelse, kendskab og praktisk implementering af loven på tværs af sektorer. En ensartet digitalisering kan ikke i sig selv sikre forbedret sagsbehandling for borgere med handicap. Der er særligt risiko for, at afgørelser i praksis automatiseres, hvilket vil være uforeneligt med forvaltningsmyndigheders pligt til konkret og individuel vurdering, herunder forvaltningslovens § 24, stk. 2.

ÆT anbefaler derfor, at der i vejledningsform udarbejdes konkrete eksempler på kompetencefordeling og samarbejde, idet erfaringer viser, at det ofte er i disse grænseflader, at borgernes rettigheder tilsidesættes eller omgås.”

Ressortdepartementets svar:

Der forventes udarbejdet vejledning til nærværende forslag, bl.a. indeholdende eksempler på anvendelse af bestemmelserne i forslaget.

”Endvidere anbefales det, at Naalakkersuisut fra centralt hold genovervejer den fortsat gældende forordning om tværfagligt samarbejde af 1. november 1982. Denne forordning er over 44 år gammel og vurderes ikke længere at være tidssvarende i forhold til lovforslagets formål, herunder § 1 om forståelse for borgere med handicap og samfundsskabte barrierer. En modernisering vurderes nødvendig for at sikre, at den rette støtte ydes, og rettigheder overholdes.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

Det ligger uden for rammerne af nærværende forslag at ændre bestemmelserne i Landstingsforordning nr. 14 af 1. november 1982 om tværfagligt samarbejde i sociale sager.

”Ældre og aldersbetingede funktionsnedsættelser

ÆT bemærker positivt, at lovforslaget også omfatter personer med aldersbetingede funktionsnedsættelser. ÆT anbefaler, at dette perspektiv tillige indarbejdes i kommende forslag til ældrestøttelovgivning, hvilket har været påpeget tidligere.

ÆT vurderer, at personer under alderspensionsalderen, som er indskrevet på ældreinstitutioner, der er omfattet af samme regler kan overses, hvis der ikke laves ekstra særlig indsats for den gruppe borgere, og at dette kan indebære, at retten til frit valg af boligform i praksis igen tilsidesættes. Mindre bosteder kan i sådanne tilfælde være nødsaget til at tilbyde plejehjemspladser, selv om plejehjem ikke er målrettet denne borgergruppe.

Det understreges, at forordningen om ældreinstitutioner alene omfatter personer, der har nået den til enhver tid gældende aldersgrænse for alderspension.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”ÆT finder, at aldersbetingede funktionsnedsættelser og erhvervede handicap er væsentligt forskellige og bør håndteres forskelligt, hvis lovens intention om en sammenhængende og helhedsorienteret indsats skal realiseres. For yngre ældre, der som følge af samfundsskabte barrierer opholder sig på plejehjem, rejser dette spørgsmålet om, hvordan deres rettigheder sikres i overensstemmelse med handicapkonventionen.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

Jf. § 3 i nærværende forslag finder nærværende forslag anvendelse for personer med handicap, som har bopæl i Grønland, uanset alder, aldersbetingede funktionsnedsættelser og ophold på ældreinstitutioner.

”Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1, stk. 2

ÆT bemærker, at formuleringen ”ret til” bør erstattes eller tydeliggøres med ”skal” for at undgå fortolkningstvív. Det bør fremgå tydeligere – enten i bekendtgørelse eller vejledning – hvilke borgere der skal modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats efter denne lov. Dette gælder også i relation til samarbejde mellem flere interne og eksterne aktører, eksempelvis Majoriaq, behandlingssteder og bosteder.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

Der forventes udarbejdet vejledning til nærværende forslag, bl.a. indeholdende eksempler på anvendelse af bestemmelserne i forslaget.

”Til § 4

Det bemærkes, at gældende lov § 7 ikke gentages i forslaget, men i stedet erstattes af tidligere § 7, stk. 2. ÆT er bekymret for, at dette kan medføre vanskeligheder i sagsbehandlingen, særligt i forhold til koordinering mellem flere regelsæt og vurderingen for barnets bedste, som dermed risikerer at blive overset.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Til § 5

ÆT vurderer, at begrebet ”rehabilitering” mangler i bestemmelsen. Der er en væsentlig forskel mellem træning og rehabilitering, og rehabilitering kan ikke udelukkende finde sted i Pissassarfik.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 39 kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at tilbyde en person med handicap habilitering og rehabilitering på Pissassarfik, herunder som et tidsbegrænset ophold, hvis det findes at være af væsentlig betydning for opretholdelse af personens funktionsniveau.

”Til § 7

ÆT anbefaler, at bestemmelsen opdeles i flere stykker for tydeligere at adskille forpligtelser og skal-bestemmelser. Eksempelvis bør formuleringen i stk. 2 om tidlig forebyggende indsats og opsøgende arbejde flyttes til et selvstændigt stk. 3, for at undgå at centrale forpligtelser overses.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne i § 7 er vurderet at være klare.

”Til §§ 8 og 9

ÆT finder ordlyden i § 8 problematisk, særligt formuleringen om, at der ”eksisterer de rette støttemuligheder”. Der henvises til, at flere borgere under alderspensionsalderen, med fysiske handicap, i dag er indskrevet på plejehjem – med eller uden egen vilje – fordi der ikke eksisterer passende botilbud. Under disse omstændigheder vurderes det meget vanskeligt at efterleve bestemmelsen i praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Til § 10 og § 23, stk. 5

ÆT anbefaler, at det gøres til et krav, at bisiddere har en udstedt autorisation for at kunne varetage hvervet. Desuden stilles spørgsmål ved, hvorfor ordningen alene gælder denne Inatsisartutlov, når borgere med handicap kan have behov for støtte efter anden sociallovgivning. Det bør afklares, om godkendte bisiddere vil være omfattet af selvstyrebekendtgørelsen om borgerligt ombud.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 10, stk. 3 gælder: ” Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om udpegning, honorering, indhentning af straffeattest og børneattest, samt kvalifikations- og kompetencekrav, der skal stilles til en bisidder.”

Jf. § 2 gælder følgende: ”Bisidder: En person der bistår personer med handicap og har indgående kendskab til samt erfaring inden for social- og handicapområdet og har gennemført et bisidderkursus udbudt af Naalakkersuisut.” Disse kompetencer vurderes tilstrækkelige i forhold til mulighederne for støtte til en person med handicap fra en bisidder.

”Til § 18 og § 64

ÆT har konstateret, at mange ældre ikke tilbydes demensudredning, selv om dette burde ske. Set i lyset af et stigende antal ældre og yngre personer med demens forudsætter lovforslagets intention, at sundhedsvæsenet tilbyder og gennemfører demensudredninger, således at korrekt behandling og støtte kan iværksættes, jf. bl.a. § 24.

Som sidebemærkning til § 64 bemærkes, at undladelse af handling kan skyldes manglende viden hos værger. Der findes i Grønland ikke en særskilt værgemålslov, hvilket skaber usikkerhed om værgers pligter og ansvar.”

Ressortdepartementets svar:Taget til efterretning.

”Til § 29

ÆT bemærker, at der i forslaget er indført skærpede krav sammenlignet med den gældende lovgivning. Det er positivt, men samtidig er der veldokumenteret forhold, at der fortsat mangler tilbud til borgere med både fysiske og kognitive handicap. Flere yngre borgere er fortsat indskrevet på alderdomshjem, der reelt er målrettet personer over 67 år.

ÆT noterer samtidig, at der i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser lægges op til tidsbegrænsning for indsatsen. Med de nuværende manglende institutions- og botilbud vurderer ÆT, at sådanne tidsbegrænsninger kan være urealistiske og i praksis problematiske.

ÆT bemærker ligeledes, at forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen skal yde økonomisk støtte til en person, der varetager den daglige pleje af en person med handicap i eget hjem, når omsorgsopgaven ikke kan forenes med fuldtidsarbejde. Eftersom de konkrete regler om beregning og regulering endnu ikke er fastlagt, vurderes det samlet set vanskeligt at skønne over de økonomiske konsekvenser.

Det anbefales, at der fastsættes nærmere bestemmelse om afgrænsning af gråzoner mellem kommunale og sundhedsfaglige opgave områder, samt at der stilles krav om systematiske plejetyngde målinger, da man kan antage, kan være ressourcekrævende at varetage pasning af borger med handicap i eget hjem.”

Ressortdepartementets svar:Ikke indarbejdet.

§ 29 er en delvis videreførelse af § 40 i gældende inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

Det kan medtages i kommende vejledning til nærværende forslag, i hvilket omfang plejetyngdemåling kan anvendes som fagligt værktøj i de enkelte sager.

”Til § 34

ÆT anbefaler, at det præciseres, om bopæl alene forstås som bopæl i Grønland, eller om bestemmelsen også finder anvendelse inden for Rigsfællesskabet, herunder ved midlertidigt ophold uden for Grønland efter § 59.”

Ressortdepartementets svar:

Der skal gøres opmærksom på § 3 i nærværende forslag:

”Denne Inatsisartutlov finder anvendelse for personer med handicap, som har bopæl i Grønland, uanset alder, aldersbetingede funktionsnedsættelser og ophold på ældreinstitutioner.

Stk. 2. Inatsisartutloven finder endvidere anvendelse for personer med handicap, som ved afmærkelse af grønlandske sociale myndigheder anbringes uden for Grønland, jf. § 58 eller § 60.”

”§ 36 Individuel tidsbegrænset støtte

ÆT bemærker, at § 36 om individuel tidsbegrænset støtte er stramt afgrænset til maksimalt 6 måneder og kun kan tildeles én gang for samme hjælpebehov. Bestemmelsen forudsætter desuden, at støtten kan forbedre borgerens funktionsniveau eller effektivt forebygge forværring.

For mange ældre borgere er funktionsnedsættelserne imidlertid varige, fremadskridende eller svingende, eksempelvis ved demens, multisygdom, alderssvækkelse eller følger efter sygdom og fald. For denne gruppe er forbedring ofte ikke realistisk, og forebyggelse kræver som regel vedvarende eller langsigtet støtte frem for tidsbegrænsede indsatser. Bestemmelsens udformning indebærer derfor en risiko for, at ældre med reelle støtte- og omsorgsbehov vurderes som ikke egnede til ydelsen og dermed falder uden for ordningen.

Endvidere bemærkes det, at § 36 er en kan-bestemmelse, hvilket giver betydeligt kommunalt skøn og risiko for uens praksis. Dette kan svække forudsigelighed og retssikkerhed for en i forvejen sårbar borgergruppe.

Samlet vurderet er § 36 kun i begrænset omfang egnet til ældre med funktionsnedsættelser. ÆT anbefaler derfor, at der i lovgivningen sikres større klarhed om ældre borgeres adgang til støtte og bedre sammenhæng mellem tidsbegrænsede indsatser og varige støtteforanstaltninger, så ældre ikke efterlades uden nødvendig hjælp, når midlertidige tilbud ophører.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

I den kommende vejledning til nærværende forslag vil blive uddybet eksempler på individuel tidsbegrænset støtte inden for bestemmelsens rammer.

”Til § 42 stk.2 2)

Det bør afklares, hvilke mål der skal være styrende for at beboere kan fungere sammen, idet det forudsættes, at kommunerne ikke sammen blander borgere med psykiske og fysiske handicap”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det må bero på en konkret faglig vurdering, hvilke personer med handicap der kan fungere sammen i et bokollektiv. Der kan evt. medtages eksempler i den kommende vejledning til nærværende forslag.

”Til 47 & § 48 stk.1

Man ønsker igen at præcisere at eksisterende ældre institutioner er målrettet ældre, som tydeligt fremgår forordning om ældre institutioner, er man vidende om, at der langs kysten, bebor yngre med handicap ældre institutioner og er bekymrende, at deres rettigheder for anden tilbud ikke ydes. Det anbefales, da der er en klar og retligt bindende forpligtigelse for Naalakkersuisut til at oprette handicapinstitutioner, således borgere med fysisk handicap som er indskrevet ældre institutioner sikres adgang til relevant og mere specialiserede botilbud.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne i nærværende forslag er klare. Det er i praksis, at personer med handicap ikke ydes det botilbud, som matcher deres behov, når borgere med handicap og under aldersgrænsen for alderspension, anbringes i ældreinstitution.

”Til § 49

Det kunne overvejes, om der bør indsættes en ny bestemmelse om, at der mellem kommuner og handicapinstitutioner drevet af selvstyret, kan indgås samarbejdsaftaler, således ældre borgere med handicap indskrevne ældreinstitutioner også kan få gavn af.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Kommunale aktivitetstilbud til ældre er reguleret i landstingsforordningen om ældreinstitutioner mv.

”Til § 51

Bestemmelserne i §§ 51–52 behandler personer med handicap som en ensartet gruppe og undlader dermed at tage højde for de særlige hensyn, der gælder for ældre, herunder aldersrelateret skrøbelighed, omfattende plejebehov og behov for sundhedsfaglig omsorg. Dette indebærer en risiko for, at ældre med handicap anbringes i sikrede tilbud, der hverken er alderssvarende, sundhedsfagligt egnede eller forenelige med en værdig alderdom.

Det bemærkes endvidere, at lovforslaget overvejende vægter sikkerhedsmæssige hensyn, mens der ikke stilles tilsvarende klare krav om omsorg, pleje og helbredsmæssig forsvarlighed. For ældre borgere er denne balance særligt problematisk og kan føre til uforholdsmæssige og uhensigtsmæssige frihedsindgreb.

På den baggrund anbefales det, at lovforslaget suppleres med tydelige bestemmelser eller bemærkninger, der sikrer, at ældre med handicap identificeres som en særskilt og særligt sårbar målgruppe, og at anbringelse kun kan ske i rammer, der respekterer hensynet til alder, helbred og menneskelig værdighed.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der reguleres ikke særlige bestemmelser for bestemte aldersgrupper eller andre kategorier af personer med handicap.

”Til § 53

Trods for at definitionen døgntilbud også gælder alderdomshjem, at man i bekendtgørelsesform, opstiller hvad man definere er et botilbud, er for at man ikke glemmer borgere tilbudt ophold på alderdomshjem, også skal udarbejdes udviklingsplan.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 2, nr. 3: ”Botilbud: Bokollektiver, beskyttede boenheder og døgntilbud.” Ældreinstitutioner er omfattet af landstingsforordningen om ældreinstitutioner mv.

”Til § 54 samt §§ 84–86 om personrettet og driftsorienteret tilsyn

ÆT bemærker, at § 54 samt §§ 84–86 etablerer et omfattende, systematisk og forpligtende personrettet og driftsorienteret tilsyn for personer med handicap, herunder krav om statusrapporter, mulighed for anmeldte og uanmeldte tilsyn samt pligt til at iværksætte skærpet personrettet tilsyn ved alvorligt bekymrende forhold.

Bestemmelserne sikrer, at kommunalbestyrelsen løbende fører kontrol med, om opholdet på botilbud fortsat opfylder den enkelte persons fysiske, psykiske og sociale behov, og at der reageres uden unødigt ophold ved tegn på omsorgssvigt, mistrivsel eller væsentlige ændringer i personens forhold. Dette bidrager væsentligt til retssikkerhed, forebyggelse og tidlig indsats for en særligt sårbar borgergruppe.

ÆT finder det imidlertid problematisk, at tilsvarende klare og lovfæstede krav om personrettet tilsyn, statusrapportering, underretningspligt og skærpet tilsyn ikke gælder for ældre på plejehjem og alderdomshjem. Mange ældre med handicap befinder sig i sammenlignelige – og ofte mere skrøbelige –, herunder ældre med demens, kognitiv svækkelse, hurtigt faldende funktionsevne og omfattende plejebehov.

Manglen på tilsvarende regler på ældreområdet indebærer en væsentlig forskel i beskyttelse og retssikkerhed for sårbare borgere, alene begrundet i alder. Dette giver risiko for, at mistrivsel, funktionsfald, omsorgssvigt eller alvorlige bekymrende forhold ikke opdages eller håndteres rettidigt.

ÆT anbefaler derfor, at forslaget udvides eller suppleres, således at ældre på plejehjem og alderdomshjem omfattes af tilsvarende krav om personrettet tilsyn, herunder regelmæssig statusrapportering, mulighed for anmeldte og uanmeldte tilsyn samt pligt til at iværksætte skærpet tilsyn ved alvorligt bekymrende forhold. Herved sikres ensartede minimumsstandards for værdighed, integritet og beskyttelse af alle sårbare borgere, uanset alder.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Nærværende forslag omfatter ikke bestemmelser, som hører under Landstingsforordning om ældreinstitutioner mv.

”Til § 64

Undladelse kan være begrundet i manglende kendskab hos værger om de opmærksomheder beskikkede værger har, hvilket kan hænge sammen med, at der ikke eksisterer værgemålslovgivning i Grønland.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Til § 66 om seksualpolitik på botilbud for personer med handicap

ÆT finder forslaget til § 66 fagligt velbegrundet og nødvendigt, idet det tydeligt anerkender seksualitet som et basalt menneskeligt behov og styrker forebyggelsen af seksuelle overgreb mod sårbare borgere.

Samtidig bemærkes det, at de problemstillinger, som bestemmelsen adresserer for personer med handicap, i mindst samme grad gør sig gældende for ældre på alderdomshjem og plejehjem, særligt

ældre med demens, kognitiv svækkelse eller behov for omfattende personlig pleje. Disse ældre befinder sig ofte i sammenlignelige sårbarhedssituationer, men er i dag ikke omfattet af tilsvarende lovfæstede krav om seksualpolitik, procedurer og beskyttelse.

ÆT anbefaler derfor, at forslaget udvides, så krav om seksualpolitik, forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb også omfatter ældre på alderdomshjem og plejehjem. Herved sikres ensartede minimumsstandarder for værdighed, integritet og beskyttelse af alle sårbare borgere – uanset alder.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Forholdene på ældreinstitutioner reguleres i landstingsforordningen om ældreinstitutioner mv.

”§ 81 stk.2

Det bemærkes, at der indsættes nye bestemmelse efter stk. 1. Det giver anledning til undren, da man forstår at denne lovforslag bliver til en subsidiær lov, og kan medføre uklarhed, for hvornår denne lov skal benyttes.”

Ressortdepartementets svar:

Det vil være en konkret, individuel vurdering, om støtte til udgifter til kistetransport ydes efter nærværende forslag eller anden lovgivning.

”Afsluttende bemærkninger

Det bemærkes, at lovforslaget har mange beføjelsesbestemmelser, hvor Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler herom.

Ældretalsmanden anerkender lovforslagets ambition om at styrke rettigheder og støtte til personer med handicap.

Det er imidlertid ÆT’ samlede vurdering, at lovforslaget i sin nuværende form rummer betydelige retssikkerhedsmæssige og praktiske udfordringer – særligt for ældre med funktionsnedsættelser, som risikerer at blive overset i en generel og ensartet regulering.

ÆT opfordrer derfor Naalakkersuisut til at inddrage ovenstående bemærkninger i det videre lovarbejde, så der sikres klare rammer, sammenhængende indsatser og ligeværdig beskyttelse af alle sårbare borgere – uanset alder.

Vi står gerne til rådighed for yderligere dialog, spørgsmål og samarbejde om ældrerelaterede tiltag.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

11. MIO:

”MIO takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Dette høringssvar tager udgangspunkt i MIO’s tidligere høringssvar fra 2024 samt en gennemgang af det reviderede lovforslag. Vurderingen er foretaget ud fra et børne- og ungeperspektiv med afsæt i FN’s Konvention om Barnets Rettigheder, særligt artikel 3, 12, 23 og 34:

- Artikel 3: Sikring af barnets interesser
Samfundets forpligtelse til at sikre barnets interesser, når der træffes beslutninger. Statens forpligtelse til at vedtage særlige regler, der beskytter barnet.
- Artikel 12: Retten til at udtrykke meninger
Barnets ret til at give udtryk for en mening og krav på, at denne mening respekteres.
- Artikel 23: Børn med handicap
Et barn med handicap har ret til at modtage den bedste form for hjælp, omsorg og oplæring for at sikre barnet størst mulig selvtilid og mulighed for at leve et indholdsrigt og aktivt liv.
- Artikel 34: Seksuel udnyttelse
Barnets ret til beskyttelse mod seksuel udnyttelse og mishandling, herunder prostitution og medvirken i pornografi. Derudover deler MIO Handicaptalsinstitutionen Tilioqs vurderinger af lovforslaget og tillægger disse betydelig vægt, idet Tilioq som national ekspertinstitution på handicapområdet har særlig indsigt i feltets udfordringer og behov.

Overordnede bemærkninger

MIO anerkender, at det samlede lovforslag indeholder en række væsentlige og positive styrkelser af området for personer med handicap. Samtidig er det fortsat MIO’s vurdering, at lovforslaget i sin nuværende form ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at børn med handicap og deres familier understøttes helhedsorienteret, tilstrækkeligt og rettidigt, særligt i forhold til forebyggelse, inddragelse og støtte i hjemmet. MIO fastholder derfor flere af de tidligere rejste bekymringer fra 2024, samtidig med at der er nye problemstillinger i det reviderede forslag, som kræver yderligere opmærksomhed.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i lovforslaget:

Nærtstående pasning af person med handicap (§ 29-31) MIO noterer, at lovforslaget indeholder mulighed for ansættelse af nærtstående til at varetage omsorgen for en person med handicap.

Ordningen kan i nogle tilfælde give forældre mulighed for at blive ansat til at passe deres barn i hjemmet. MIO vurderer dog, at ordningen ikke i tilstrækkelig grad imødekommer behovet for en stabil støtte til forældre til børn med handicap, som får nedsat erhvervsevne som følge af barnets funktionsnedsættelse. Særligt bemærkes, at ansættelse efter § 30 som udgangspunkt er tidsbegrænset til 6 måneder med mulighed for forlængelse op til 3 måneder, hvis særlige forhold taler herfor. Ordningen fremstår dermed primært som en midlertidig løsning i afventning af udredning eller egnede tilbud og tager ikke højde for, at mange familier har et langvarigt eller varigt støttebehov. Den tidligere efterspurgte model om lønkomensation til forældre er fortsat ikke indarbejdet i lovforslaget. MIO vurderer derfor fortsat, at lovforslaget ikke i tilstrækkelig grad sikrer ligestilling mellem familier med og uden børn med handicap.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

” Visitation og central styring (§ 46–47) MIO anerkender etableringen af et centralt visitationssystem og krav om tilstrækkeligt antal pladser i døgntilbud. Det er dog fortsat afgørende, at visitationssystemet ikke alene bliver administrativt effektivt, men også sikrer:

- barnets ret til hurtig og fagligt kvalificeret indsats
- ensartet praksis på tværs af kommuner
- tydelig inddragelse af barnet og familien i processen

MIO efterlyser samtidig større tydelighed om, hvordan barnets bedste konkret sikres i visitationsbeslutninger.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Der forventes udarbejdet vejledning til nærværende forslag, bl.a. indeholdende eksempler på anvendelse af bestemmelserne i forslaget.

”Døgntilbud (§ 48–54) MIO bemærker positivt, at der stilles krav om udviklingsplaner og systematisk opfølgning gennem statusrapporter. MIO fastholder dog sin tidligere bekymring om, at lovgivningen fortsat i høj grad er målstyret og funktionsorienteret, men i mindre grad eksplicit anerkender omsorg som en selvstændig og grundlæggende forudsætning for trivsel og udvikling. Det anbefales fortsat, at omsorg indskrives tydeligt som en del af formålet med døgntilbud. I forhold til anbringelse på sikrede døgntilbud er det endvidere afgørende, at der sikres:

- klare retssikkerhedsgarantier for børn med handicap i kriminalretlige systemer
- særlig faglig beskyttelse af børn med kognitive og kommunikative vanskeligheder
- løbende børneinddragelse i alle beslutninger om anbringelse og ophold”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Jf. § 48 i nærværende forslag: ” Stk. 3. Et døgntilbud er et botilbud, hvor personer med handicap bor og modtager støtte, pleje og omsorg hele døgnet, alle årets dage.”

Nærværende forslag regulerer ikke forhold, som henhører under kriminalretten.

Jf. § 48, stk. 4, fastsætter Naalakkersuisut nærmere regler om døgntilbud og sikrede døgntilbud.

”Henvisning til sundhedsvæsenet (§ 64) MIO bemærker, at § 64 anvender formuleringen “kan” i relation til kommunalbestyrelsens mulighed for at træffe afgørelse om henvisning til sundhedsvæsenet. MIO vurderer, at der i bestemmelsen bør anvendes en mere forpligtende formulering, således at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om henvisning til sundhedsvæsenet, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Dette vil tydeliggøre kommunalbestyrelsens ansvar og styrke retssikkerheden for børn, unge og andre umyndige personer med handicap, hvor der er risiko for alvorlig eller varigt nedsat funktionsevne som følge af manglende undersøgelse eller behandling.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Forebyggelse af overgreb og seksualpolitik (§ 65–66) MIO anerkender, at området for forebyggelse af seksuelle overgreb er styrket i lovforslaget. MIO fastholder dog en bekymring for, at lovgivningen i sin nuværende form ikke i tilstrækkelig grad sikrer:

- obligatorisk kompetenceudvikling for personale
- klare handlepligter uden fortolkningsrum
- ensartet implementering på tværs af botilbud

MIO understreger, at forebyggelse ikke alene kan baseres på opmærksomhed, men kræver systematisk træning, kompetenceopbygning og tydelige handleprocedurer.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

” Besøgsrejser (§ 75–80) MIO anerkender de omfattende bestemmelser om besøgsrejser og opretholdelse af kontakt mellem børn, unge og deres familier. Dette vurderes som et vigtigt skridt i forhold til barnets ret til kontakt med sit netværk. MIO anbefaler dog fortsat fokus på:

- barnets egen stemme i beslutninger om besøg
- fleksibilitet ved geografiske og praktiske udfordringer
- sikring af, at kontakt ikke begrænses af økonomiske eller administrative barrierer”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

” Tilsyn (§ 84–90) MIO finder det positivt, at tilsynssystemet indeholder både kommunalt og centralt tilsyn samt mulighed for påbud. MIO anbefaler dog:

- øget gennemsigtighed i tilsynsrapporter
- systematisk inddragelse af børn og unge i tilsyn
- tydeligere reaktionspligt ved alvorlige bekymringer”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

Det skal bemærkes, at Tilsynsenhedens tilsynsrapporter offentliggøres på hjemmesiden naalakkersuisut.gl.

”Samlet vurdering MIO vurderer samlet set, at lovforslaget indeholder væsentlige forbedringer. Samtidig er det MIO’s vurdering, at lovforslaget fortsat indeholder mangler, bl.a. i forhold til:

- støtte til familier til børn med handicap
- barnets inddragelse og ret til indflydelse
- implementering af forebyggelse af overgreb
- tydeliggørelse af omsorg som grundlæggende rettighed MIO opfordrer derfor til, at lovforslaget justeres, så det i højere grad sikrer en helhedsorienteret, rettighedsbaseret og børnevenlig tilgang til børn med handicap og deres familier.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

12. IPPS:

”IPPS takker for denne mulighed for at kommentere på forslaget.

Generelt IPPS finder det positivt, at der løbende arbejdes med tilpasning af loven, ligesom IPPS også ser det som positivt, at Naalakkersuisuts handicappolitik bygger på en forståelse af handicap som de samfundsskabte barrierer, som en person med funktionsnedsættelse møder i samfundet. IPPS værdsætter, at formålet med forslaget er at personer med handicap kan få fuldt udbytte af menneskerettighederne og fundamentale frihedsrettigheder.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”IPPS har følgende bemærkninger til de enkelte dele af forslaget:

Finansiering af lovforslaget

Af bemærkningerne (pkt. 3) fremgår det, at beregningerne af de økonomiske konsekvenser er skønsmæssige og at nogle estimerede udgifter er forbundet med stor usikkerhed på grund af mangel på valide landsdækkende data på de berørte områder. IPPS er opmærksom på de særlige udfordringer med dataindsamling (og i tillæg rekrutterings- og fastholdelsesproblemerne i personalesituationen), som gør det vanskeligt at beregne et præcist estimat over de økonomiske og administrative udgifter. Datamangel er en reel udfordring, som tidligere også er påpeget i forbindelse med den internationale rapportering¹. “1 Se Afsnit C ”Særlige forpligtelser (artikel 31-33) Statistik og dataindsamling (artikel 31)” side 15: Anbefalingerne fra FN's handicapkomité - Afsluttende bemærkninger til Danmarks samlede anden og tredje periodiske beretning”. ”FN's Handicapkonvention er en af de få menneskerettighedskonventioner, der udtrykkeligt fastsætter rammer for dataindsamling: Medlemsstaterne forpligter sig til at indsamle passende oplysninger, herunder statistiske og forskningsmæssige data, således at de kan formulere og gennemføre politikker, som udmønter denne konvention i praksis. (Handicapkonventionens artikel 31).

- IPPS anbefaler derfor, at departementet sikrer valid dataindsamling på de berørte områder.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. § 96 er kommunalbestyrelsen forpligtet årligt at fremsende statistiske oplysninger til Naalakkersuisut.

”Personalets fokus på menneskerettigheder I de almindelige bemærkninger (pkt. 2.1) beskrives det, at det er væsentligt, at kommunen, som træffer afgørelse om støtte til basale behov og at personalet, som yder støtten, har fokus på personens menneskerettigheder. Støtten skal sikre f.eks. personens ret til at deltage i samfundslivet og herunder det i det politiske liv. IPPS finder det positivt, at der er

rettes fokus på personalets viden om menneskerettigheder. Det er ofte i kommunerne, at en stor del af den menneskeretlige beskyttelse gennemføres i praksis. Der fremgår imidlertid ikke en præcisering af hvad dette fokus på menneskerettigheder konkret indebærer, eller hvordan personalet vil få fokus på menneskerettigheder.

- IPPS anbefaler derfor, at ledere og personale tilbydes kurser i FN's Handicapkonvention.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Tydeligere placering af ansvar

I bemærkningerne anføres det, at ”der bør arbejdes på at etablere et tilbud i Grønland” pkt. 2.9.1 og 2.9.2). Der fremgår imidlertid ikke en tidshorisont eller nærmere beskrivelse af ansvarsplacering af bemærkningerne.

- IPPS anbefaler, at der indsættes en tidshorisont og en nærmere beskrivelse af ansvarsplacering for denne plan.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Tidsbegrænsningen fastsættes individuelt i de enkelte sager, hvorfor der ikke kan indsættes en tidshorisont i nærværende forslag. Ansvarsplaceringen afhænger af, hvilket konkret tilbud i Grønland der bør arbejdes på.

”Mangel på socialrådgivere Af de almindelige bemærkninger (pkt. 3.7) fremgår det, at kommunerne har tilkendegivet, at de er bekymrede for den øgede kompleksitet i lovgivningen og tillige har NIIK og Tilioq udtrykt bekymring om sagsbehandling og korrekt sagsbehandling,

1 Se Afsnit C ”Særlige forpligtelser (artikel 31-33) Statistik og dataindsamling (artikel 31)” side 15: Anbefalingerne fra FN's handicapkomité - Afsluttende bemærkninger til Danmarks samlede anden og tredje periodiske beretning hvorfor der i forslaget afsættes 2,8 mio. kr. årligt svarende til 5,5 socialrådgiver årsværk (fordelt på fem kommuner). IPPS værdsætter, at der indhentes viden fra centrale aktører og at der afsættes ekstra midler til flere årsværk i kommunerne. Samtidig vil IPPS adressere manglen på uddannede socialrådgivere: En undersøgelse fra NIISIP, Socialrådgiverforeningen, viser, at i 2022 manglede 155 socialrådgivere i de fem kommuner og i Avannaata Kommunua er fire ud af 51 jobs besat af en person, som er uddannet socialrådgiver2.” ”2 Undersøgelse: Der mangler 155 socialrådgivere. Hvorfor vil socialrådgiverne ikke arbejde i kommunerne? | KNR”

- IPPS anbefaler, at departementet sikrer større overensstemmelse mellem lovgivningens ambitioner og den faktiske kapacitet.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Evaluerings

Da der er tale om en omfattende revidering af den gældende lov, fremhæver IPPS vigtigheden af at registrere viden om hvorvidt nye tiltag opfylder formålet og får den positive virkning, der er tilsigtet.

- IPPS anbefaler, at lovforslaget tilføjes en evaluering fra det tidspunkt, loven træder i kraft med henblik på at overvåge og tilvejebringe viden i systematisk form om negative såvel som positive konsekvenser af loven.”

Ressortdepartementets svar:

Det forventes, at digitalisering af sagsbehandlingen samt pligten til at indsende statistiske oplysninger årligt vil tilvejebringe ny viden om brugen af støttemulighederne i nærværende forslag.

13. Institut for Menneskerettigheder:

”Overordnede bemærkninger

Der er tale om en større revision af den gældende Inatsisartutlov nr. 13 af 12. juni 2019 om støtte til personer med handicap. Loven får blandt andet en ny struktur og udvides med 22 paragraffer.

Det er væsentligt at sikre viden hos myndigheder og sagsbehandlere om den nye handicapstøtte lov, herunder hvordan den adskiller sig fra den gældende lov.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet sikrer vidensformidling om den nye handicapstøtte lov blandt sagsbehandlere og andre relevante personer, for eksempel gennem uddannelse og kurser, vejledningsmateriale og/eller digitale læringsplatforme.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. afsnit 3 i de almindelige bemærkninger til forslaget, er der afsat midler til kurser mv.

”Instituttet bemærker desuden, at et centralt kritikpunkt i forhold til den gældende handicapstøtte lov har været, at adgangen til de rettigheder, som loven giver, i mange tilfælde er begrænset i praksis.

Det kan blandt andet skyldes manglende viden om, hvordan loven skal fortolkes, men andre forhold kan også spille ind.

Instituttet henviser til Naalakkersuisuts Redegørelse for Grønlands efterlevelse af FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap fra 2022, side 24.

Instituttet noterer sig, at departementet har redegjort for sine overvejelser herom i de almindelige bemærkninger afsnit 3 i nærværende udkast til forslag til Inatsisartutlov. Efter instituttets opfattelse vil det dog være hensigtsmæssigt, at der bliver fulgt op på, hvordan dette vil udmønte sig i praksis.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet følger op på, hvordan de nye rettigheder, lovforslaget vil indføre, bliver realiseret i praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Jf. Selvstyrets bekendtgørelse med tilsyn på det sociale område fører Tilsynsenheden tilsyn med kommunernes administration af nærværende forslag. Endvidere forventes, at digitalisering af handicapsagsbehandlingen vil give mulighed for data, som kan bidrage til viden om, hvordan forslaget realiseres i praksis.

”Lovens målgruppe

Det fremgår af udkastet til Inatsisartutlovens § 3, stk. 1, at loven finder anvendelse på personer med handicap, og af § 2, nr. 1, at personer med handicap er personer, der har en varig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Det angives i de specielle bemærkninger til § 2, nr. 1, at definitionen er identisk med definitionen af handicap i FN's handicapkonventions artikel 1, 2. afsnit.

Instituttet bemærker, at der ifølge FN's handicapkonventions artikel 1, 2. afsnit, skal være tale om en “langvarig” funktionsnedsættelse – og ikke en “varig” (permanent) funktionsnedsættelse som formuleret i udkastet til Inatsisartutlovens § 2, nr. 1. Der findes ikke en generel afgrænsning af, hvornår en funktionsnedsættelse kan anses for “langvarig”. Det vil bero på en konkret vurdering. Se EU-Domstolens dom af 1. december 2016 i Daouidi (C-395/15), afsnit 48-59.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet ændrer definitionen af handicap i Inatsisartutlovens § 2, nr. 1, til, at der skal være tale om en “langvarig” funktionsnedsættelse.”

Ressortdepartementets svar:Indarbejdet.

Hensigten med forslaget er at følge FN's handicapkonvention. Der vil reelt ikke være forskel på "varig" og "langvarig" funktionsnedsættelse i konkrete sager, da varigheden af en funktionsnedsættelse beror på en aktuel faglig vurdering.

"Udkastet til Inatsisartutlov angiver ikke, hvor alvorlig funktionsnedsættelsen skal være. Dette er i tråd med FN's handicapkonventions artikel 1, som ikke stiller krav til, hvor omfattende funktionsnedsættelsen skal være. I stedet er det afgørende, om funktionsnedsættelsen i samspil med forskellige barrierer hindrer personer i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Det er dog instituttets erfaring, at det er en almindelig misforståelse, at der kun er tale om et handicap, hvis funktionsnedsættelse har en vis alvor.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet ekspliciterer i de specielle bemærkninger til § 2, nr. 1, at det er uden betydning for, om en person har et handicap i lovens forstand, hvor alvorligt vedkommendes funktionsnedsættelse er."

Ressortdepartementets svar:Indarbejdet."Bisidderordning

Instituttet anser det for positivt, at bisidderordningen i den gældende Inatsisartutlovs § 24 videreføres i forslaget til § 10.

Forslaget til § 2, nr. 2, indfører en ny definition af en bisidder som en person, som bistår personer med handicap, har indgående kendskab til samt erfaring inden for social- og handicapområdet og har gennemført et bisidderkursus udbudt af Naalakkersuisut.

Definitionen stiller umiddelbart høje krav til bisidderne, hvilket forekommer hensigtsmæssigt, hvis de forventes at agere som en slags professionelle bisiddere.

Instituttet bemærker dog, at personer med handicap – på lige fod med andre mennesker – også har ret til at vælge andre personer som bisiddere end bisiddere fra kommunens bisidderordning, jf. FN's handicapkonventions artikel 12.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet tydeliggør, at personer med handicap også har ret til at vælge andre personer som bisiddere end bisiddere fra kommunens bisidderordning.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

Hensigten er at følge FN's handicapkonventions artikel 12 om lighed for loven, hvilket inkluderer anerkendelse af, at personer med handicap har rets- og handleevne på lige fod med andre i alle livets forhold.

”Ret til støtte til frit at kunne vælge bolig

Instituttet anser det for positivt, at retten til støtte til at kunne blive i egen bolig i den gældende Inatsisartutlovs § 4 videreføres i forslaget til § 9.

Departementet foreslår at ændre ordlyden fra “at forblive i eget hjem” i den gældende § 4 til “at kunne vælge bolig” i den foreslåede § 9. Dette synes umiddelbart at indebære en udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde, hvilket instituttet anser for positivt og i tråd med handicapkonventionens artikel 19.

Instituttet bemærker dog, at det også er blevet tilføjet til bestemmelsen, at personer med handicap har ret til støtte til frit at kunne vælge bolig, “i det omfang det er muligt.” Det er ikke nærmere præciseret i bemærkninger til lovforslaget, hvad dette indebærer.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet tydeliggør, at personer med handicap skal sikres mulighed for at vælge deres bopæl, samt hvor og med hvem de vil bo, på lige fod med andre og ikke er forpligtet til at leve i en bestemt boform, jf. FN's handicapkonventions artikel 19, litra a.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

”Konsekvenser af manglende samtykke for tildeling af støtte

Det fremgår af forslaget til § 15, stk. 1, at kommunen kan anmode borgeren om at medvirke til sagsoplysningen på forskellige måder.

Det fremgår imidlertid ikke, hvilke konsekvenser det har for borgeren, hvis de undlader at medvirke til sagsoplysningen. I forvaltningsretten betegnes det processuel skadevirkning, at en borgers manglende medvirken kan få negative konsekvenser for pågældende i forbindelse med sagens afgørelse.

For at sikre borgernes retssikkerhed bør det efter instituttets opfattelse reguleres ved lov, hvilke konsekvenser borgerens manglende medvirken kan have, og at kommunen er forpligtet til at oplyse borgeren herom. Se for eksempel kapitel 3 a, særligt §§ 10, 11, 11 b og 12, i den sociale retssikkerhedslov (lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2025).

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet fastsætter bestemmelser for, hvilke konsekvenser borgerens manglende medvirken til sagsoplysningen har, og kommunens pligt til at oplyse herom.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelserne § 23 om pligt til samtale samt § 97, som er en sanktionsbestemmelse, vurderes som retssikkerhedsmæssigt tilstrækkeligt til at imødekomme anbefalingen fra Institut for Menneskerettigheder.

”Krav om informeret samtykke

Det fremgår af forslaget til § 15, stk. 3, at kommunen kan indhente oplysninger til brug for behandling af ansøgninger efter loven, hvis borgeren ikke er i stand til at give informeret samtykke, og det ikke er muligt at indhente samtykke fra dennes forældremyndighedsindehavere eller værge. Dette er det eneste sted i loven, hvor der eksplicit stilles krav om et informeret samtykke. Det er uklart, om dette er tilsigtet.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet tydeliggør kravene til borgerens samtykke efter lovens forskellige bestemmelser, eventuelt ved at indsætte en definition af samtykke i lovens § 2.”

Ressortdepartementets svar:

Indarbejdet.

Definition af samtykke er tilføjet i § 2.

”Ekstraordinær og særlig indsats over for særligt udsatte personer

Departementet foreslår en ny bestemmelse i forslaget til § 17, hvorefter kommunen skal yde en ekstraordinær og særlig indsats over for personer med handicap, der vurderes som særligt udsatte. Særligt udsatte personer kan ifølge bemærkningerne til § 17 blandt andet være hjemløse personer eller familier, hvor flere medlemmer har en funktionsnedsættelse.

Instituttet anser det for positivt, at der er fokus på særlig udsatte borgere. Det er dog uklart, hvad den ekstraordinære og særlige indsats kan bestå i. Dette fremgår ikke af lovforslagets bestemmelser eller bemærkninger.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet præciserer, hvad den ekstraordinære og særlige indsats efter forslaget til § 17 kan bestå i.”

Ressortdepartementets svar:

Bestemmelsen har til hensigt at skærpe opmærksomheden på, at særligt udsatte personer med handicap har behov for en ekstraordinær og særlig indsats. Det er ikke hensigten, at der skal iværksættes mere indsats, end der er behov for.

Jf. § 1, stk. 2, skal en person med handicap modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer personens behov. For særligt udsatte personer med handicap kan dette bevirke, at indsatsen skal inkludere samarbejde mellem flere myndigheder, således at f.eks. boligforhold og sundhedsforhold medtages i indsatsen.

”Udredning og handleplan

Instituttet anser det for positivt, at reglerne om udredning og handleplan i den gældende Inatsisartutlovs §§ 25-26 videreføres i forslaget til §§ 18-20 og 24-25.

Instituttet bemærker dog, at det fremstår omfattende at udarbejde en handleplan og gennemføre en udredning i forhold til flere af støtteformerne i lovforslagets kapitel 4. Det kan blive en tung og tidskrævende proces i for eksempel sager om flyttehjælp (§ 34) eller tildeling af hjælpemiddel (§ 38, nr. 1) til frustration for både borgeren, pårørende og myndigheden.

I barnets lov (lovbekendtgørelse nr. 282 af 17. marts 2025) er dette søgt løst ved at graduere kravene til myndighedernes sagsoplysning i forhold til omfanget og kompleksiteten af barnets eller den unges behov for hjælp. Således kan der enten iværksættes en screening, en afdækning eller en

børnefaglig undersøgelse alt efter, hvad der er nødvendigt i den konkrete sag, jf. barnets lovs §§ 18-23. I visse sager skal der altid udarbejdes en børnefaglig undersøgelse, navnlig hvor det overvejes at anbringe barnet uden for hjemmet, jf. barnets lovs § 20, stk. 1, nr. 1.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet overvejer at graduere kravene til, hvornår der skal udarbejdes en handleplan og/eller en udredning, når det må antages, at en person med handicap har behov for støtte efter bestemmelserne i lovforslagets kapitel 4.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

Der er tilføjet stk. 5: ”Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere bestemmelser om begrænset udredning samt når det er åbenbart, at en udredning er unødvendig.”

”Opgør med stigmatiserende sprogbrug

Departementet foreslår at videreføre reglerne om ”aflastningsophold” for personer med handicap i den gældende Inatsisartutlovs § 41 i forslaget til § 37.

Instituttet finder, at betegnelsen ”aflastningsophold” kan virke stigmatiserende, da den kan efterlade det indtryk, at personen er en ”belastning”, som vedkommendes omsorgspersoner skal ”aflastes” fra.

I barnets lov blev betegnelsen ”aflastningsophold” således ændret til ”støtteophold”.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet ændrer betegnelsen ”aflastningsophold” til ”støtteophold” eller lignende.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

”Støtteophold” er et meget upræcist begreb.

”Forebyggelse af seksuelle overgreb

Instituttet anser det for positivt, at der i forslaget til §§ 64-66 indsættes nye bestemmelser om forebyggelse af seksuelle overgreb og udarbejdelse af seksualpolitikker.

Det er væsentligt at følge op på, hvordan disse bestemmelser kommer til at fungere i praksis, og hvilke udfordringer de vil give anledning til.

Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Tilioq og instituttet udgav i august 2023 et fælles notat, hvor vi anbefalede at styrke forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb på bo- og døgntilbud (tilgængeligt her).

Seksuelle overgreb kan have vidtrækkende konsekvenser for offerets trivsel og sundhed. Derfor er der brug for lige adgang til traume- og rehabiliteringstilbud for alle ofre for seksuelle overgreb uanset handicap.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet i samarbejde med Socialstyrelsen sikrer adgang til relevante traumetilbud for mennesker med handicap, der har været udsat for seksuelle overgreb.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Handicapråd og inddragelse af personer med handicap

Instituttet anser det for positivt, at pligten til at etablere handicapråd i den gældende Inatsisartutlovs § 69 videreføres i forslaget til § 82.

FN’s handicapkonventions artikel 4, stk. 3, bestemmer, at myndighederne skal rådføre sig indgående med og aktivt involvere personer med handicap, herunder børn med handicap, gennem de organisationer, som repræsenterer dem, i alle beslutningsprocesser vedrørende forhold i relation til personer med handicap.

Handicaprådene kan være med til at opfylde denne forpligtelse.

Efter den gældende Inatsisartutlovs § 69, stk. 4, sammensættes handicaprådet med lige mange medlemmer, som er repræsentanter for kommunalbestyrelsen, ansatte i kommunen eller andre, som udfører relevante opgaver for kommunen på det sociale område, og repræsentanter for handicaporganisationer.

Instituttet finder det betænkeligt, at det i den foreslåede § 82, stk. 4, lægges op til, at det fremover vil være kommunalbestyrelsen alene, som sammensætter handicaprådet. Det står ikke klart for

instituttet, hvilke overvejelser der ligger bag dette forslag. Det vil dog efter instituttets opfattelse kunne svække rådernes uafhængighed og mulighed for at repræsentere personer med handicap.

Instituttet anbefaler derfor:

- At departementet – i dialog med handicaporganisationerne – genovervejer forslaget om at fjerne deres ret til at udpege medlemmer af handicaprådet.”

Ressortdepartementets svar:

Delvist indarbejdet.

Erfaringsmæssigt har det været vanskeligt at etablere handicapråd i de enkelte kommuner, da der ikke er handicapforeninger i alle kommunerne, som indstiller til handicaprådet. Det forventes, at nærværende forslag kan medvirke til, at der kan udpeges flere medlemmer i handicaprådet.

14. PPK:

”Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit (PPK), som repræsenterer sundhedsfagligt personale i Grønland, vil gerne takke for muligheden og afgiver hermed høringssvar til forslaget til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. PPK forholder sig i dette høringssvar til de sundhedsfaglige aspekter af lovforslaget og de konsekvenser, loven vil have for faglig kvalitet, ansvarsplacering og arbejdsvilkår for sundhedsfagligt personale.

PPK deler lovforslagets overordnede formål om en sammenhængende og helhedsorienteret indsats for personer med handicap, jf. formålsbestemmelsen i § 1. Det er imidlertid PPK’s vurdering, at dette formål ikke kan realiseres fuldt ud, hvis de sundhedsfaglige vurderinger, som indsatsen bygger på, ikke sikres tydeligt og forpligtende i loven.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Efter § 18, stk. 2, skal udredningen så vidt muligt gennemføres i samarbejde med sundhedsvæsenet. PPK finder det positivt, at sundhedsvæsenet her nævnes som samarbejdspartner. Det er dog utilstrækkeligt, at inddragelsen af sundhedsfagligt personale – herunder ergoterapeuter, fysioterapeuter, sygeplejersker og psykologer – ikke fremgår eksplicit af selve lovteksten, men primært er beskrevet i bemærkningerne. Når sundhedsfaglig inddragelse ikke er lovfæstet som en klar forpligtelse, risikerer den i praksis at blive afhængig af lokale prioriteringer og økonomiske hensyn. Derudover fremgår samarbejde med kommunerne ikke eksplicit nok, selvom kommunerne antagelsesvist indgår under pkt. 6 – relevante offentlige myndigheder.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er ikke hensigtsmæssigt, at specifikke faggrupper fremgår af nærværende forslag.

Jf. § 18, stk. 1 er det kommunalbestyrelsen, som skal foretage en udredning, hvorfor kommunen allerede er inddraget i samarbejdet.

”Udredningen efter § 18 danner grundlag for afgørelser om støtte efter kapitel 4 og botilbud efter kapitel 6 og 7. PPK vil derfor understrege, at vurdering af funktionsnedsættelse, egenomsorg, kommunikation, sundhedsforhold og deltagelse i samfundslivet, jf. § 18, stk. 4, ikke kan foretages forsvarligt uden sundhedsfaglig ekspertise. Funktionsevnevurderinger og vurdering af behov for træning, hjælpemidler samt habilitering og rehabilitering er sundhedsfaglige kerneopgaver og bør ikke reduceres til administrative vurderinger.

Dette hænger tæt sammen med bestemmelserne i § 5 og § 6, hvor kommunalbestyrelsen pålægges at tilbyde støtte, omsorg, træning samt rådgivning og vejledning. Ifølge § 6, stk. 2, kan rådgivning blandt andet bestå af terapeutiske samtaler og vejledning i valg og brug af hjælpemidler. PPK anlægger her et fagforeningsmæssigt perspektiv og understreger, at sådanne opgaver forudsætter personale med relevant sundhedsfaglig uddannelse. Det er ikke tilstrækkeligt, at disse fagligheder alene nævnes en enkelt gang i bemærkningerne; det bør sikres i lovens ordlyd, at disse opgaver udføres af kvalificeret sundhedsfagligt personale.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er ikke hensigtsmæssigt, at specifikke faggrupper fremgår af nærværende forslag.

”PPK finder endvidere, at lovforslaget ikke tilstrækkeligt afklarer ansvarsfordelingen mellem kommunerne og sundhedsvæsenet i relation til hjælpemidler, jf. § 38. Det fremgår, at kommunalbestyrelsen kan yde støtte til hjælpemidler, men der mangler klare kriterier for, hvornår hjælpemidler er et sundhedsvæsenets ansvar, og hvornår de er et kommunalt ansvar. Denne uklarhed skaber i praksis faglige konflikter, forsinkelser i bevillinger og et betydeligt pres på sundhedsfagligt personale, som ofte står i krydspres mellem sektorer. For borgeren betyder det usikkerhed og manglende kontinuitet i indsatsen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Der er bestemmelser om hjælpemidler i såvel sundhedslovgivning som i nærværende forslag. Nærværende forslag kan ikke regulere sundhedslovgivning.

Der er i praksis flere uenigheder mellem sundhedsvæsenet og kommunerne. Derfor er igangsat et arbejde med at udarbejde fælles retningslinjer for administration af bestemmelserne om hjælpemidler efter sundhedslovgivningen og lovgivningen om støtte til personer med handicap.

”I forhold til habilitering og rehabilitering, jf. § 39, anerkender PPK, at lovforslaget tydeliggør Pissassarfik's rolle. Det er dog uklart, hvordan kommunernes ansvar og sundhedsvæsenets ansvar konkret afgrænses i praksis. PPK ser en reel risiko for, at kommunale rehabiliteringstiltag kommer til at erstatte sundhedsvæsenets behandlings- og genoptræningsansvar, eller at personale uden de nødvendige sundhedsfaglige kompetencer pålægges opgaver, der overstiger deres faglige grundlag. Dette er hverken fagligt forsvarligt eller foreneligt med ordentlige arbejdsvilkår.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”PPK vil også henlede opmærksomheden på underretningsbestemmelserne i § 68, hvor ansatte i sundhedssektoren pålægges en skærpet underretningspligt. Denne forpligtelse understreger behovet for, at sundhedsfagligt personale også reelt inddrages i opfølgning og indsats, når bekymringer om borgerens sundhed og trivsel opstår. En skærpet pligt må følges af mulighed for faglig handling og indflydelse.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det er kommunalbestyrelsen, som har forpligtelse til at følge op på en underretning. Dette fremgår af §§ 70-74, hvor sundhedsvæsenet inddrages, når dette er relevant.

”Endelig vil PPK fremhæve, at lovens målsætning om ensartethed og kvalitet i hele Grønland kun kan opfyldes, hvis der fastsættes tydelige, nationale rammer for sundhedsfaglig inddragelse. Dette bør ske gennem klare krav i loven samt fælles retningslinjer, således at borgere ikke møder vidt forskellige sundhedsfaglige vurderinger afhængigt af bopælskommune.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”Sammenfattende vurderer PPK, at lovforslaget bør styrkes ved, at sundhedsfaglig inddragelse gøres tydelig og forpligtende i centrale bestemmelser, herunder særligt i §§ 5, 6, 18, 38 og 39. Uden denne præcisering risikerer loven at svække den faglige kvalitet i indsatsen for personer med handicap og samtidig forringe arbejdsvilkårene for det sundhedsfaglige personale, som skal udføre indsatsen i praksis.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Den sundhedsfaglige inddragelse vurderes at være relevant reguleret i nærværende forslag.

15. Pillorissaasut:

”Generelle bemærkninger

Vi finder det glædeligt at der forslås ændringer i loven, da den nuværende lovgivning ikke opleves håndhævet og har flere mangler. Vi oplever ofte at personer ikke får den hjælp de har brug for, ikke oplyses om deres rettigheder og at den kommunale sagsbehandling på både børne og voksenområdet er ustabil og uens. I samarbejdet med mellem sundhedsvæsen og kommuner ex. ved udskrivelse af borger opleves der ofte usikkerhed om ansvarsfordeling og manglende håndtering af ex. ansøgninger om hjælpemidler, støtte m.m. ikke sker hensigtsmæssigt. Dette sikret ikke gode nok forhold for borgerne ift. at sikre deres sundhed og livsførelse.

Målgruppeudvidelsen ser vi som et godt udgangspunkt og at det bl.a. ift. beboere der bor på alderdomshjem, vil forbedre deres rettigheder. Det er dog vanskeligt for os at se hvordan de praktiske forhold ift. dette ses løst i den kommunale forvaltning. En opmærksomhed på hvordan denne målgruppeudvidelse vil påvirke driften disse steder vil vi anbefale især set i lyset af at der ikke vurderes at være en større økonomisk belastning for kommunerne. Denne vurdering ser vi på med skepsis.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Løse formuleringer, sagsbehandlingstider og tidsfrister for iværksættelse af bevilligede hjælp. Formuleringer som “kan” frem for ”skal”, og “efter en konkret vurdering”, “i det omfang det er muligt” frygter vi vil betyde at det bliver kommunen der fastsætter laves mulige given hjælp. En lovgivning som skal støtte personer med handicap bør give en rettighed som giver reel mulighed for bistand.

At man med lovgivningen lægger op til kommunen, skal udfærdige kvalitetsstandarter er i udgangspunktet en god ting, men der foreligger med dette forslag op til for stor mulighed for forskelle mellem kommunerne, hvilket vi ikke mener er hensigtsmæssigt for landet og dets borgere. Ensartet ret og ens tidsfrister vil også sikre bedre samarbejde med andre offentlige aktører – især sundhedsvæsenet men også for uddannelsesinstitutioner der ved optag af personer med støttebehov vil være afhængige af kommunens forvaltning af handicaploven.

De nævnte tidsfrister i loven fremstår uden beskrivelse af konsekvens for kommunen hvis dette ikke holdes. Som det er nu, er lang sagsbehandling og manglende iværksættelse af berettigede hjælp alene en gene for borgeren og har ikke nogen negativ økonomisk konsekvens for kommunen – tværtimod.

De økonomiske rammer kommunerne har ift. området er et punkt der kan bekymre os hvorfor en tilgang med centraliseret ansvar og især økonomi kunne være at foretrække.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”Støtte muligheder

Mulighed for sikring af et aktivt liv i både privat, arbejde og fritid ser vi ikke rummes i lovgivningen. Det er uklart hvordan støtte til deltagelse i fritid og arbejdsaktivitet ses imødekommet. Det er en stor mangel at man ikke sikres at personer med funktionsnedsættelser og funktionsvariationer kan deltage i alle aspekter af samfundet – fritid, arbejde, uddannelse, familie. Det er svært at se støtte beskrevet med henblik på deltagelse.

Støttemulighederne ift. praktisk hjælp fremfor alene socialpædagogisk hjælp er helt fraværende når det kommer til at kunne få hjælp i aktiviteter (Handle ind, gå til koncert, komme i bad, tage på arbejde). ”

Ressortdepartementets svar:

Støttemulighederne i nærværende forslag skal netop sikre mulighed for at kunne deltage i samfundslivet. Nærværende forslag regulerer ikke fritidslovgivning, arbejdsmarkedslovgivning og uddannelseslovgivning.

Vedrørende støttemuligheder til praktisk hjælp er disse delvist omfattet af kapitel 4. Støtteformer og delvist omfattet af Hjemmestyrets bekendtgørelse om hjemmehjælp.

”Samspeilet med anden lovgivning

I forlængelse heraf er det svært at se hvordan støttemulighederne i denne lov ses understøtte lov på områder om folkeskole, uddannelse og arbejde. Alle tre steder vi ved at der er udfordringer med at få etableret og fasthold støtte. Udfordringer der især kommer af manglende sagsbehandling. Sektoransvarlighedsprincippet kan i dette regi ikke løste opgaven. ex. Når det kommer til støtteperson til folkeskolebarnet der skal til fungere hjemme og i fritidsregi også eller behov for støtte til deltagelse i arbejdsmarked, hvor revalidering/fleksjob er aktuelt.

Hvordan mulighederne for hjælp i form af hjemmehjælp, rengøring og anden praktisk hjælp tænkes at blive påvirket af denne lov er vi nysgerrige på hvordan indtænkes.”

Ressortdepartementets svar:

Hvordan støtte og hjælp i praksis organiseres, når flere lovgivninger anvendes, er et tema i den kommende vejledning til nærværende forslag.

”Vilkår itf. Pasnings af nærtstående jf. §29-31

Vi ser muligheden som et godt initiativ. Der bør laves en sikring af arbejdstagers vilkår itf. anciennitet, bevilligede orlov og ret til ledighedsydelse efter ophørt periode. Dialog mellem arbejdsmarkeds parter bør ske som en del af en implementering af denne mulighed. Begrebet pasning versus pleje eller omsorg bør vurderes.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

16. SIK:

”Forslaget indeholder følgende hovedpunkter:

- Ændring fra ”nødvendig støtte” til ”rette støtte”
- Tilbud om gruppebaseret hjælp og støtte
- Tilbud om individuel tidsbegrænset socialpædagogisk hjælp og støtte
- Efterværn
- Mulighed for at nærtstående kan varetage pasning af person med handicap
- Mulighed for at få godkendt kommunale døgnstilbud
- Forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb

FN's definition på et handicap;

Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet fuldt og effektivt på lige fod med andre.

- Fysiske
- Kognitive
- Psykiske
- Sensoriske

SIK har følgende bemærkninger til forslag om ændring af støtte til personer med handicap:

- SIK tilslutter sig ”nødvendig støtte” til ”rette støtte”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.

”- Ledsagelse § 33, stk. 2 – Kommunalbestyrelserne ude på kysten, skal tilbyde ledsagelse til aktiviteter og arrangementer, som afholdes uden for hjemstedet og tilbyde forældre, såfremt disse skal ud og rejse, som ikke kan færdes alene på grund af handicap, som en del af familien og betale for vedkommende rejse, såfremt vedkommende voksen barn bor hjemme. Samt ifølge § 34, stk. 3 – at kommunalbestyrelsen **skal** tilbyde økonomisk støtte til personer med handicap over 18 år til dækning af udgifter ved familierejser, i forbindelse med ferie, så familien samlet kan rejse sammen.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det vil være en konkret vurdering i de enkelte sager, om der tilbydes ledsagelse, jf. § 33, stk. 2. Hensigten med bestemmelsen er, at det bliver muligt for kommunerne at tilbyde ledsagelse i disse tilfælde.

§ 34 omhandler flytning, ikke ferierejser.

”- Gruppebaseret støtte – ud fra § 35, stk. at gruppebaseret støtte **skal** ydes til tilskud, hvor gruppen omfatter personens familie.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Hensigten er, at det bliver en mulighed at yde tilskud, hvor gruppen omfatter personens familie. Det må bero på en konkret vurdering, om denne støtteform skal bevilges i konkrete sager.

”- Tidsbegrænset socialpædagogisk hjælp og støtte gøres permanent.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Denne støtteform er ikke tiltænkt at være en permanent ydelse i de enkelte sager. Hvis der er støttebehov uden over den tidsbegrænsede periode, må overvejes andre støttetilbud.

”- Nærtstående familiemedlemmer skal have mulighed for at varetage pasning af person med handicap.”

Ressortdepartementets svar:

Dette er netop hensigten med bestemmelsen.

”- Alle kommuner og byer **skal** have mulighed for at få godkendt kommunale døgnstilbud.”

Ressortdepartementets svar:

Det fremgår af bemærkningerne til § 48, stk. 2: ”Denne bestemmelse giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse kan oprette et døgntilbud for personer med handicap nær deres hjemsted. Udgangspunktet er dog fortsat behovene hos personerne med handicap, hvor nogle personer med handicap har behov, der kan imødekommes lokalt, mens andre personer med handicap har behov, som kræver specialfaglig ekspertise, som ikke forefindes lokalt.”

”- I alle døgninstitutioner skal der arbejdes med forebyggelse og forhindre seksuelt overgreb mod handicappede. Som skal være obligatorisk alle steder. Og at der udarbejdes en klar og tydeligt seksualpolitik samt at der ikke sker seksuelle overgreb.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”- Alle kommunale sagsbehandlere, bisiddere samt ansatte at disse undervises i lovgivningen samt i udarbejdelsen af handleplaner samt i underretning om personer med handicap,”

Ressortdepartementets svar:

Jf. afsnit 3 i de almindelige bemærkninger er der foreslået afsat midler til implementering af Inatsisartutloven, kurser mv.

”- Især skal kommunale myndigheder, så snart man modtager underretning eller mistanke om vanrøgt, vold eller seksuelle overgreb, skal kommunalbestyrelsen straks underrette politiet om den modtagne underretning.”

Ressortdepartementets svar:

Synspunkterne er taget til efterretning, men har ikke givet anledning til ændringer i nærværende forslag.

”- Ifølge § 78, Såfremt en person med handicap, der bor i Grønland, og som ikke er omfattet af §§ 57 eller 59, afholder ferie for egen regning, og på eget initiativ, **skal** kommunalbestyrelsen yde hjælp til rejseledsagelse for forældrene.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Bestemmelsen tager udgangspunkt i behovet hos personen med handicap, ikke eventuelt behov hos personens nærtstående.

”- § 81 - kistetransport, de rette myndigheder skal hel dække udgifter til kistetransport, såfremt en person med handicap afgår ved døden, og at man sørger for hjemtransport efter familiens ønske.”

Ressortdepartementets svar:

Ikke indarbejdet.

Det fremgår af bemærkningerne til § 81, stk. 2: ” Bestemmelsen gælder, hvis personen dør under dennes ophold på botilbud uden for hjemstedet. Kommunalbestyrelsen er ikke forpligtet til at yde støtte, men hel eller delvis dækning kan overvejes, hvor den afdøde eller dennes pårørende har udtrykt ønske om begravelse på hjemstedet, og hvor de konkrete forhold taler for støtten.

Bestemmelsen er ikke geografisk begrænset til Grønland, hvorfor der ligeledes kan ydes hjælp til betaling af kistetransport hjem til Grønland fra andre dele af rigsfællesskabet, når personen med handicap er visiteret hertil af Naalakkersuisut. ”

”SIK tilslutter sig oplægget, til forslag om ændring af Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, som SIK støtter fuld ud, med dennes ovennævnte bemærkninger, og med ikrafttrædelse 1. januar 2027.”

Ressortdepartementets svar:

Der er ikke tale om et ændringslovforslag, men et forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap.

17. Klinikki:

”Tak for muligheden for at give vores perspektiv på lovforslaget.

I Klinikki arbejder vi dagligt med både børn og voksne, som har svært ved at få hverdagen til at fungere – også selvom de allerede modtager støtte. Mange har været i systemet i flere år uden at opleve den udvikling, man kunne håbe på. Det er med afsæt i den erfaring, at vi gerne vil bidrage med nogle observationer og bekymringer.

Vores perspektiv fra praksis

Lovforslaget rummer mange gode intentioner. Der er et tydeligt fokus på værdighed, rettigheder og tidlig indsats, og det er en vigtig retning.

Samtidig ser vi i praksis, at støtte ikke altid fører til udvikling – selv når der bliver gjort en stor indsats. Der laves planer, strukturer, og der tilknyttes støttepersoner, men alligevel står mange borgere i samme situation år efter år. Det peger på, at udfordringen ikke nødvendigvis er, hvor meget støtte der gives, men om den rammer rigtigt.

I vores arbejde tager vi udgangspunkt i, hvordan mennesker faktisk fungerer i deres hverdag – også kropsligt. Den type indsats fylder meget lidt i Grønland i dag, selvom nyere viden peger på, at mange udfordringer ikke kan løses alene gennem samtaler, struktur eller planer. Hvordan man reagerer, lærer og indgår i relationer hænger tæt sammen med, hvordan man har det i sin krop. Hvis det ikke tænkes med, risikerer man at gentage indsatser, der ikke virker.

Lovforslaget lægger vægt på tidlig indsats, og det er positivt. Men tidlig indsats kræver, at man forstår problemet rigtigt fra starten. Ellers risikerer man at sætte ind med noget, der ikke hjælper, og så mister man den fordel, der netop ligger i at handle tidligt.

Med erfaring fra handicapområdet og flere år som tilsynsførende er der en bekymring, som går igen. Vi har allerede i dag en lovgivning med gode intentioner, men i praksis er det ikke altid muligt at løfte opgaven på det niveau, der forventes. I tilsynsrapporter har vi flere gange set, at kvaliteten i indsatsen bliver påvirket af manglende uddannelse, begrænset faglig viden og utilstrækkelige kompetencer. Det handler ikke om manglende vilje, men om manglende forudsætninger.

Når rettighederne udvides, uden at der samtidig sikres tilstrækkelige kompetencer og ressourcer, opstår der et gab mellem det, borgerne har ret til, og det, de faktisk modtager. Det rejser et vigtigt spørgsmål om, hvordan Naalakkersuisut vil sikre, at dette gab ikke bliver større med den nye lov.

Naalakkersuisut har i deres strategier fokus på uddannelse og opkvalificering, hvilket er en vigtig prioritering. Men det er afgørende, at denne indsats også kobles direkte til handicapområdet, så de medarbejdere, der står med opgaven, faktisk får de nødvendige redskaber og kompetencer.

Samtidig er det svært at se, hvordan opgaven skal løftes alene inden for de kommunale rammer. Kapaciteten er allerede presset, og behovet er voksende. Derfor er det nødvendigt at inddrage private aktører i langt højere grad end i dag. Ikke som en erstatning for det offentlige, men som et supplement, der kan tilføre både kapacitet og specialiseret viden.

Det er vigtigt at holde fast i, at personer med handicap ikke må reduceres til at kunne modtage den hjælp, som systemet tilfældigvis har mulighed for at tilbyde. Indsatsen bør tage udgangspunkt i borgerens behov – ikke i systemets begrænsninger.

Der er særligt et stort potentiale i at styrke indsatsen i børnehaveområdet. Det er her, mange udfordringer viser sig tidligt, og hvor der er mulighed for at forebygge senere behov for mere omfattende støtte. Samtidig oplever vi, at medarbejdere ofte mangler konkrete redskaber til at forstå og handle på børns behov i praksis. Klinikis ydelser er udviklet med netop det formål – at omsætte viden til noget, der kan bruges i hverdagen og styrke medarbejdernes faglige sikkerhed.

Afslutningsvis er lovforslaget et vigtigt skridt i den rigtige retning. Men hvis intentionerne skal lykkes i praksis, kræver det, at der er sammenhæng mellem lovgivning, kompetencer og de ressourcer, der er til rådighed. Ellers risikerer vi, at rettigheder eksisterer på papiret – men ikke i borgernes liv.”

Ressortdepartementets svar:

Taget til efterretning.